

De vogels in de westelijke Eempolders 2015 - 2020

Jan Mooij

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Het onderzochte gebied.....	4
Werkwijze.....	6
Kort overzicht ontwikkelingen sinds 1973	7
Samenvatting resultaten van deze zes jaar	8
Tellers.....	9
Beschrijving individuele soorten	11
Zoogdieren	48
Bronnen	49
BIJLAGE 1 Teldata.....	51
BIJLAGE 2 Incidentele waarnemingen.....	51
BIJLAGE 3 Jaarlijkse verandering in procenten	52
BIJLAGE 4 Resultaten tellingen.....	53

Colofon

Uitgave 320
Oktober 2023
Subgroep Avifauna | Werkgroep Eempoldertellingen
©2023 Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken | Hilversum

Foto omslag: Grutto, Eempolder, 29 mei 2017 | Wim de Jong
Vormgeving: <https://doortje.nl/>

Overname van de gegevens is alleen toegestaan met bronvermelding en na schriftelijke toestemming van de Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken.

Postbus 1028, 1200 BA Hilversum
Email: secretaris@vwggooi.nl
Internet: <https://www.vwggooi.nl>

Inleiding

Vanaf begin 1973 worden in de westelijke Eempolders elke veertien dagen alle vogels geteld. Deze tellingen begonnen op verzoek van de Werkgroep Ontwikkeling Eemland. Er waren in die tijd plannen voor een ruilverkaveling (die rond 1990 inderdaad is uitgevoerd, maar toen landinrichting heette) en men was bang dat met name de rijke weidevogelstand onder grote druk zou komen. De opzet van het onderzoek was (en is) om door regelmatige telling van alle vogels veranderingen, zowel positieve als negatieve, te signaleren. Vanaf 1973 tot op vandaag de dag zijn deze tellingen volgehouden.

Het getelde gebied is aangegeven in figuur 1. Het wordt begrensd door de Wakkerendijk, de Meentweg en de A27 in het westen, het Eemmeer in het noorden, de Eem in het oosten en de A1 in het zuiden. Er zijn drie telgebieden:

- Telgebied Noord met de Noordpolder te Veld (708 ha) en de Maatpolder (513 ha);
- Telgebied Zuid met de Zuidpolder te Veld (988 ha);
- Telgebied de Oostermeent (238 ha).

Het laatstgenoemde gebied wordt pas sinds 1984 geteld. Het ligt ten noorden van de Noordpolder te Veld en ten oosten van de A27. Op topografische kaarten staat een deel ervan vermeld als De Kampen. De telgebieden Noord en Zuid liggen bijna helemaal in de gemeente Eemnes (provincie Utrecht), een klein stukje ligt in Baarn, de Oostermeent ligt in de gemeente Blaricum (provincie Noord-Holland).

De resultaten zijn tot nu toe gepubliceerd in zes rapporten. Het gaat hier om drie rapporten die ieder zes jaar omvatten (Klippel et al 1981, Kole et al 1989, van Veen et al 1994), één rapport over de twaalf jaar van 1991 tot en met 2002 (Mooij 2007a) en rapporten over de zes jaar van 2003 tot en met 2008 (Mooij 2011f) en die van 2009 tot en met 2014 (Mooij 2017b). Verder is er een aantal artikelen over de tellingen verschenen in De Korhaan, die meestal een enkele soort behandelen (Mooij 2005 t/m 2022). Dit rapport sluit hierbij aan. Het gaat over de jaren 2015 tot en met 2020.

Net als in de vorige rapporten worden hier alle waargenomen vogelsoorten behandeld. Er zijn nu resultaten beschikbaar over 48 jaar. Hiermee kunnen conclusies getrokken worden over de ontwikkeling van de aantallen in de westelijke Eempolders. Hierbij moet bedacht worden dat dit gebied zeker niet representatief is voor de weidegebieden in Nederland. Hoewel ook hier de intensivering van de landbouw in de laatste halve eeuw op grote stukken heeft toegeslagen is het nog steeds een relatief rijk gebied. Het staat bekend als een van de beste weidevogelgebieden van ons land. Wij zetten de tellingen dus met goede moed voort.

Eempolder, 15 november 2018 | Jeannette Tas

Figuur 1 | Kaart van het onderzochte gebied

Het onderzochte gebied

Het onderzochte gebied is een oud veengebied waarvan het maaiveld door inklinking en oxidatie zo sterk is gedaald dat het kunstmatig droog gehouden moet worden. Bij overstromingen is in de loop van de tijd klei afgezet op het resterende veen. Deze kleilaag is het dikst in de Maatpolder in het noordoosten van het gebied. Deze polder is het laatst bedijkt. Hier is ook de enige plek waar wat akkerbouw wordt uitgevoerd. Het overgrote deel van de rest is weiland of hooiland, hier en daar wordt ook mais verbouwd.

In het eerste deel van de twintigste eeuw waren de polders zeer nat. Het gebied was alleen bruikbaar als hooiland. De hooilanden die het verst weg lagen konden alleen aan het eind van de zomer gemaaid worden. Zo nu en dan werden ze overstroomd, het laatst in 1916.

Dat was voor deze polders geen ramp, er woonde niemand in de polders. De boerderijen lagen achter de Wakkerendijk. De vele waaien achter de Zomerdijk maken duidelijk dat dijkdoorbraken regelmatig voorkwamen. Ook nu is het gebied formeel nog buitendijks gebied, dat eens in de paar honderd jaar mag onderlopen in plaats van eens in de 10.000 jaar. Veel van de nieuwe boerderijen staan daarom op een terp.

Rond 1940 werd een eerste ruilverkaveling uitgevoerd. Het waterpeil werd verlaagd en er werden wegen in de polder aangelegd. Dit maakte het mogelijk om het gebied als weiland te gebruiken, want veel stukken waren voldoende bereikbaar om de koeien te kunnen melken. De boerderijen bleven achter de Wakkerendijk liggen.

De grote afstand tussen de boerderij en het land bleef natuurlijk een probleem. Daarom gingen stemmen op om een nieuwe ruilverkaveling te starten. Het waren de plannen voor deze ruilverkaveling die in 1973 leidden tot het besluit om alle vogels in de Eempolders systematisch te gaan tellen. De polders stonden toen nog bekend om de relatief grote aantallen Kemphanen en Watersnippen die er broedden. De nieuwe ruilverkaveling (die nu landinrichting werd genoemd) vond uiteindelijk rond 1990 plaats. Daarbij werd de waterstand verder naar beneden aangepast en er kwamen nu ook boerderijen in de polders. Daardoor nam de rust in de eerst afgelegene stukken sterk af. Op de grens van de Noordpolder te Veld en de Maatpolder heeft Natuurmonumenten een weidevogel-reservaat gesticht. In dit deel is de waterstand de laatste jaren weer verhoogd en ook wordt het beheer afgestemd op de belangen van weidevogels. Buiten het reservaat is in principe intensieve veeteelt mogelijk. Veel boeren werken echter mee met de weidevogel bescherming. Ook zijn er een flink aantal percelen met plasdras terreinen. Mede daardoor zijn er ook buiten het reservaat nog broedende weidevogels.

Werkwijze

Aan de opzet van de tellingen is niets veranderd. Zij worden eenmaal in de veertien dagen uitgevoerd, bij voorkeur op zaterdagochtend. Bij uitzondering kan er ook op zondagochtend geteld worden. Er zijn drie telgebieden die ieder door een ploeg van twee personen onderzocht worden. De tellers werken volgens een schema waarbij elke teller in wisselend gezelschap regelmatig ieder deelgebied onderzoekt. Op deze manier voorkomen we dat de tellers te veel van de standaardmethode afwijken. Tegenwoordig wordt er geteld vanuit de auto. Vroeger gebeurde dat ook wel op de fiets. Daarbij rijden we over alle verharde openbare wegen en een half verharde weg door het gebied van Natuurmonumenten. Er wordt in principe geen gebruik gemaakt van een telescoop. De tellingen duren, o.a. afhankelijk van de weersomstandigheden en de grootte van het telgebied, anderhalf tot vier uur. Alle in het gebied aangetroffen vogels worden geteld, voor zover ze niet overvliegen en duidelijk geen binding met het gebied hebben. Bij elke telling worden ook de weersgesteldheid, eventuele ijsbedekking en verdere bijzonderheden genoteerd.

Het grote voordeel van deze telling is dat in een relatief korte tijd een tamelijk grote oppervlakte onderzocht kan worden. Het nadeel is natuurlijk dat dit niet erg grondig kan gebeuren. Grote vogels die zich opvallend gedragen zullen goed geteld worden. Kleine vogels die zich goed verstoppen worden alleen bij toeval gezien. Veel soorten zitten daar natuurlijk tussenin, en daarvoor is ook de afstand tot de weg belangrijk. Het is aannemelijk dat voor sommige soorten de waarnemings-kans afhangt van de tijd van het jaar, bijvoorbeeld door zang of baltsgedrag.

De waargenomen aantallen mogen dus voor verreweg de meeste soorten niet beschouwd worden als een absolute telling, die precies aangeeft hoeveel exemplaren van iedere soort aanwezig zijn. Als er regelmatig op ongeveer dezelfde manier geteld wordt is het echter wel mogelijk om verschillen te bepalen. Dit geldt vooral bij vergelijkingen tussen verschillende jaren.

Helaas ontbreken nog steeds de resultaten van de tellingen van de deelgebieden vanaf het begin tot en met de eerste acht tellingen van 1975 en alle deelresultaten van 1988 tot en met 1990. We beschikken hier alleen over de totale aantallen over het hele gebied. Jammer genoeg omvatten de nu nog ontbrekende gegevens ook een deel van de periode rond de landinrichting. Dit laatste is extra vervelend omdat er aanwijzingen zijn dat juist in die periode onder invloed van die landinrichting voor enkele soorten verschuivingen tussen de deelgebieden plaats vonden.

In de nu beschreven zes jaar moesten volgens plan 157 tellingen plaats vinden, ieder over drie telgebieden. Al die tellingen moesten uitgevoerd worden, de vogels moesten goed worden gedetermineerd en geteld, de soorten en aantallen nauwkeurig opgeschreven, de resultaten in het juiste vakje van het formulier gezet, het formulier opgestuurd en juist ingevoerd in de computer en daarna verwerkt in een rapport. In al die stappen kan wat misgaan, en ongetwijfeld is dat ook zo nu en dan gebeurd. Doordat er zoveel tellingen zijn zal het effect van zulke fouten echter relatief klein zijn, zeker voor de soorten die regelmatig zijn waargenomen. Daarom zijn de grote lijnen van de conclusies voor die soorten betrouwbaar. Die betrouwbaarheid wordt natuurlijk groter naarmate de gevonden effecten sterker zijn.

In de soortbeschrijvingen wordt de ontwikkeling van de aantallen op een aantal manieren weergegeven. Vaak is er een grafiek van de totale aantallen per jaar, uitgezet tegen de tijd. Daarbij geven we de resultaten voor het oorspronkelijke telgebied, dus zonder de Oosterveent, apart aan voor de jaren waarvan we de gegevens hebben. In de grafiek staat dit als "N+Z" Daarnaast geven we vanaf 1984 ook de grafiek voor het totale getelde gebied, dus inclusief de Oosterveent. Voor soorten waarvan relatief kleine aantallen zijn waargenomen geven we de totalen per periode van zes jaar.

Nogal wat soorten komen niet alleen als broedvogel voor maar ook als doortrekker en/of wintergast. In zulke gevallen geeft een grafiek voor een heel jaar geen beeld over de ontwikkeling als broedvogel. Daarom zijn er ook grafieken waar we de aantallen voor een bepaalde periode in het jaar uitzetten tegen de tijd. Om te zorgen dat er zo min mogelijk vermenging met trekkers optreedt heb ik in "Vogeltrek over Nederland" (LWTV & Sovon 2002) per soort de periode opgezocht waarin (vrijwel) geen trek optreedt. Voor die periode hebben we per jaar het gemiddelde aantal per telling bepaald. Deze grafiek zou een indicatie van het aantal broedvogels kunnen geven. Voor sommige soorten zijn er interessante ontwikkelingen in andere periodes in het jaar. Dan worden grafieken voor de betrokken periode gebruikt.

Het is ook interessant om de verdeling van de aantallen over het jaar te zien. Daarom zijn in dit rapport, net als bij het vorige, de aantallen op de zesde, zestiende en de zesentwintigste van elke maand bepaald door het gewogen gemiddelde van de dichtstbijzijnde teldata te berekenen. Dit geeft 36 aantallen op vaste data, de zesde, zestiende en zesentwintigste van elke maand. In de grafieken zijn die meestal gemiddeld over zestien jaar, waardoor drie verdelingen ontstaan. Deze geven aan in welke tijd van het jaar een soort voorkomt en bovendien of die verdeling in de loop van de tijd verandert. Voor enkele soorten die bij het begin van de tellingen nauwelijks voorkwamen is gemiddeld over een kortere periode. Dit staat uiteraard bij de betreffende grafiek vermeld.

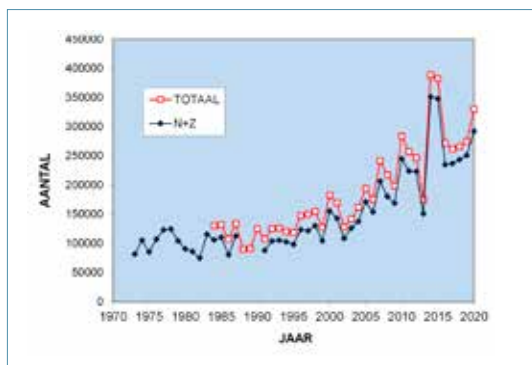
Dezelfde getallen worden ook gebruikt in een grafiek waarin alle resultaten van de tellingen worden samengevat. Hier staan verticaal de jaren en horizontaal de decaden uit. Met een kleur wordt aangegeven hoeveel vogels in de betreffende periode zijn waargenomen. Dit geeft de mogelijkheid om veranderingen in de verdeling in het jaar te signaleren, ook als dat in een relatief korte periode optreedt. Ook is goed te zien of een bepaalde soort meestal in kleine aantallen maar soms in zeer grote aantallen aanwezig is.

Bepaalde soorten komen zo nu en dan in grote groepen voor. Dat betekent dat de totale aantallen van jaar tot jaar zo sterk kunnen variëren dat er geen trend meer te ontdekken valt. In zulke gevallen is het soms zinvol om naar de presentie te kijken. De presentie is het aantal tellingen in een jaar waarbij een soort is waargenomen, gedeeld door het totale aantal tellingen. Grote groepen tellen hier dus even zwaar als een enkele vogel. Het blijkt dat voor sommige soorten trends beter in de presentie zichtbaar zijn dan in het totale aantal per jaar.

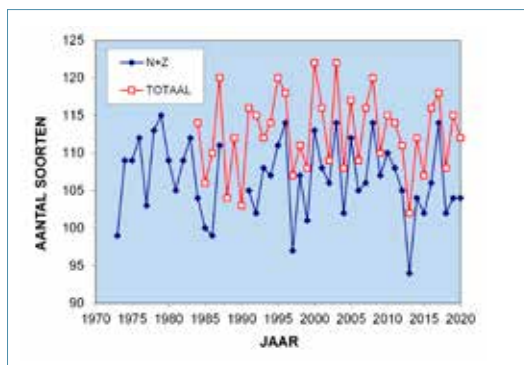
Kort overzicht ontwikkelingen sinds 1973

Toen de tellingen in 1973 begonnen stonden er nog geen boerderijen in de polders. Ook was de afwatering veel slechter dan tegenwoordig. Vooral de weilanden in het oosten van de polders werden daardoor veel minder intensief gebruikt. Er broedden nog kemphanen en watersnippen, al waren de aantallen toen al heel sterk afgenomen ten opzichte van enige tientallen jaren eerder. Toen de landinrichting, waarvan de dreiging een reden was om met deze tellingen te beginnen, rond 1990 plaats vond waren deze soorten al verdwenen. Kennelijk werd het gebied ook al voor 1990 steeds intensiever gebruikt.

Als we kijken naar de grafiek van het totale aantal waargenomen vogels zien we dat er tot 1995 eigenlijk niets opvallends gebeurt. Na 1995 begint een stijging die steeds sneller lijkt te gaan. Die leidt er toe dat in 2014 (toegegeven, een uitzonderlijk hoog jaar) in de telgebieden Noord en Zuid meer dan vier keer zoveel vogels werden gezien als in 1973. De toename trad in alle deelgebieden op, maar leek in de Oostermeent wat minder dan in de twee andere telgebieden. Het aantal waargenomen soorten per jaar blijkt daarentegen niet echt veranderd te zijn.

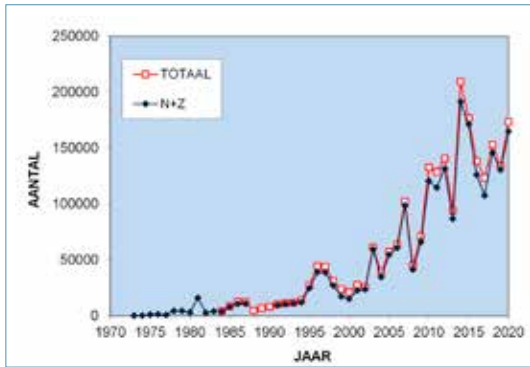

Aantal getelde vogels per jaar met en zonder de Oostermeent

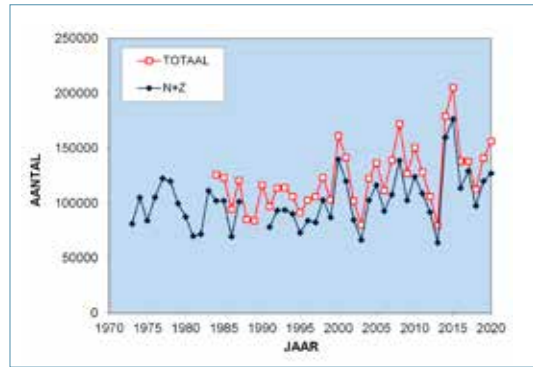

Aantal waargenomen soorten per jaar

De toename van de aantallen blijkt voor het overgrote deel te komen door de toename van het aantal ganzen en zwanen. De laatste jaren lijkt daar stabilisatie op te treden. Ook bij de andere soorten lijkt sprake van een toename, maar die is veel kleiner en niet significant.

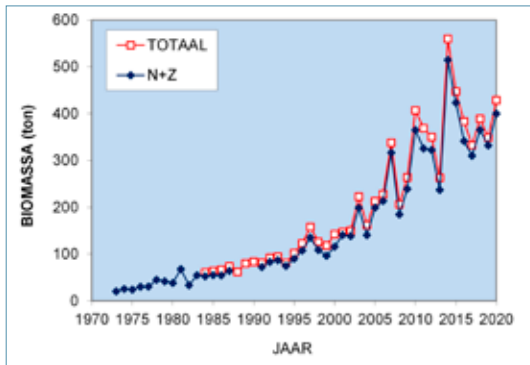

Totaal aantal getelde ganzen en zwanen per jaar

Totaal aantal getelde vogels zonder ganzen en zwanen per jaar

Als we het aantal vogels per soort vermenigvuldigen met het gemiddelde gewicht van die soort krijgen we na optellen de hoeveelheid biomassa die als vogel aanwezig is in de Eempolders. Deze grafiek is uiterst spectaculair: in de loop van de tellingen is het totale gewicht twintigmaal groter geworden! De boeren hebben hun best gedaan om de opbrengst van hun land te vergroten. Daarvan hebben met name de graseters geprofiteerd, dat wil dus zeggen de ganzen en zwanen. De andere vogels eten merendeels dieren die van het gras eten, zoals emelten en andere insecten. De veel kleinere toename van de andere vogels suggereert dat de toename van de voedingswaarde van het gras niet tot een evenredige toename van het aantal grasetende prooidieren heeft geleid.

De totale waargenomen biomassa aan vogels per jaar met (totaal) en zonder (N+Z) de Oostermeent

Knobelzwaan met jongen | Doortje van Dijk

Samenvatting van de resultaten van deze zes jaar

In de periode 2015 tot en met 2020 telden we 1785244 vogels van 146 soorten. In de vorige periode van zes jaar waren dat 1544866 vogels van 144 soorten. Het totale aantal is het hoogste per zes jaar uit de geschiedenis van de tellingen. Het aantal soorten is vergeleken met eerdere periodes aan de lage kant. De totale aantallen per jaar varieerden van 261545 in 2017 tot 382087 in 2015.

In totaal waren er zestien soorten die wel in de periode 2009-2014 gezien werden en niet in de periode 2015-2020. Omgekeerd zijn er achttien soorten die wel in 2015-2020 werden gezien en niet in 2009-2014. Al deze soorten staan in tabel 1. Verreweg de meeste soorten op deze lijsten zien we maar heel af en toe in de westelijke Eempolders. Het is dan toeval of ze in een bepaalde periode van zes jaar waargenomen worden. Opvallend is dat de Snor in deze periode driemaal is gehoord. Voor de Cetti's Zanger hebben we maar één waarneming, maar deze soort neemt in Nederland snel toe en te verwachten is dat wij hem in de komende jaren vaker zullen waarnemen. De Koereiger neemt de laatste jaren in Nederland ook toe.

Bij de ganzen lijken de aantallen niet echt meer te stijgen. Het gemiddelde aantal Brandganzen is ten opzichte van de vorige periode duidelijk gestegen, maar het aantal Grauwe Ganzen en Kolganzen daalde. Bij de Nijlgans en de Canadese Gans was sprake van een sterke daling. De Kleine Zwaan is bijna verdwenen, de laatste jaren waren er nog maar enkele exemplaren aanwezig.

<i>Wel in 2009-2014 / Niet in 2015-2020</i>	<i>Wel in 2015-2020 / Niet in 2009-2014</i>
<i>Geoorde Fuut</i>	<i>Koereiger</i>
<i>Sneeuwgans</i>	<i>Heilige Ibis</i>
<i>Roodhalsgans</i>	<i>Muskuseend</i>
<i>Amerikaanse Smient</i>	<i>Nonnetje</i>
<i>Middelste Zaagbek</i>	<i>Patrijs</i>
<i>Rode Wouw</i>	<i>Bokje</i>
<i>Zwarte Wouw</i>	<i>Temmincks Strandloper</i>
<i>Visarend</i>	<i>Dwergmeeuw</i>
<i>Zilverplevier</i>	<i>Velduil</i>
<i>Kwartel</i>	<i>Groene Specht</i>
<i>Zwarte Stern</i>	<i>Waterpieper</i>
<i>Blauwborst</i>	<i>Beflijster</i>
<i>Zwarte Roodstaart</i>	<i>Snor</i>
<i>Spotvogel</i>	<i>Braamsluiper</i>
<i>Sneeuwgors</i>	<i>Cetti's Zanger</i>
<i>Grauwe Gors</i>	<i>Goudhaantje</i>
	<i>Roek</i>
	<i>Bonte Kraai</i>

Voor de meeste weidevogels is de grote lijn voor de broedvogels een lichte stijging van de aantallen in het telgebied Noord en een daling in de telgebieden Zuid en Oostermeent. Dit lijkt samen te hangen met het reservaat in Noord. De Veldleeuwerik lijkt zich te handhaven in heel kleine aantallen en dan verrassend genoeg vooral in Zuid. De Graspieper gaat overal wat achteruit.

De sterke toename van de Grote Zilverreiger zette door. Tegenwoordig is hij in sommige tijden al bijna net zo talrijk als de Blauwe Reiger. De Ooievaar broedt aan de rand van de polders en het aantal waarnemingen neemt mede daardoor sterk toe. Een andere sterke stijger is de Kluut, die in de broedtijd in stijgende aantallen aanwezig is.

Bij de dalers vallen de lijsters op. Met uitzondering van de Merel, die zich goed handhaaft, nemen alle lijsters al jaren sterk af. Kramsvogel, Koperwiek en Grote Lijster staan allemaal in de top vijf van dalers, en de Zanglijster neemt ook duidelijk af.

In deze periode vielen twee winters waarin er extreem veel veldmuizen waren. In deze winters zagen we niet alleen veel roofvogels, maar ook de reigers en de Ooievaar waren veel talrijker dan in andere winters.

Net als in het vorige rapport staat in bijlage 3 een grafiek met trends van een aantal veel voorkomende vogels (zie pagina xx). In deze grafiek staat de gemiddelde verandering in procenten van de totale aantallen per jaar over de aangegeven periode. Voor de periode 1973 - 2020 is alleen de ontwikkeling in de telgebieden Noord en Zuid meegenomen, voor de periode 1991 - 2020 het volledige onderzochte gebied. We hebben het hier over een gemiddelde verandering. Zeker voor de tabel van 1973 - 2020 kan een verandering rond 0% bestaan uit een inderdaad stabiel aantal (bijv. Kievit), maar ook uit een stijging in het begin gevolgd door een daling (bijv. Scholekster) of een daling in het begin gevolgd door een stijging (bijv. Huismus).

Een gemiddelde verandering hoeft nog niet te betekenen dat een trend overtuigend aangetoond is. Als er grote schommelingen optreden kan het resultaat toevallig een toename zijn. Naarmate de schommelingen kleiner zijn en de reeks langer is zijn de te verwachten toevallige fluctuaties kleiner. Statistisch is uit te rekenen hoe groot de kans is dat we puur op basis van toeval een trend vinden terwijl die niet echt aanwezig is. Voor de soorten die in de tabel is met één ster aangegeven zijn is de kans kleiner dan 5% dat de gevonden trend toevallig is. Met twee sterren is die kans kleiner dan 1% en met drie sterren kleiner dan 0,1%. Meer sterren betekent dus meer zekerheid dat er inderdaad een trend is.

Zoals gezegd zijn dit gemiddelde waardes over de hele genoemde periodes. Uit de verschillen tussen de twee grafieken blijkt al dat de trend zeker niet constant hoeft te zijn. Deze waardes zijn alleen bruikbaar als eerste benadering. Verder gaat het hier om de totale aantallen over een jaar van waargenomen vogels, en de ontwikkeling in bijvoorbeeld de broedperiode kan heel anders zijn. Dit is dus een eerste indruk, voor echte conclusies moet voor iedere soort individueel bekeken worden hoe de ontwikkeling precies verloopt. Ook dan geldt natuurlijk dat dit niet betekent dat die trend ook in de toekomst doorzet.

Tellers

De hier gerapporteerde gegevens zijn verzameld door 471 telploegen van minstens twee personen. Uiteraard staan en vallen de Eempoldertellingen met de inzet van onze tellers.

In deze zes jaar waren dit:

F. Bossina, M. van Dijk, J. Gruber, T. van Heijningen, C. Hoogeboom, I. Hornsveld, T. de Jong, W. Kijlstra, R.A. Kole, M. Kraal, N.A. Klippel, C. Kruseman, G. Lagerweij, F. Landman, Y. van der Maat, J. Meijer, J. Mooij, T. van den Oudenalder, C. Plomp, B. Portengen, P. Senteur, E. v.d. Velde, B. Vos, H. Westendorp en W. van de Woord.

De waarde van de Eempoldertellingen berust vooral op de lange periode waarin geteld is. Daarom is ook de bijdrage van de tellers uit de jaren voor 2008 heel belangrijk. Daarom hier ook hun namen, voor zover ze niet in de vorige lijst staan:

A. Aalmoes-Wetser, C. Abbenes, G. Abbenes, R.van de Akker, B.P. Bakker, M. Bakker, F. Beffers, P.R. Beijaard, A. Berkeljon, W.J. Bindt, S. Birnie, B. van Bladeren, S. Bloemendaal, I. Blokpoel, J.W. Bouwman, R.v.d. Brink, W.v.d.Brink, Y. Bosman, A.M. Broeckman, G. Brouwer, P.A. de Bruyn, J. Domhof, M. Doornveld, D. van Dorp, H.F. Dorrenboom, A.J. Douma, W. Duurland, N. Dwars, L. Dwars-van Achterbergh, L.J.G. Dijk, G. van Essen, J. van Essen, J. van Galen Last, J. Gouw, M. de Graaf, O. de Graaff, F. Griffioen, J.P. Grootes, P. Hamel, H. Hardon, A.C. Hartlief, L. Hartog, G. Heijn, M. Hemmers, M. Haverkamp, M. Hinterding, F. Hoes, P. Hollander, M. van Houten, S. Jansen, D.A. Jonkers, T. Jonkers, C. Josiasse, A. van Kammen, W. v.d.Kamp, R. Kes, P. Keuning, A. van Klaveren, J. van Klaveren, I. Karsemijer, J. Klein, M. Klomps, L. Konings, M. Koopman, L. Kramp, M. Landman, K. Langenberg, W. Langendorff, H.J. van der Leen, W. Leurs, A. van Leyden, F. van Lier, J.J. Lodewijkx, G.J. van Loenen, H. Luchies, R.P.H. van Maanen, R.J. Mammen, G. Marmelstein, M.C.G. Matthijssen, G. Merckx, H. Moerman, A. du Mosch, C. Nieuwenhuizen, J. Nijman, J. Ohlrichs, H. van Oosterhout, L.G. Persijn, M.J. Persijn, A.G.H.W. Pluister, P. van de Poel, S.H. Poelstra, A. Poelstra-Kuylman, H. Pollema, D. Prop, G. Proost, A. Rebel, J. Reddingius, H.W. Reddingius, F. Reijmerink, G.I. Rieken, J. van Riel, B. Roor, C.M.T.I. Rosier, L.F. Rijnja, H. Schaap, C. van der Staak, S. Staps, B. van Steenis, H.D. van Stipriaan, L. Stomp, J. Taapken, F. Tangerman, T. Trompetter, R. van Veen, J. Veeneklaas, F. van de Veer, R. Veltkamp, M. Verhey, A.P. Vermeule, M. Verschuren, R. Verschuren, J. de Vlieg, Y.S. Vogel, H.P. Vos, M.v.d. Water, H. Weenen, G. Weil, W. Weitjens, J.v.d. Werf, A.v.d. Werf, J.D.N. Westeneng, J. de Wilde, F.H. v.d. Weijer, J. Wilde-van Meurs, B. Wildschut, R. Willemstein, F. Wilms en I.C. van Woersum.

*Telling Oostermeent
Marjan Bijvoet (l) en Jan Mooij (r)
oktober 2022 | Hanneke Cusell*

*Telling Noord
Femmy Landman (l) en Ton van den Oudenalder (r)
oktober 2022 | Hanneke Cusell*

Beschrijving individuele soorten

1973-1978   1979-1984   1985-1990   1990-1996   1997-2002   2003-2008   2009-2014   2015-2020

Hier worden alle soorten besproken die in de afgelopen zes jaar zijn waargenomen. In de balk rechts boven iedere soort staat hoeveel exemplaren van de betreffend soort in ieder van de acht opeenvolgende periodes van zes jaar dat het onderzoek nu loopt zijn geteld, dus beginnend met 1973 t/m 1978 en eindigend met 2015 t/m 2020.

DODAARS *Tachibaptus ruficollis*

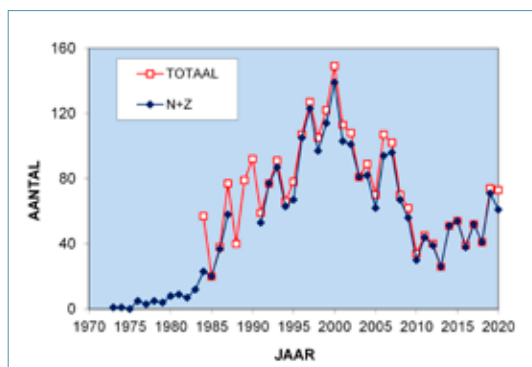
199	99	68	43	46	56	34	23
-----	----	----	----	----	----	----	----

De afname van de aantallen heeft zich in deze periode voortgezet. De Dodaars komt verspreid over het jaar en over de telgebieden voor. Landelijk zijn de aantallen zowel in de broedtijd als daarbuiten stabiel.

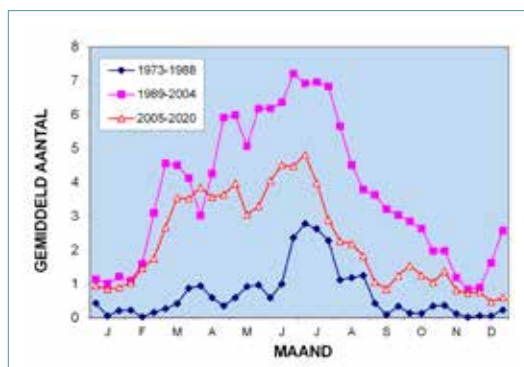
FUUT *Podiceps cristatus*

15	97	346	478	724	519	258	333
----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Nadat de aantallen meer dan een decennium achteruit gegaan waren trad in deze periode enig herstel op. De toename ten opzichte van de vorige periode van zes jaar vond met name in het telgebied Noord en in de broedtijd op. De landelijke trend is de laatste jaren ook weer toenemend, na een eerdere sterke afname. De meeste Futen zagen wij in telgebied Noord. In de Oosterveent werden nauwelijks Futen waargenomen. De verdeling over het jaar is vrijwel niet veranderd. De grootste aantallen zien wij van maart tot en met juli. In de rest van het jaar zijn de aantallen veel lager.

Totaal aantal getelde Futen per jaar

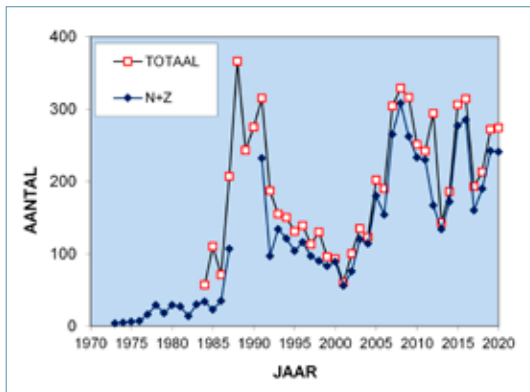

Gemiddeld aantal Futen per decade voor de drie periodes van zestien jaar

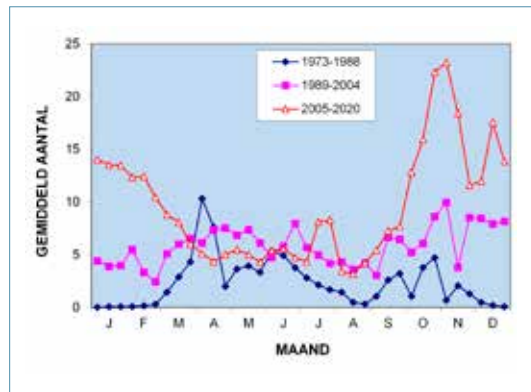
AALSCHOLVER *Phalacrocorax carbo*

67	175	1272	1077	592	1283	1432	1572
----	-----	------	------	-----	------	------	------

De lichte toename in de vorige zes jaar zette in deze periode door. Het lijkt er op dat het aantal Aalscholvers weliswaar sterk varieert tussen de jaren maar dat de algemene trend de laatste tien jaar ongeveer stabiel is. Dit komt overeen met de landelijke ontwikkeling. De aantallen zijn het grootst in het telgebied Noord. De verdeling over het jaar is opmerkelijk veranderd. Tegenwoordig zien wij de grootste aantallen in het winterhalfjaar. In die periode zijn de aantallen in de loop van de tijd sterk toegenomen. In het zomerhalfjaar is er niet veel veranderd.

Totaal aantal getelde Aalscholvers per jaar

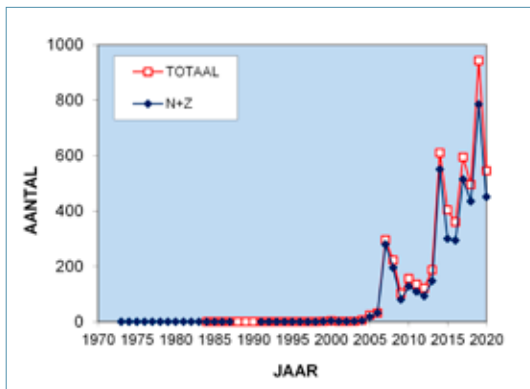

Gemiddeld aantal Aalscholvers per decade voor de drie periodes van zestien jaar

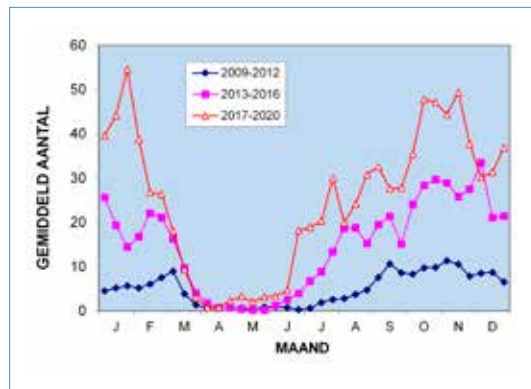
GROTE ZILVERREIGER *Ardea alba*

0	0	0	0	6	582	1311	3341
---	---	---	---	---	-----	------	------

De enorme stijging van het aantal Grote Zilverreigers is in deze zes jaar onverminderd doorgegaan. Daarbij hielpen de twee winters met veel muizen mee, maar ook in gewone jaren is de Grote Zilverreiger tegenwoordig een normale verschijning. In 2019 zagen we in één telling niet minder dan 107 Grote Zilverreigers. Voor een soort die we in 1999 voor het eerst konden noteren is dat bijna ongelofelijk. De verdeling over het jaar maakt duidelijk dat deze soort niet in de Eempolders broedt. Van april tot en met mei zijn ze nauwelijks aanwezig. In de loop van juni nemen de aantallen snel toe, om in de loop van maart weer in te zakken. Het lijkt er overigens op dat de Grote Zilverreigers steeds vroeger aankomen. Let er op dat in de grafiek met periodes van vier jaar gewerkt wordt. . Mogelijk zijn onze vogels gedeeltelijk afkomstig uit de broedkolonie in de Oostvaardersplassen, maar het schijnt dat ook grote aantallen vogels uit Oost Europa in Nederland overwinteren. Ook landelijk neemt de Grote Zilverreiger sterk toe, maar toch niet zo dramatisch als in de Eempolders.

Totaal aantal getelde Grote Zilverreigers

Gemiddeld aantal Grote Zilverreigers per decade voor de laatste drie periodes van vier jaar

KLEINE ZILVERREIGER *Egretta garzetta*

0	0	0	0	1	6	0	1
---	---	---	---	---	---	---	---

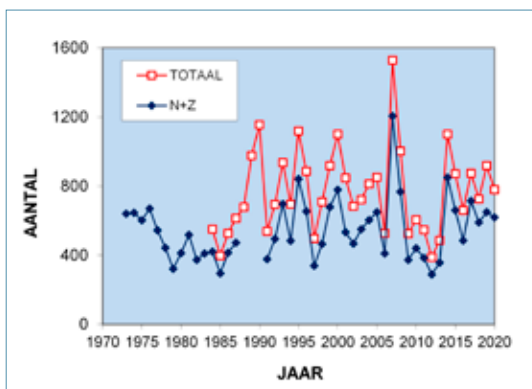
De Kleine Zilverreiger zien we veel minder vaak dan zijn grote verwant. Deze soort is vooral langs de kust te vinden. In deze periode zagen we er maar één. Landelijk is de trend voor de Kleine Zilverreiger de laatste jaren onduidelijk.

BLAUWE REIGER *Ardea cinerea*

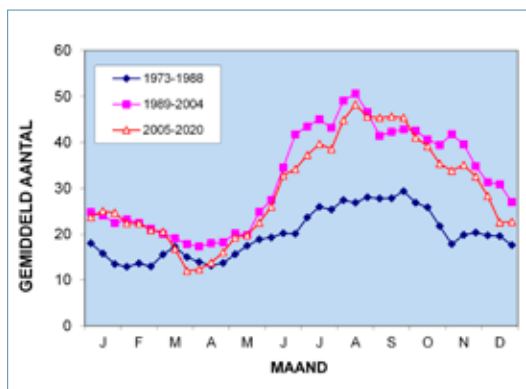
3542	2580	4346	4865	4752	5439	3648	4825
------	------	------	------	------	------	------	------

In deze periode herstelden de aantallen zich na een duidelijke dip, die ook in de landelijke trend te herkennen is. Twee muizenjaren stuwden de aantallen ook op, maar hun invloed is veel minder duidelijk dan in eerdere gevallen. Er waren geen echt strenge winters zodat de aantallen op peil konden blijven.

De gemiddelde aantallen maar ook de verdeling over het jaar is vanaf 1990 verrassend constant. We hebben het hier over een soort waarvan de aantallen van het ene jaar op het andere soms met een factor van meer dan twee kunnen veranderen. Kennelijk verandert er gemiddeld niet echt iets in de aantallen Blauwe Reigers die in de polders hun voedsel kunnen vinden.

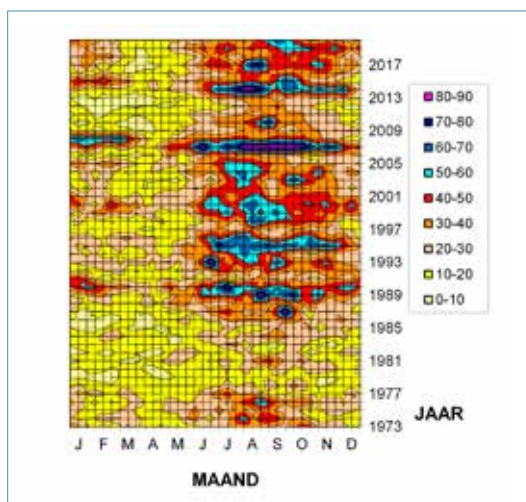
Totaal aantal getelde Blauwe Reigers per jaar

Gemiddeld aantal Blauwe Reigers per decade voor de drie periodes van zestien jaar

Blauwe reigers | Femmy Landman

Samenvatting van alle telresultaten voor de Blauwe Reiger

PURPERREIGER *Ardea purpurea*

208	75	19	5	2	9	5	10
-----	----	----	---	---	---	---	----

Ook in deze periode zijn er weer een klein aantal waarnemingen van de Purperreiger. Naast waarnemingen in het najaar zagen wij ze nu ook een paar keer in het midden van het jaar. Landelijk gaat het goed met deze soort.

KOEREIGER *Bubulcus ibis*

0	0	0	0	1	2	0	1
---	---	---	---	---	---	---	---

De Koereiger is een zuidelijke soort die met het opwarmende klimaat steeds vaker in Nederland wordt waargenomen. Hij kan gedurende het hele jaar opduiken, dus een waarneming in januari is niet ongebruikelijk.

ROERDOMP *Botaurus stellaris*

12	3	1	3	6	0	1	1
----	---	---	---	---	---	---	---

In deze periode zagen wij één maal een Roerdomp. Er zijn geen aanwijzingen voor broeden. Er zijn in de polders ook niet veel plekken die daarvoor geschikt lijken.

HEILIGE IBIS *Threskiornis aethiopicus*

0	0	0	0	0	0	0	3
---	---	---	---	---	---	---	---

Enige weken was deze exoot aanwezig bij een plasje in Noord. In het jaar erna was er nog een waarneming. De Heilige Ibis wordt bestreden omdat hij de nesten van andere kolonievogels zou plunderen.

OOIEVAAR *Ciconia ciconia*

1	0	1	7	8	6	64	329
---	---	---	---	---	---	----	-----

Wij zien steeds meer Ooievaars. Het nest bij de Theetuin, net buiten ons telgebied, is nog steeds in gebruik. Daarnaast is er twee jaar lang een bezet nest geweest bij Eembrugge, binnen ons telgebied, maar dat was in 2020 weer verlaten. Sinds de muizenwinter van 2019 zien wij ook Ooievaars in de winter.

LEPELAAR *Platalea leucorodia*

1	7	16	31	36	98	107	117
---	---	----	----	----	----	-----	-----

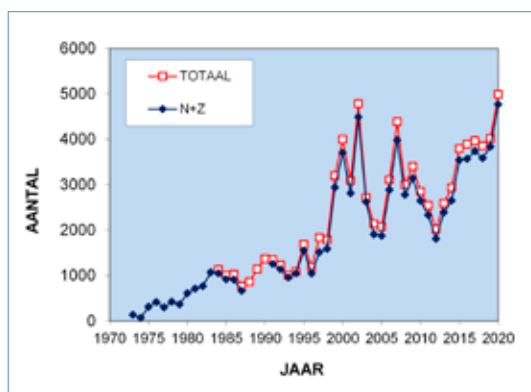
Zo nu en dan zien wij Lepelaars in de polders. Vaak zijn het er één of twee, maar soms zijn de groepen wat groter. De grootste aantallen zien we tussen juli en september, dus na de broedtijd.

KNOBBELZWAAN *Cygnus olor*

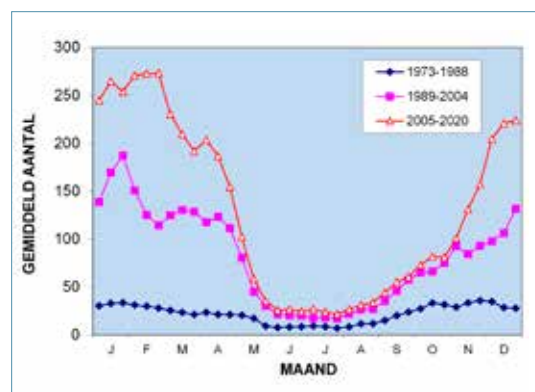
1591	4271	5743	7547	18686	17426	16347	24519
------	------	------	------	-------	-------	-------	-------

In de afgelopen zes jaar zagen we in het winterhalfjaar weer vaak groepen van honderden Knobbelzwanen. Dit leidde tot een anderhalf keer zo groot totaal als in de vorige periode. De toename vond bijna volledig plaats in het telgebied Zuid, waar ook in de vorige periode al de meeste Knobbelzwanen werden gezien. In de broedtijd zijn de aantallen niet wezenlijk veranderd. Ook landelijk zijn de aantallen broedvogels stabiel.

In de verdeling over het jaar is het gemiddelde aantal in het winterhalfjaar duidelijk gestegen. In de rest van het jaar is nauwelijks iets veranderd.

Totaal aantal getelde Knobbelzwanen per jaar

Gemiddeld aantal Knobbelzwanen per decade voor drie periodes van zestien jaar

KLEINE ZWAAN *Cygnus columbianus bewickii*

575	5985	14862	32204	12842	10789	3066	483
-----	------	-------	-------	-------	-------	------	-----

Het ziet er naar uit dat de Kleine Zwaan uit de Eempolders gaat verdwijnen. De laatste jaren zijn er nog maar een paar exemplaren waargenomen. In deze zes jaar zaten de Kleine Zwanen bijna altijd in telgebied Zuid en daar vooral vlak langs de A1.

Ook in Nederland nemen de aantallen sterk af. De populatie wordt kleiner en ze blijven steeds meer hangen in oostelijker streken. Tenslotte is er ook nog meer fonteinkruid in de randmeren zodat de Kleine Zwanen niet meer hoeven te grazen in onze weilanden.

WILDE ZWAAN *Cygnus cygnus*

35	66	163	370	402	102	148	1
----	----	-----	-----	-----	-----	-----	---

Ook de Wilde Zwaan is vrijwel verdwenen uit de Eempolders Wij zagen in zes jaar nog maar één exemplaar. Landelijk is verrassend genoeg sprake van een lichte toename van deze soort.

ZWARTE ZWAAN *Cygnus atratus*

0	0	4	1	38	17	5	10
---	---	---	---	----	----	---	----

Van deze uit Australië afkomstige exoot leeft in Nederland een kleine populatie. Zo nu en dan duiken er een paar op in de Eempolders. Het lijkt er op dat in deze zes jaar twee keer één of twee Zwarte Zwanen enkele weken in ons gebied hebben rondgezworven.

TOENDRARIETGANS *Anser serrirostrus*

271	586	518	92	1010	327	28	64
-----	-----	-----	----	------	-----	----	----

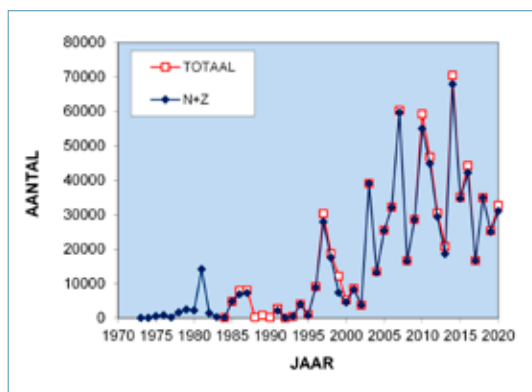
In deze zes jaar is de Toendrarietgans drie keer waargenomen. Het is vaak moeilijk om enkele Rietganzen in een grote groep andere ganzen te ontdekken. De indruk bestaat dat ze in de Eempolders vooral voorkomen als het erg koud is.

KOLGANS *Anser albifrons*

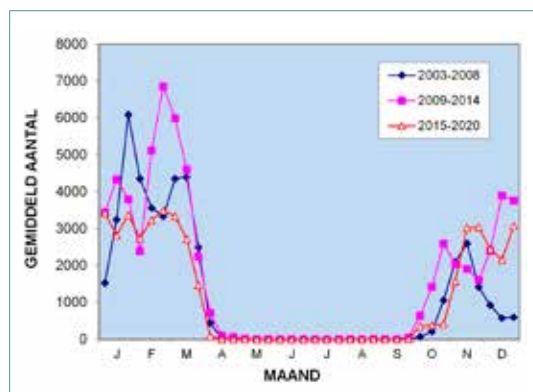
3511	21011	22407	17753	79085	187397	256675	189303
------	-------	-------	-------	-------	--------	--------	--------

De aantallen van de Kolgans zijn in de laatste zes jaar wat afgenomen. Gezien de enorme variaties tussen de jaren kunnen we eigenlijk niet vaststellen of dit toeval is, maar het is wel in lijn met de landelijke trend, die de laatste jaren ook wat afneemt. De variaties tussen de jaren zijn zo groot omdat Kolganzen meestal in grote groepen voorkomen. Het ziet er in ieder geval naar uit dat de stijging van de aantallen die rond 1990 begon tot stilstand is gekomen.

De verdeling over het jaar geven we hier voor de laatste drie periodes van zes jaar. Het blijkt dat de afname van de aantallen vooral in de eerste maanden van het jaar optreedt. Ook komen de Kolganzen in het najaar wat later aan. Dit is een trendbreuk, tot de vorige periode werd de aankomst steeds vroeger. Er zijn nog steeds nauwelijks waarnemingen in het zomerhalfjaar.

Totaal aantal getelde Kolganzen per jaar

Gemiddeld aantal Kolganzen per decade voor de laatste drie periodes van zes jaar

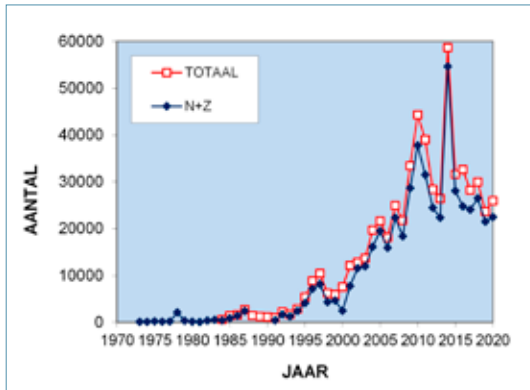
Kolganzen boven de Eempolder | Doortje van Dijk

GRAUWE GANS *Anser anser*

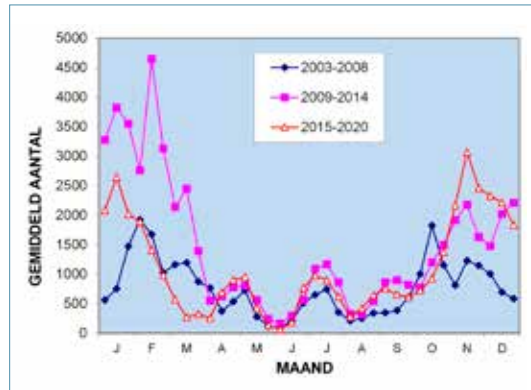
2711	1979	9359	21802	54830	119581	230069	171880
------	------	------	-------	-------	--------	--------	--------

Ook de Grauwe Gans lijkt over zijn hoogtepunt heen. Na het extreem hoge jaar 2014 vielen de aantallen terug om daarna langzaam nog wat verder te dalen. De daling trad bijna alleen in het telgebied Noord op, in de twee andere telgebieden bleven de aantallen ongeveer gelijk

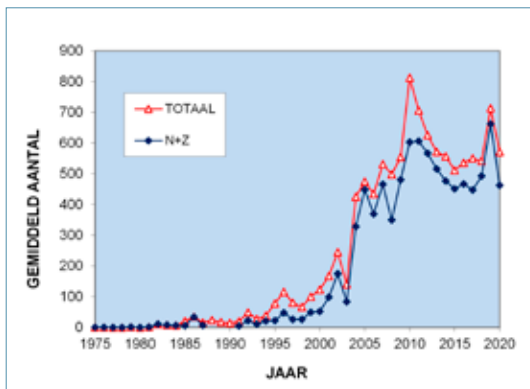
In de zomer zijn de aantallen van de Grauwe Gans tegenwoordig stabiel. Er wordt in de omgeving een actief beleid gevoerd om de nesten van deze soort te beperken. Wij zien nog wel regelmatig jonge ganzen in de polder, maar kennelijk zijn de aantallen op deze manier in de hand te houden.

Totaal aantal getelde Grauwe Ganzen per jaar

Gemiddeld aantal Grauwe Ganzen per decade voor de laatste drie periodes van zes jaar

Gemiddeld aantal Grauwe Ganzen per telling voor de periode april tm september

Grauwe Ganzen in Eempolder | Doortje van Dijk

INDISCHE GANS *Anser indicus*

0	0	0	1	0	5	10	8
---	---	---	---	---	---	----	---

Deze exoot komt de laatste jaren zo nu en dan in de Eempolders voor. De herkomst van deze vogels is niet duidelijk, maar waarschijnlijk zijn zij ergens ontsnapt.

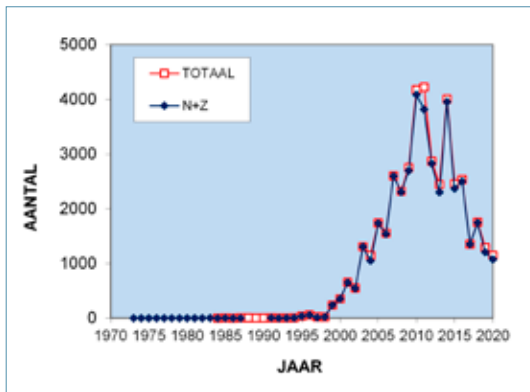
CANADESE GANS *Branta canadensis*

0	2	15	101	1828	10660	20457	10527
---	---	----	-----	------	-------	-------	-------

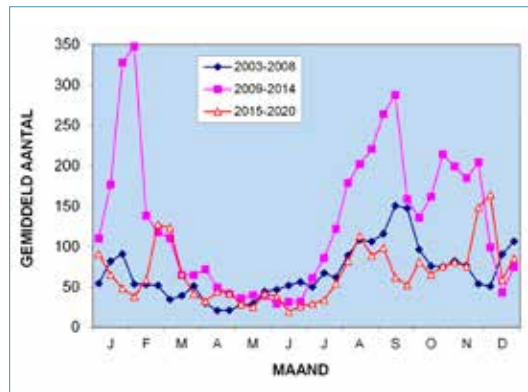
Na een sterke stijging vanaf het jaar 2000 zijn de aantallen van de Canadese Gans in deze zes jaar sterk afgenomen. Er zijn plannen geweest om deze exoot te bestrijden vanwege de schade aan het grasland, maar in de Eempolders hebben we daar eigenlijk niets van gemerkt.

Het blijkt dat de laatste zes jaar de grote aantallen Canadese Ganzen in het begin van het jaar en vanaf augustus sterk zijn afgenomen. De aantallen in de broedtijd zijn nauwelijks veranderd. In eerdere jaren was al duidelijk dat buiten de broedtijd veel Canadese Ganzen van elders naar de Eempolders trokken. Het kan zijn dat bestrijdingsmaatregelen op andere plekken inderdaad succes hebben gehad.

Totaal aantal getelde Canadese Ganzen per jaar

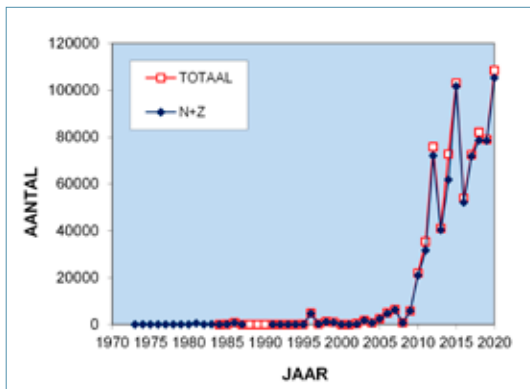
Gemiddeld aantal Canadese Ganzen per decade voor drie periodes van zes jaar

BRANDGANS *Branta leucopsis*

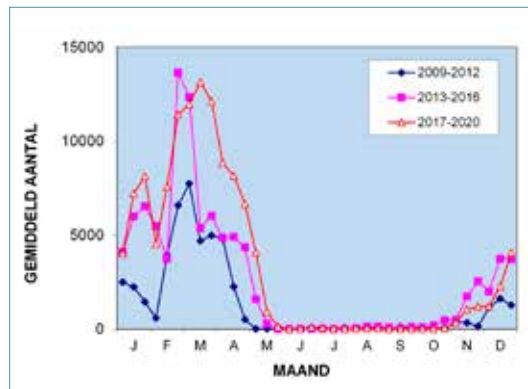
22	621	937	5087	2998	17194	252823	498845
----	-----	-----	------	------	-------	--------	--------

Het totaal van de aantallen Brandgans is deze zes jaar bijna verdubbeld. In twee jaren kwam het totaal boven de 100000 vogels uit, iets wat tot nu toe geen enkele soort in deze 48 jaar tellen gepresteerd heeft. Toch lijkt het er op dat de aantallen beginnen te stabiliseren. Tot en met februari zijn de aantallen in telgebied Zuid en Noord ongeveer even hoog. Vanaf maart vinden we bijna alle Brandganzen in Noord in het reservaat. In de Oosterveen zitten er meestal maar enkele honderden.

De verdeling over het jaar laat zien dat er in het zomerhalfjaar nauwelijks Brandganzen aanwezig zijn. De trend om steeds later naar de broedgebieden te vertrekken is ook in deze periode nog te herkennen. Let er op dat we hier naar periodes van vier jaar kijken.

Totaal aantal getelde Brandganzen per jaar

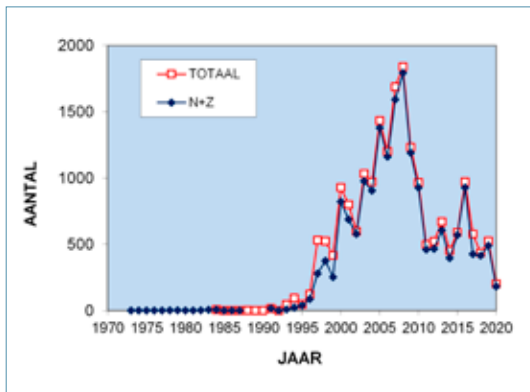
Gemiddeld aantal Brandganzen per decade voor drie periodes van vier jaar

NIJLGANS *Alopochen aegyptiaca*

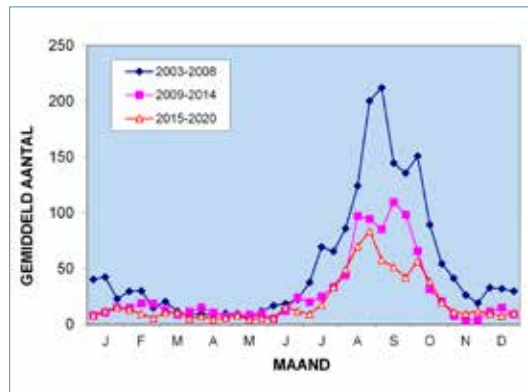
1	16	2	325	3798	8170	4342	3298
---	----	---	-----	------	------	------	------

Na de sterke achteruitgang van de Nijlgans in de vorige zes jaar leken de aantallen in deze periode stabiel. Alleen in 2020 zagen we duidelijk minder Nijlganzen. Ook de Nijlgans wordt als invasieve exoot beschouwd en daarom hier en daar bestreden. De Nijlgans broedt nauwelijks in de polders, maar hij trekt er na de broedtijd wel naartoe. Landelijk nemen de aantallen van de Nijlgans de laatste jaren nauwelijks meer toe.

De verdeling over het jaar laat zien dat de afname vooral in augustus en september plaats vond. In die maanden verzamelen Nijlganzen zich met hun jongen op weilanden om te ruien. Deze afname vond helemaal in telgebied Noord plaats. In het telgebied Zuid bleef de piek ongeveer even hoog, maar daar zijn veel minder Nijlganzen aanwezig.

Totaal aantal getelde Nijlgezanten per jaar

Gemiddeld aantal Nijlgezanten per decade voor drie periodes van zes jaar

BERGEEND *Tadorna tadorna*

517	488	666	420	1321	1287	952	1093
-----	-----	-----	-----	------	------	-----	------

De aantallen van de Bergeend zijn nauwelijks veranderd vergeleken met de vorige periode. Ook de maximale aantallen en de presentie zijn ongeveer hetzelfde gebleven. Nog steeds zien wij de meeste Bergeenden bij een plasje in telgebied Noord. Landelijk is de Bergeend de laatste jaren als broedvogel stabiel.

CASARCA *Tadorna ferrigunea*

7	5	2	52	58	291	481	270
---	---	---	----	----	-----	-----	-----

De aantallen van de Casarca zijn sterk teruggelopen. Uit onderzoek blijkt dat het hier vooral gaat om vogels uit Zwitserland en het zuiden van Duitsland die op het Goomeer en het Eemmeer komen ruien. Voor een deel foerageren ze in de polders. De aantallen op de randmeren zijn niet lager geworden, dus het is niet duidelijk waarom ze hier minder gezien worden.

MUSKUSEEND *Cairina moschata*

0	0	0	0	0	0	0	1
---	---	---	---	---	---	---	---

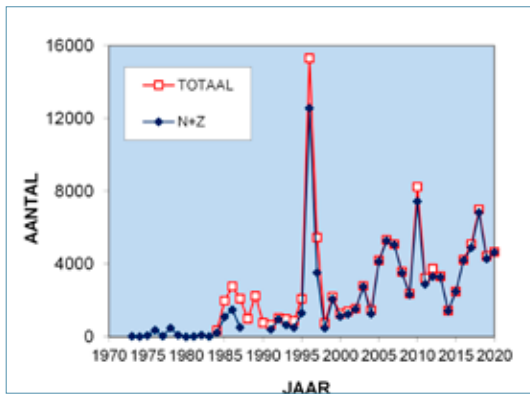
Deze Amerikaanse eend wordt vaak in verzamelingen gehouden. Dit is ongetwijfeld een ontsnapt exemplaar. Dit was de eerste waarneming van deze soort bij de Eempoldertellingen.

SMIENT *Anas penelope*

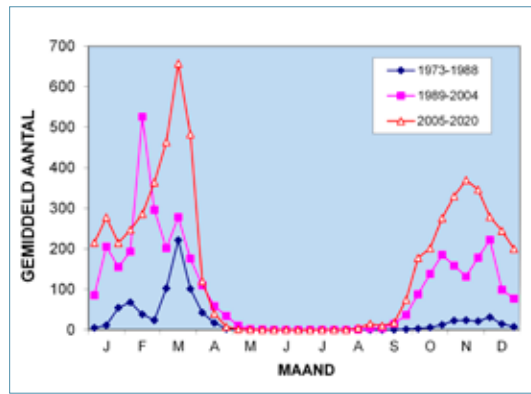
993	578	10883	20925	12615	22450	22367	27899
-----	-----	-------	-------	-------	-------	-------	-------

In deze zes jaar zagen we meer Smienten dan in eerdere periodes. Er waren geen extreem grote groepen, maar we zagen wel heel vaak flinke aantallen. In het telgebied Zuid zagen we er wat meer dan in Noord. In de Oosterveent werden niet veel Smienten gezien. Smienten grazen vooral in de nacht, overdag rusten grote groepen op het Eemmeer. Slechts een klein deel van de Smienten die in de Eempolders foerageren wordt daarom door ons geteld. Landelijk zijn de aantallen Smienten de laatste jaren stabiel.

De Smient is een typische wintergast. Van mei tot en met augustus zien wij een enkele keer een verdwaald exemplaar. Er zijn geen broedgevallen in de polder bekend.

Totaal aantal getelde Smienten per jaar

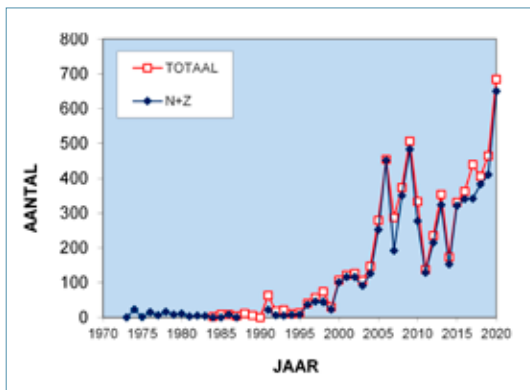
Gemiddeld Smienten aantal per decade voor drie periodes van zestien jaar

KRAKEEND *Anas strepera*

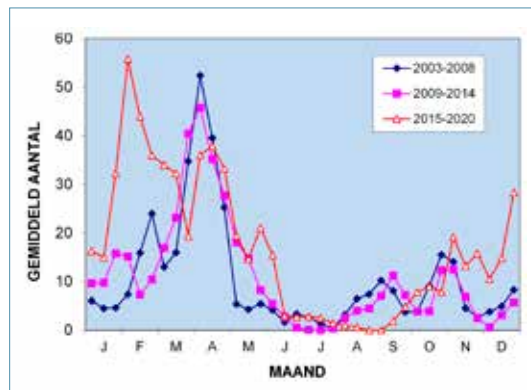
57	33	38	167	514	1646	1737	2684
----	----	----	-----	-----	------	------	------

Het totale aantal waarnemingen van de Kraakeend nam weer verder toe. Na een hapering in de vorige periode van zes jaar was nu sprake van een forse stijging. Landelijk doet de Kraakeend het, in tegenstelling tot de Wilde Eend, nog steeds heel goed.

Uit de verdeling over het jaar blijkt dat de Kraakeend vooral in de winter sterk is toegenomen. Lagere aantallen in april maar hogere in mei maken het moeilijk om een uitspraak over de broedvogels te doen. Uit inventarisaties is bekend dat er in de Eempolders gebroed wordt.

Totaal aantal getelde Kraakeenden per jaar

Gemiddeld aantal Kraakeenden per decade voor drie periodes van zes jaar

WINTERTALING *Anas crecca*

398	423	588	190	416	1730	2510	1197
-----	-----	-----	-----	-----	------	------	------

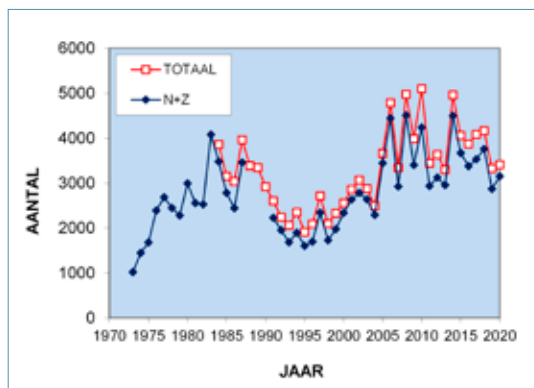
De totale aantallen zijn in deze periode na een eerdere stijging meer dan gehalveerd. Grotere groepen werden er nauwelijks gezien. De achteruitgang vond vooral plaats in het najaar. Als broedvogel neemt de Wintertaling landelijk matig af, maar in de watervogel tellingen neemt hij juist toe. Verreweg de meeste Wintertalingen zagen we in telgebied Noord. Van mei tot en met juli zien wij vrijwel geen Wintertalingen in de Eempolders. Dat suggereert dat er niet of nauwelijks gebroed wordt.

WILDE EEND *Anas platyrhynchos*

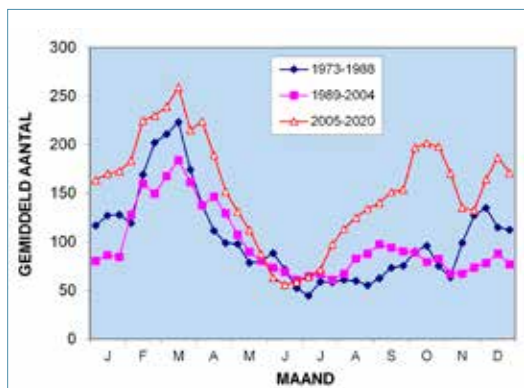
11653	18282	19782	13247	15605	22117	24401	22896
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Landelijk maakt men zich zorgen over de Wilde Eend, omdat de aantallen teruglopen. In de Eempolders is van deze trend niets te merken. Het totaal over de laatste zes jaar is weliswaar wat lager dan in de periode ervoor, maar gezien de variaties tussen de jaren is dat niet zorgwekkend. Over een langere termijn is zelfs sprake van een duidelijke toename. De Wilde Eend komt door het hele gebied voor.

Ook de verdeling over het jaar is weinig veranderd. De aantallen in de broedtijd zijn gemiddeld opvallend constant. In de Oostermeent is de dichtheid alleen in de broedtijd duidelijk hoger dan in de rest van het gebied.

Totaal aantal getelde Wilde Eenden per jaar

Gemiddeld aantal Wilde Eenden per decade voor drie periodes van zestien jaar

SOEPEEND *Anas platyrhynchos forma domestica*

Dit is de eerste keer dat de Soepeend wordt vermeld. Tot nu toe werd hij of als Wilde Eend meegeteld of eenvoudig genegeerd. Het blijkt niet eenvoudig om te bepalen welke eenden als Soepeenden moeten worden beschouwd en het is nog moeilijker om ze uit grotere groepen Wilde Eenden te halen. Het genoemde getal moet dan ook met een heleboel reserve worden bekeken.

PIJLSTAART *Anas acuta*

Ieder jaar zagen wij Pijlstaarten. De Pijlstaart blijft een regelmatige maar niet al te talrijke wintergast. In tegenstelling tot de vorige periode waren ze nu ook zo nu en dan aanwezig in de tweede helft van het jaar. Twee keer werd een wat grotere groep gezien. Dit was beide keren in begin maart. Ook in eerdere jaren was dat de periode waarin grotere groepen gezien werden.

ZOMERTALING *Anas querquedula*

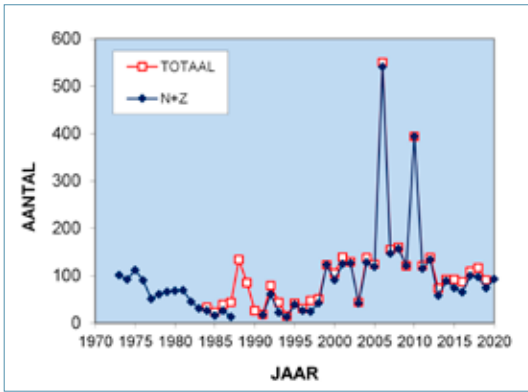

Wij zien tegenwoordig alleen Zomertalingen in de broedtijd. Deze periode waren het er weer wat meer dan in de vorige zes jaar. Uit broedvogelinventarisaties blijkt dat er nog steeds wat Zomertalingen in de polders broeden.

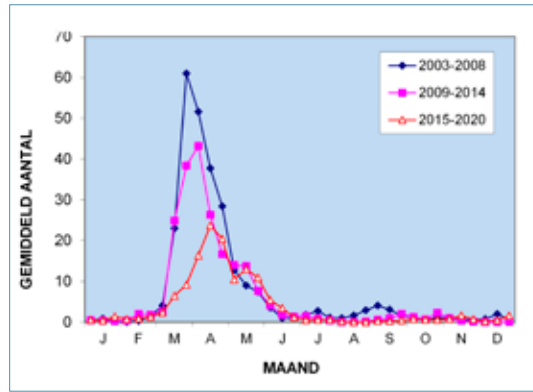
SLOBEEND *Anas clypeata*

De totale aantallen van de Slobeend daalden. Deze daling vond helemaal plaats in maart en april, een periode waarin we vooral met doortrekkers te maken hebben. De indruk bestaat dat in eerdere jaren de waterstand in het reservaat, waar wij in die periode de grootste aantallen zagen, duidelijk hoger was dan tegenwoordig. Landelijk neemt de Slobeend wat toe. De meeste Slobeenden zien wij nog steeds in telgebied Noord. De grote piek in maart en april bij vorige periodes is in deze zes jaar naar achteren geschoven en veel lager. Vanaf eind april zijn de aantallen gemiddeld echter hetzelfde als in de vorige periode. De broedtijd begint eind april. Het lijkt er dus op dat het aantal broedvogels in de polders stabiel is. Landelijk is de Slobeend als broedvogel stabiel.

Totaal aantal getelde Slobbeenden per jaar

Gemiddeld aantal Slobbeenden per decade voor drie periodes van zes jaar

TAFELEEND *Aythya ferina*

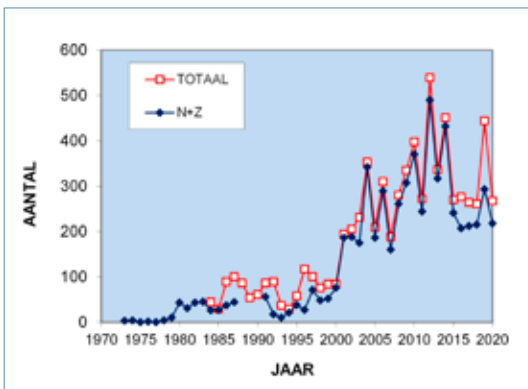
18	17	102	91	34	31	75	45
----	----	-----	----	----	----	----	----

Wij zagen de Tafeleend ieder jaar, maar in kleine aantallen. Het meeste water in de Eempolders is eigenlijk niet diep genoeg voor deze duikeend. Een trend is uit deze getallen niet te bepalen.

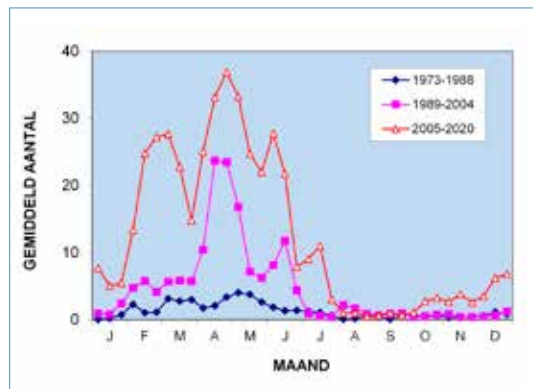
KUIFEEND *Aythya fuligula*

12	216	419	416	743	1571	2331	1782
----	-----	-----	-----	-----	------	------	------

De aantallen van de Kuifeend zijn in deze zes jaar wat afgenomen. Deze afname vond geheel plaats in telgebied Noord. In de andere twee telgebieden zijn de aantallen juist wat toegenomen. Deze toename gebeurde daar voor en na de broedtijd. Dit suggereert dat het aantal broedvogels in de polders is gedaald. Landelijk nemen de aantallen de laatste jaren af. De Kuifeend komt vooral voor van februari tot juni. De laatste jaren zien wij ze wat meer dan vroeger in de winter.

Totaal aantal getelde Kuifeenden per jaar

Gemiddeld aantal Kuifeenden per decade voor drie periodes van zestien jaar

NONNETJE *Mergellus albellus*

121	84	184	54	104	80	0	5
-----	----	-----	----	-----	----	---	---

Nadat ze in de vorige periode ontbraken zagen wij de Nonnetjes nu weer twee maal. De aantallen blijven klein ten opzichte van eerdere periodes. Landelijk nemen de aantallen overwinterraars af, wat wordt toegeschreven aan de klimaatverandering. Veel trekkers bereiken ons land niet meer.

GROTE ZAAGBEK *Mergus merganser*

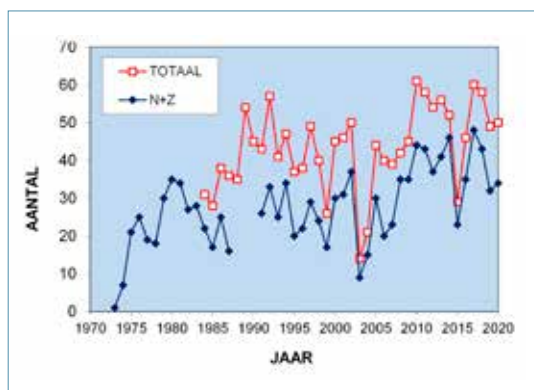
191	200	66	198	93	68	25	16
-----	-----	----	-----	----	----	----	----

Ook in deze periode zagen wij maar weinig Grote Zaagbekken vergeleken met eerdere jaren. Ook landelijk gaat deze wintergast achteruit. Ook hier wordt dit toegeschreven aan klimaatverandering.

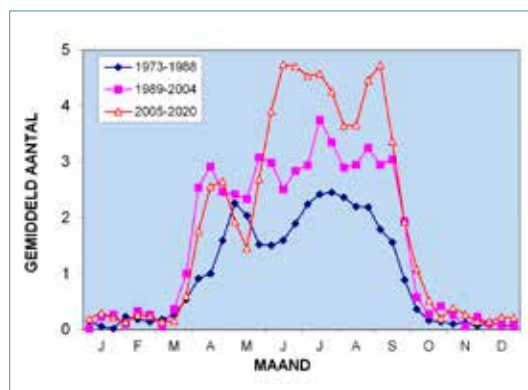
BRUINE KIEKENDIEF *Circus aeruginosus*

91	185	236	263	256	200	326	292
----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Het aantal Bruine Kiekendieven is ten opzichte van de vorige periode, toen er erg veel waren, nauwelijks gedaald. In telgebied Noord namen de aantallen toe, in de andere twee telgebieden zagen we een lichte afname. Er wordt nog steeds bij de polders gebroed. Landelijk is sprake van een matige afname. We zien de Bruine Kiekendieven hoofdzakelijk tussen april en september. De rest van het jaar zijn er alleen incidentele waarnemingen.

Totaal aantal getelde Bruine Kiekendieven per jaar

Gemiddeld aantal Bruine Kiekendieven per decade voor drie periodes van zestien jaar

BLAUWE KIEKENDIEF *Circus cyaneus*

127	114	106	85	48	52	30	22
-----	-----	-----	----	----	----	----	----

Elk jaar zagen we Blauwe Kiekendieven. De daling van het aantal zet duidelijk door. In 2019 waren er relatief veel waarnemingen door de grote aantallen veldmuizen. Alleen in 2019 zagen wij twee Blauwe Kiekendieven in telgebied Zuid. Alle andere waarnemingen waren in Noord en de Oosterveent. Landelijk nemen de aantallen als wintervogel de laatste tijd matig af.

HAVIK *Accipiter gentilis*

0	2	1	3	4	12	6	6
---	---	---	---	---	----	---	---

De Havik bleef een niet erg talrijke vogel in de Eempolders. Alle waarnemingen waren na de broedtijd. Landelijk neemt de Havik buiten de broedtijd af.

SPERWER *Accipiter nisus*

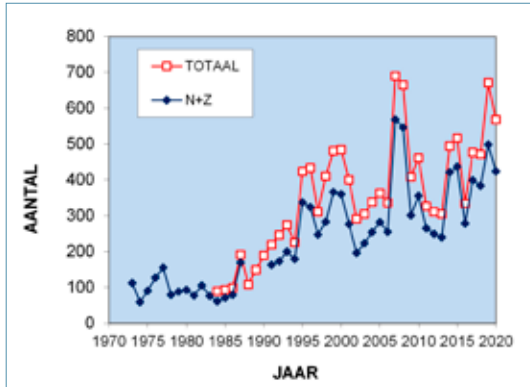
15	45	39	27	21	12	23	6
----	----	----	----	----	----	----	---

Het totaal is verreweg het laagste van alle zesjarige periodes. Er zijn geen waarnemingen uit de broedtijd. Landelijk nemen de aantallen van de Sperwer af.

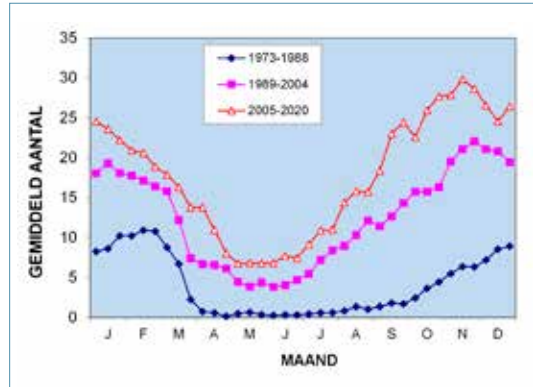
BUIZERD *Buteo buteo*

622	528	829	1820	2377	2697	2305	3037
-----	-----	-----	------	------	------	------	------

Het aantal Buizerds is nog nooit zo hoog geweest. Daarbij hebben de twee muizenwinters in deze periode zeker een rol gespeeld. Deze muizenwinters (2014/2015 en 2019/2020) zijn in de totale aantallen goed te herkennen. In de grafiek van de samenvatting zijn nog een aantal andere muizenjaren zichtbaar. Sinds 1995 lijkt de gemiddelde stand min of meer stabiel, al is dat door de grote variatie moeilijk te bepalen. Landelijk neemt de Buizerd als broedvogel nog wat toe, als wintervogel is het beeld stabiel.

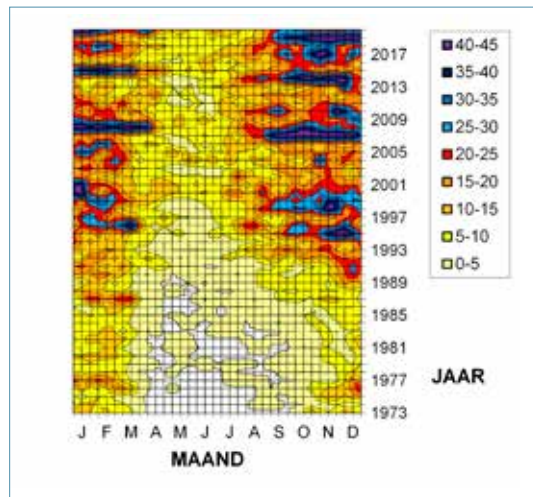
Totaal aantal getelde Buizerds per jaar

Gemiddeld aantal Buizerds per decade voor drie periodes van zestien jaar

Buizerd in Eempolder | Doortje van Dijk

Samenvatting van alle waarnemingen van de Buizerd

RUIGPOOTBUIZERD *Buteo lagopus*

5	12	8	17	3	0	2	1
---	----	---	----	---	---	---	---

De Ruigpootbuizerd is een wintergast die steeds minder gezien wordt. De meeste waarnemingen in Nederland zijn aan de kust in het noorden. In de Eempolders wordt alleen sporadisch nog een exemplaar gemeld.

ZEEAREND *Haliaeetus albicilla*

0	0	0	0	0	1	2	10
---	---	---	---	---	---	---	----

Sinds een paar jaar broeden er Zeearenden op het eiland Dode Hond in het Eemmeer. Sindsdien is het aantal waarnemingen van deze soort sterk gestegen. In Nederland neemt het aantal broedparen sterk toe.

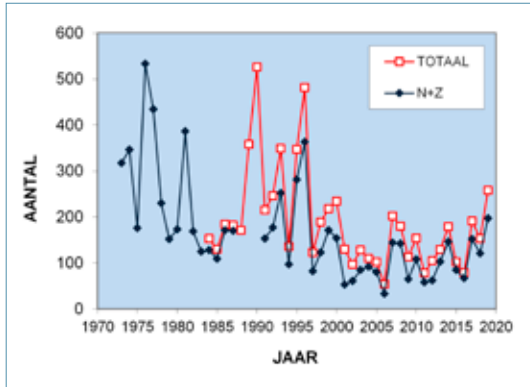

Zearend | Yvonne van der Maat

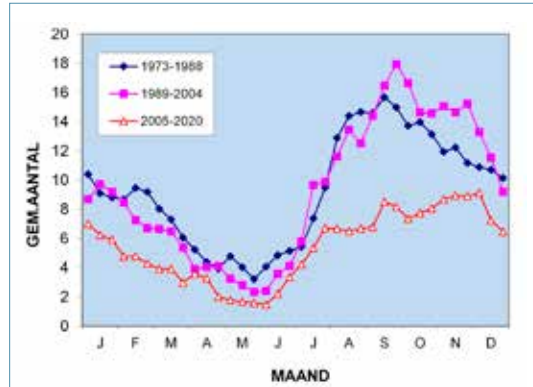
TORENVALK *Falco tinnunculus*

2036	1158	1551	1774	991	776	758	993
------	------	------	------	-----	-----	-----	-----

Het aantal waargenomen Torenavalken is de afgelopen zes jaar duidelijk toegenomen. Ook hier is de invloed van de muizenwinters duidelijk. De meeste Torenavalken zagen wij in telgebied Noord, maar per vierkante kilometer waren de aantallen in de Oostermeent duidelijk het hoogst. Er wordt in de polders gebroed. Landelijk neemt de Torenavalk af. De verdeling over het jaar is hetzelfde gebleven. Na de broedtijd nemen de aantallen toe om daarna langzaam af te nemen.

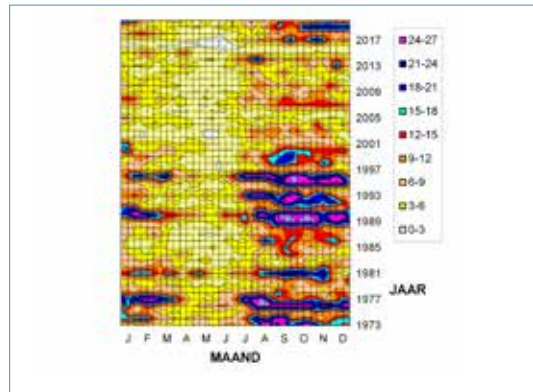
Totaal aantal getelde Torenavalken per jaar

Gemiddeld aantal Torenavalken per decade voor drie periodes van zestien jaar

Torenvalk in Eempolder | Doortje van Dijk

Samenvatting van alle waarnemingen van de Torenvalk

SMELLEKEN *Falco columbarius*

16	18	18	10	11	12	7	6
----	----	----	----	----	----	---	---

Smellekens zijn in de polders wintergasten. Ze werden maar zo nu en dan gezien. Het is duidelijk dat deze soort in de loop van onze tellingen is afgenomen. Ook landelijk neemt het Smelleken af als wintervogel.

BOOMVALK *Falco subbuteo*

7	11	5	8	4	7	6	1
---	----	---	---	---	---	---	---

Wij zagen in deze periode nog maar één Boomvalk. Landelijk neemt de Boomvalk al gedurende lange tijd matig af.

SLECHTVALK *Falco peregrinus*

0	0	0	0	4	9	12	12
---	---	---	---	---	---	----	----

Het aantal waarnemingen van de Slechtvalk is de afgelopen jaren constant gebleven. Bijna alle waarnemingen zijn buiten de broedtijd. In de omgeving broedt de Slechtvalk nog steeds in Hilversum. Landelijk neemt de Slechtvalk sterk toe.

PATRIJS *Perdix perdix*

62	35	16	1	2	0	0	1
----	----	----	---	---	---	---	---

Na vele jaren is er weer eens een Patrijs gemeld. Deze soort gaat landelijk sterk achteruit. Er is ook een waarneming uit de polders ten zuiden van ons gebied. Zou de Patrijs toch weer terugkomen?

FAZANT *Phasianus colchicus*

347	358	97	51	53	24	20	63
-----	-----	----	----	----	----	----	----

In deze periode nam het aantal waarnemingen van Fazanten sterk toe. Een complicatie is hier dat bij een huis in de polder nogal wat siervogels worden gehouden. In deze omgeving zien we ook regelmatig Fazanten, waarbij niet duidelijk is of die tot de tamme vogels behoren of dat ze op het vogelvoer afkomen. Toch zien we ook Fazanten op andere plekken, het is niet onwaarschijnlijk dat de Fazant in de polders echt toeneemt.

WATERRAL *Rallus aquaticus*

2	0	0	1	1	2	1	1
---	---	---	---	---	---	---	---

Het blijft verbazen dat wij met onze telmethode Waterrallen kunnen ontdekken. In deze periode hoorden of zagen wij er alweer één. Een trend durf ik hier niet uit te halen.

WATERHOEN *Gallinula chloropus*

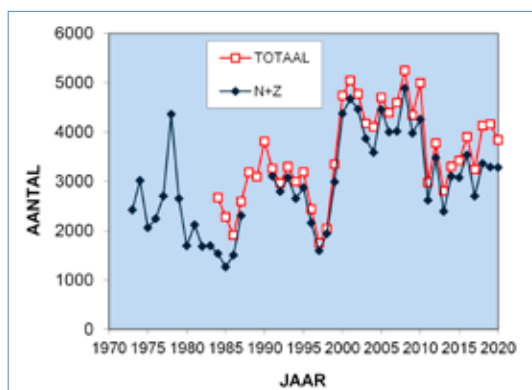
1262	564	417	756	249	317	270	532
------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

De aantallen van het Waterhoen zijn in deze periode plotseling verdubbeld. We zien ze vooral in de telgebieden Noord en Zuid, in de Oostmeent zijn ze veel minder talrijk. De toename vindt over het hele jaar plaats, maar is toch wel het extreemst in de wintermaanden. Tegenwoordig zien wij in die maanden duidelijk meer Waterhoenen dan in de rest van het jaar. Landelijk neemt het Waterhoen matig af.

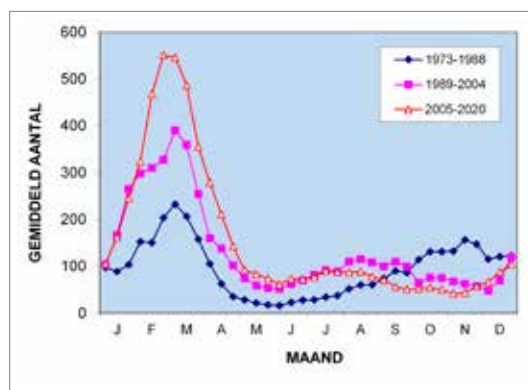
MEERKOET *Fulica atra*

16788	12501	16850	18122	21678	27199	22177	22676
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Er is sinds de vorige periode nauwelijks wat veranderd. Er is sprake van een lichte verschuiving van telgebied Noord naar de Oostmeent. Landelijk neemt de Meerkooet de laatste tijd toe. De verdeling over het jaar geeft nog steeds een grote piek rond maart. Ook de afname aan het eind van het jaar zet nog steeds door.

Totaal aantal getelde Meerkooeten per jaar

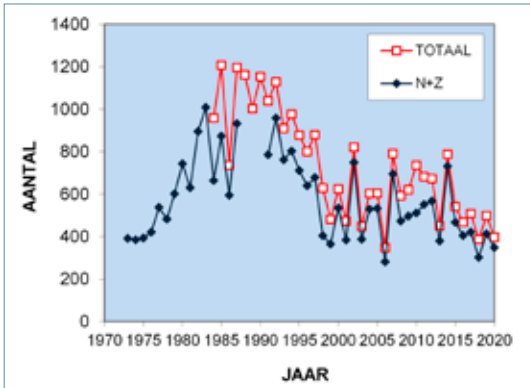
Gemiddeld aantal Meerkooeten per decade voor de drie periodes van zestien jaar

SCHOLEKSTER *Haematopus ostralegus*

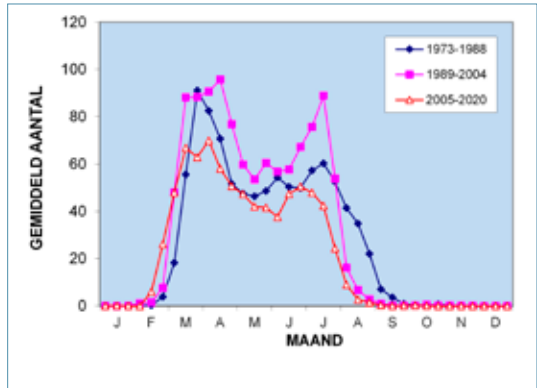
2579	4488	6167	5730	3906	3359	3948	2796
------	------	------	------	------	------	------	------

Nadat de daling van het aantal Scholeksters in de vorige periode leek te stagneren gingen ze in deze periode weer sterk achteruit. We zijn nu terug op het niveau van het begin van de tellingen in 1973. Landelijk is het aantal broedparen sinds een hoogtepunt rond 1990 tot een derde teruggelopen. Het lijkt er dus op dat in onze polders het maar heel weinig beter gaat. De afname wordt meestal verklaard door de afname van schelpdieren aan de kust. Daar overwinteren onze broedvogels.

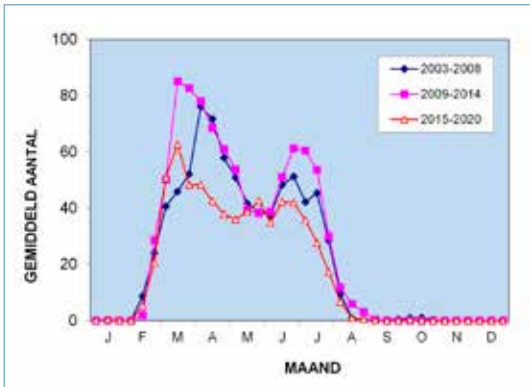
Als we de periodes van zestien jaar bekijken is de meest opvallende verandering (naast de toe- en afname) de vervroeging van het vertrek. Bij de laatste drie periodes van zes jaar blijkt de piek in juli bijna verdwenen te zijn. Dit zou kunnen samenhangen met de droogte die de laatste drie jaar in deze tijd heerste. Dit geeft aanleiding tot een eerder vertrek van Scholeksters (en andere weidevogels, zie Mooij 2019a).

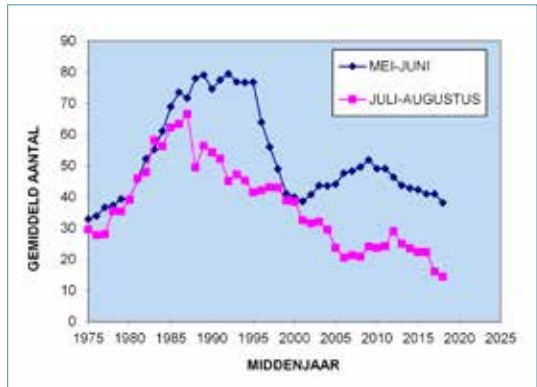
Totaal aantal getelde Scholeksters per jaar

Gemiddeld aantal Scholeksters per decade voor de drie periodes van zestien jaar

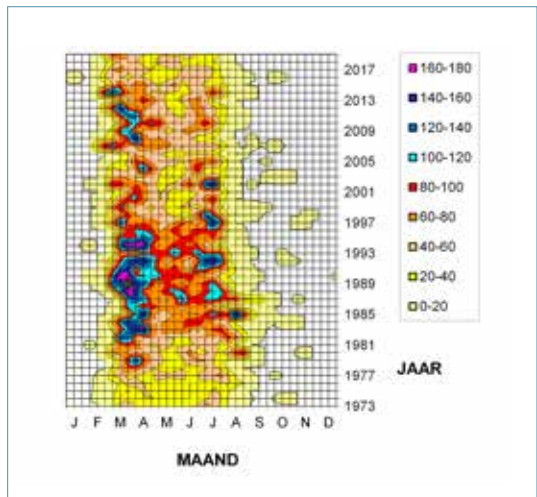
Gemiddeld aantal Scholeksters per decade voor de drie laatste periodes van zes jaar

Vijfjarig voortschrijdend gemiddelde van de aantallen Scholeksters in mei-juni en juli-augustus

Scholeksters in Eempolder | Doortje van Dijk

Samenvatting van alle waarnemingen van de Scholekster

KLUUT *Recurvirostra avosetta*

3	2	2	16	92	187	667	645
---	---	---	----	----	-----	-----	-----

Het totale aantal Kluten is ongeveer constant gebleven. De laatste twee jaar zijn de aantallen echter plotseling sterk gedaald. De kluten zijn aanwezig van april tot juli. Ze verblijven vooral bij het plasje in de Buitenpolder, naast de Eem. Ieder jaar worden hier broedende kluten en jongen waargenomen. Landelijk zijn de aantallen Kluten de laatste jaren stabiel.

KLEINE PLEVIER *Charadrius dubius*

0	0	2	5	4	15	4	7
---	---	---	---	---	----	---	---

De Kleine Plevier is in deze periode vijf keer waargenomen. Meestal betrof het maar één exemplaar. De kleine plevier broedt op vrijwel onbegroeide plekken, hij is daarom vooral te verwachten op plaatsen waar werkzaamheden hebben plaats gevonden. De laatste jaren zijn er vooral werkzaamheden in de Oostermeent geweest. Daar zijn dan ook de meeste Kleine Plevieren waargenomen.

BONTBEKPLEVIER *Charadrius hiaticula*

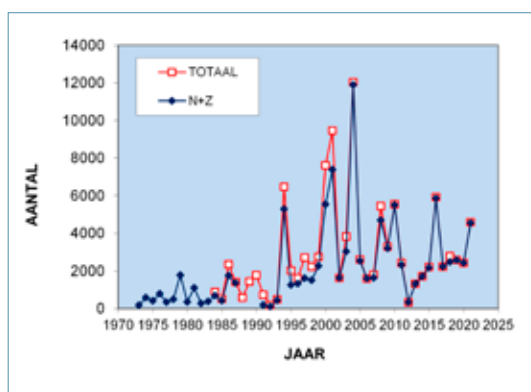
0	4	15	14	32	46	118	50
---	---	----	----	----	----	-----	----

Het aantal Bontbekplevieren is na het hoge aantal in de vorige periode sterk teruggevallen. Alleen in de eerste drie jaar zagen wij ze nog in de broedtijd, daarna slechts een enkeling in het vroege voorjaar. De gebieden waar wij ze zagen zijn grotendeels dichtgegroeid. Landelijk is de soort stabiel.

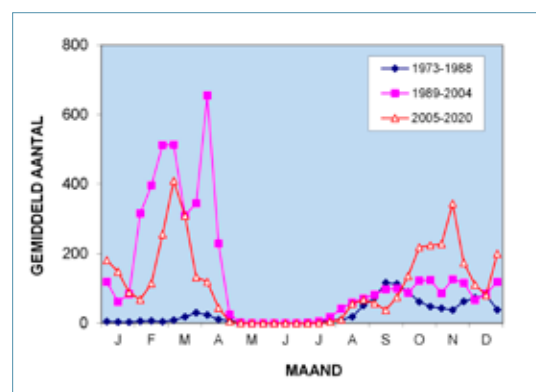
GOUDPLEVIER *Pluvialis apricaria*

2798	4769	8069	11522	26403	27308	14632	18138
------	------	------	-------	-------	-------	-------	-------

De aantallen van de Goudplevier zijn in deze periode weer wat toegenomen. Landelijk nemen de aantallen bij de watervogels matig af. Verreweg de meeste Goudplevieren zien wij in telgebied Noord. De verdeling over het jaar geeft aan dat de grootste aantallen aanwezig zijn van februari tot april. De begindatum is in de loop van de tijd naar voren geschoven. Vanaf mei tot juli is deze soort afwezig. In augustus komen ze weer terug, maar het blijven er weinig tot en met januari.

Totaal aantal getelde Goudplevieren per jaar

Gemiddeld aantal Goudplevieren per decade voor de drie periodes van zestien jaar

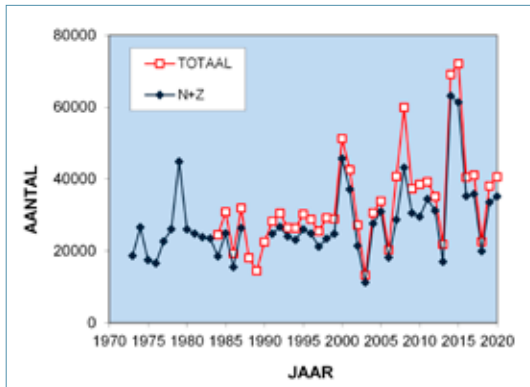
Goudplevier tussen Grauwe Ganzen | Doortje van Dijk

KIEVIT *Vanellus vanellus*

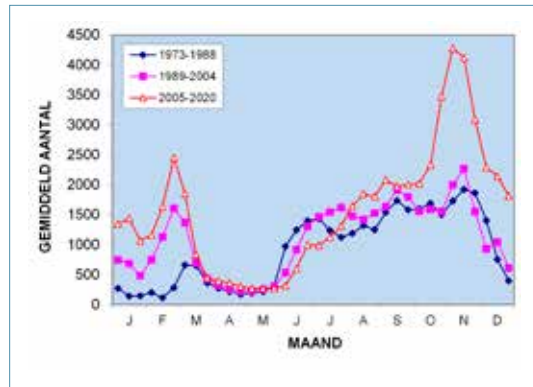
125871	160898	135338	170663	204678	196185	241122	254914
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

De afgelopen periode had het hoogste totaal van alle periodes van deze telling. Ten opzichte van de vorige telling werd dit verschil hoofdzakelijk veroorzaakt door hogere aantallen in de tweede helft van het jaar. De enorme variaties van jaar op jaar, die vooral samenhangen met het al dan niet optreden van vorst, maken het moeilijk om een significante trend te bepalen. Toch lijkt het duidelijk dat de aantallen in ieder geval buiten de broedtijd wat toenemen. Hierbij zouden de hogere wintertemperaturen als gevolg van de klimaat verandering een rol kunnen spelen.

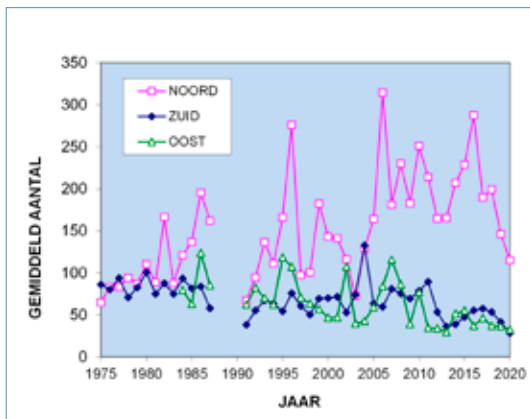
Het opvallendste detail van de verdeling over het jaar is nog steeds dat de aantallen in de broedtijd relatief laag zijn. Na de broedtijd trekken onze Kieviten weg. Zij worden vervangen door Kieviten uit een groot gebied ten oosten van ons land. Een deel daarvan trekt door, wat de pieken in februari en november kan verklaren. De aantallen in de broedtijd nemen duidelijk toe in telgebied Noord. In Zuid en de Oostermeent is sprake van een afname, maar in totaal blijft er toch een stijging over. Landelijk neemt de Kievit als broedvogel matig af.

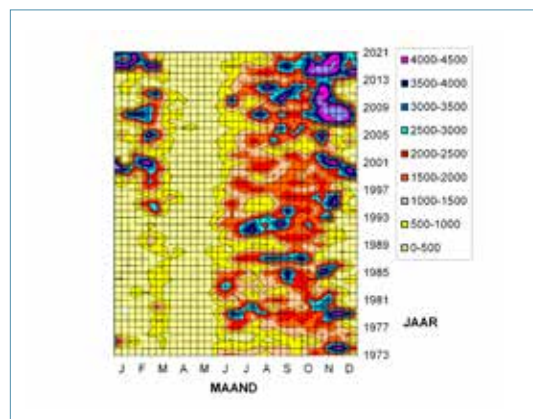
Totaal aantal getelde Kieviten per jaar

Gemiddeld aantal Kieviten per decade voor drie periodes van zestien jaar

Gemiddeld aantal Kieviten in april-mei (broedtijd) per jaar

Samenvatting van alle waarnemingen van de Kievit

BONTE STRANDLOPER *Calidris alpina*

0	0	10	16	21	64	9	90
---	---	----	----	----	----	---	----

Er is één keer een groep Bonte Strandlopers gerapporteerd. Deze soort komt in het algemeen alleen aan de kust voor.

TEMMINCK'S STRANDLOPER *Calidris temminckii*

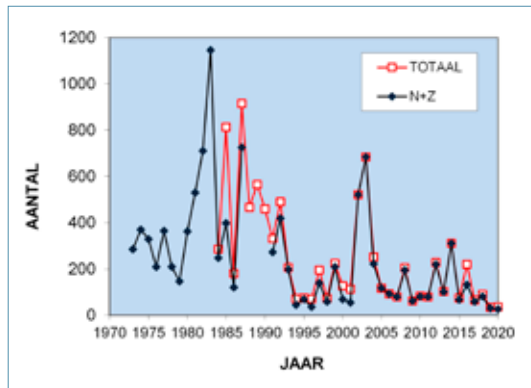
0	0	0	0	0	0	0	1
---	---	---	---	---	---	---	---

De Temminck's Strandloper is een vrij zeldzame doortrekker bij zoet water. Dit was de eerste waarneming van deze soort bij de Eempoldertellingen.

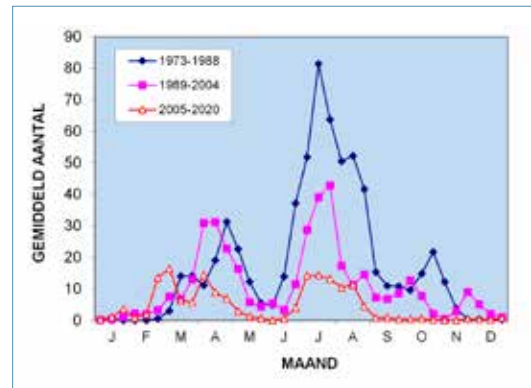
KEMPHAAN *Philmachus pugnax*

1768	3180	3401	1244	1253	1430	865	520
------	------	------	------	------	------	-----	-----

Het aantal Kemphanen is opnieuw sterk afgenomen. In de broedtijd zagen we ze al niet meer, en ook als doortrekker worden het er steeds minder. De presentie is de laatste twintig jaar ongeveer constant maar de grootte van de groepen neemt steeds meer af. In Nederland is de Kemphaan als broedvogel bijna verdwenen. Zoals van een doortrekker te verwachten is heeft de verdeling twee pieken. Er ligt maar een hele korte tijd tussen de heen- en de terugtrek.

Totaal aantal getelde Kemphanen per jaar

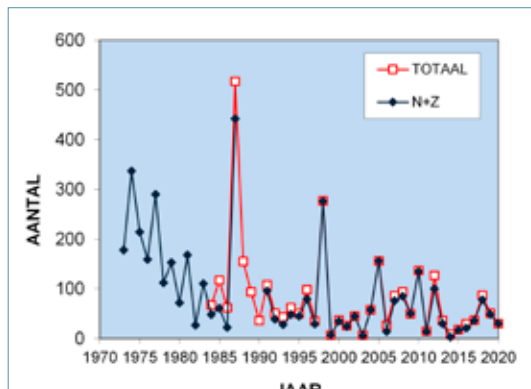

Gemiddeld aantal Kemphanen per decade voor drie periodes van zestien jaar

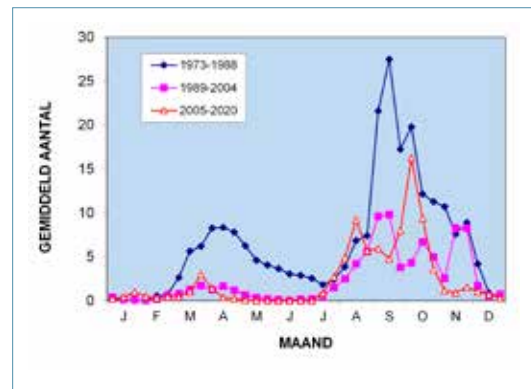
WATERSNIP *Gallinago gallinago*

1290	597	981	412	427	428	373	253
------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Ook de Watersnip is in deze zes jaar sterk afgenomen. In het voorjaar zien we alleen incidenteel nog doortrekkers, in het najaar nemen ze ook af. De grootste aantallen zien wij in telgebied Noord. Landelijk is de Watersnip de laatste jaren stabiel als broedvogel en wintervogel, maar in die periodes zien wij helemaal geen Watersnippen. Uit de verdeling blijkt dat de Watersnip als doortrekker in het voorjaar vrijwel verdwenen is. In het najaar is de afname veel minder, maar toch ook aanzienlijk.

Totaal aantal getelde Watersnippen per jaar

Gemiddeld aantal Watersnippen per decade voor drie periodes van zestien jaar

BOKJE *Lymnocyptes minutus*

1	0	0	0	0	0	0	2
---	---	---	---	---	---	---	---

Het Bokje is een meester in het onzichtbaar blijven. Alleen met veel geluk krijgt iemand ze te zien zonder door het veld te lopen. Deze periode lukte dat één keer, de tweede maal in de geschiedenis van de tellingen.

Bokje, 28 september 2023 | Doortje van Dijk

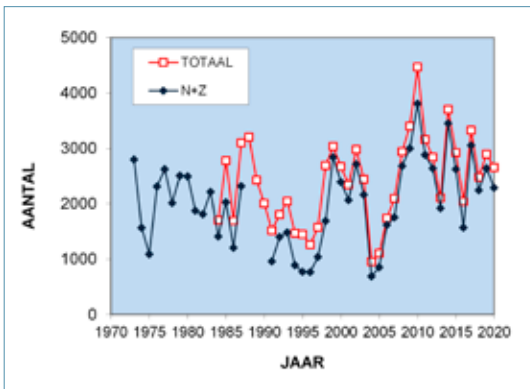
GRUTTO *Limosa limosa*

12266	11846	14593	9542	15294	11265	19677	16321
-------	-------	-------	------	-------	-------	-------	-------

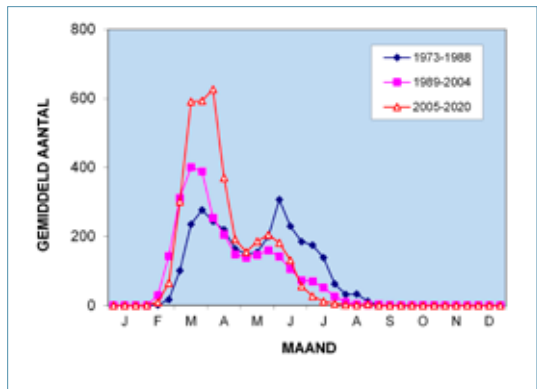
De totale aantallen zijn in deze periode weer wat teruggelopen. Dit ligt vooral aan kleinere aantallen in maart en april in telgebied Noord en aan wat lagere aantallen in juni. Bij de hoge aantallen in Noord gaat het vooral om vogels die zich verzamelen bij plasjes en daarna zich verspreiden over een groter gebied. De afname in juni zou kunnen samenhangen met de drie droge lentes die we achter de rug hebben.

In april en mei, de eigenlijke broedtijd, zijn de aantallen nauwelijks veranderd. De aantallen in juli zijn nog verder teruggelopen. Een vroeger vertrek kan wijzen op slechte broedresultaten. Grutto's waarvan het nest mislukt is trekken weg. Aan de andere kant kunnen de relatief warme voorjaren ook geleid hebben tot het eerder vliegvlug worden van de jongen. Het is afwachten wat er in de komende jaren gebeurt.

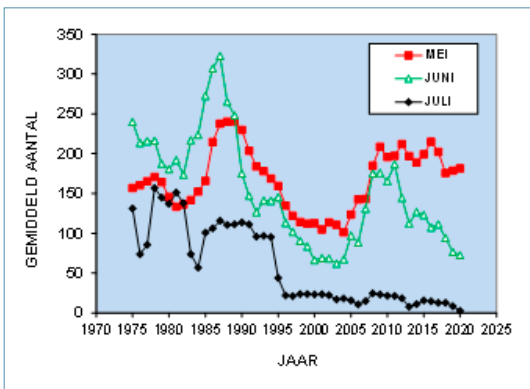
De variatie in de aantallen per maand is zo hoog dat er geen zinnige uitspraak gedaan kan worden over een eventuele trend.

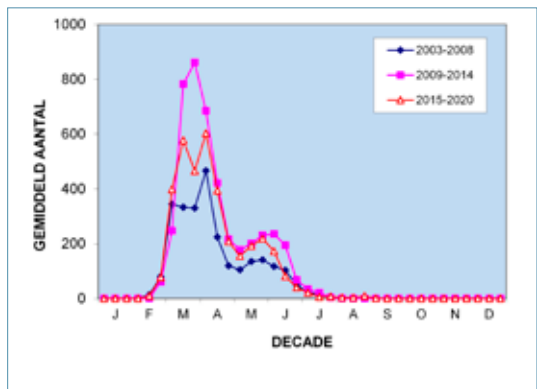
Totaal aantal getelde Grutto's per jaar

Gemiddeld aantal Grutto's per decade voor de drie periodes van zestien jaar

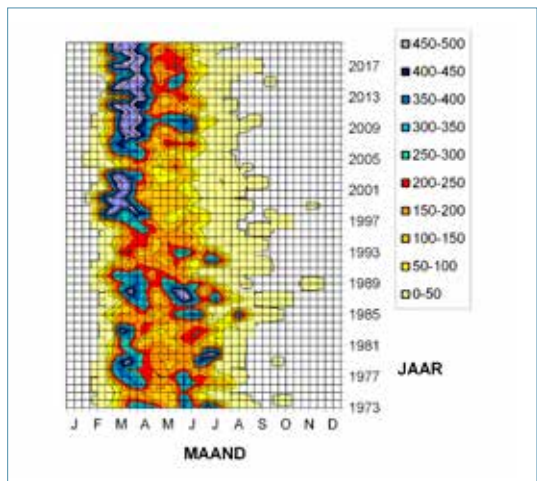
Vijfjarig voortschrijdend gemiddelde voor de gemiddelde aantallen Grutto's in mei, juni en juli voor de telgebieden noord en zuid

Gemiddeld aantal Grutto's per decade voor de laatste drie periodes van zes jaar

Grutto | Doortje van Dijk

Samenvatting van alle waarnemingen van de Grutto

REGENWULP *Numenius phaeopus*

34	375	701	156	156	114	25	102
----	-----	-----	-----	-----	-----	----	-----

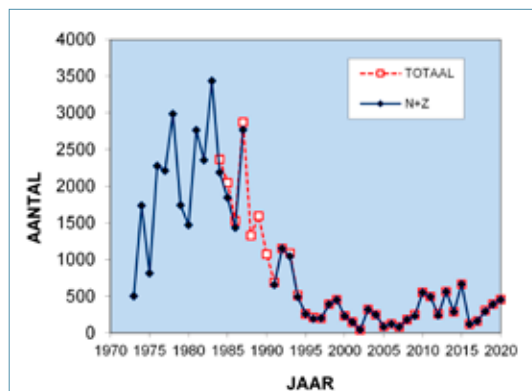
Er werden weer iets vaker Regenwulpen waargenomen. Er waren ook weer wat grotere groepen. Deze soort blijft een toevallige doortrekker in voor- en najaar.

WULP *Numenius arquata*

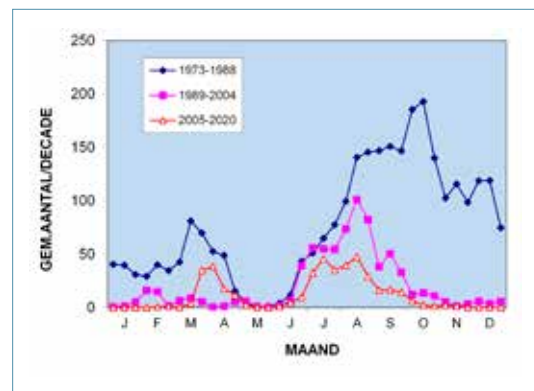
10528	14138	10446	3909	1467	1048	2408	2103
-------	-------	-------	------	------	------	------	------

De verandering in het totale aantal Wulpen is klein, maar de verdeling is wel duidelijk veranderd. Alleen in 2015 zagen we nog een grote groep van honderden Wulpen. In de volgende jaren ontbraken zulke groepen maar er waren van juli tot en met september vaak groepjes van vele tientallen Wulpen aanwezig. In het voorjaar zagen we maar heel weinig Wulpen. Ook nu was verreweg het grootste deel van de Wulpen te zien in telgebied Zuid.

In de broedtijd ontbreekt de Wulp in de Eempolders. Hij heeft er ook vroeger voor zover bekend niet in noemenswaardige aantallen gebreed.

Totaal aantal getelde Wulpen per jaar

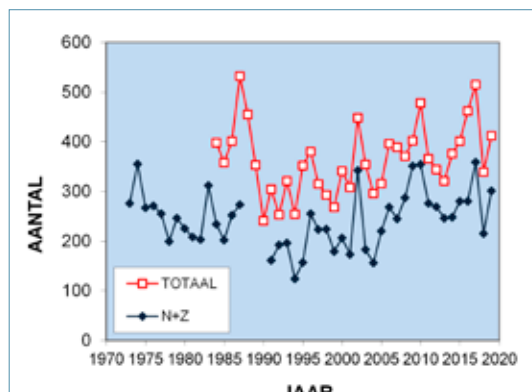
Gemiddeld aantal Wulpen per decade voor de drie periodes van zestien jaar

TURELUUR *Tringa totanus*

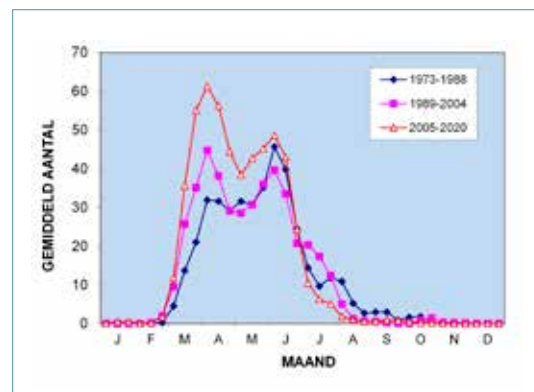
1600	1498	2230	1864	1973	2118	2287	2516
------	------	------	------	------	------	------	------

De totale aantallen van de Tureluur zijn wat verder gestegen. Het lijkt in de Eempolders goed te gaan met deze soort. Landelijk gaat het met de Tureluur minder slecht dan met de andere weidevogels, maar er is toch sprake van een matige afname. Nog altijd zijn de aantallen in de Oostermeent, die maar 10% van de totale oppervlakte inneemt, relatief opvallend hoog.

De Tureluur is alleen rond de broedtijd aanwezig in de polders. Ook hier is de steeds grotere aanwezigheid in het vroege voorjaar opvallend, al is dat minder uitgesproken dan bij de Grutto.

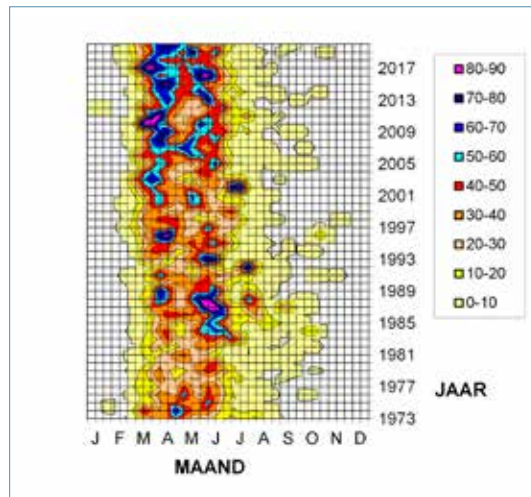
Totaal aantal getelde Tureluurs per jaar

Gemiddeld aantal Tureluurs per decade voor de drie periodes van zestien jaar

Tureluur | Doortje van Dijk

Samenvatting van alle waarnemingen van de Tureluur.png

GROENPOOTRUITER *Tringa nebularias*

11	4	4	52	6	4	8	18
----	---	---	----	---	---	---	----

In de meeste jaren zien we wel een of meer Groenpootruiters. Het zijn hier alleen doortrekkers. In de aantallen ziet niet veel lijn.

BOSRUITER *Tringa glariola*

0	0	0	0	0	0	10	3
---	---	---	---	---	---	----	---

Ook de Bosruiter is een doortrekker. Het valt op dat we hem pas de laatste jaren zien. Mogelijk is hij eerder niet herkend.

WITGATJE *Tringa ochropus*

14	18	1	16	2	22	16	30
----	----	---	----	---	----	----	----

Het witgatje zien we in kleine aantallen in maart/april en in juli/augustus, hoofdzakelijk in telgebied Noord. Het gaat dus duidelijk om doortrekkers. Een trend valt in de aantallen niet te ontdekken.

OEVERLOPER *Actitis hypoleucos*

33	16	52	24	3	26	14	8
----	----	----	----	---	----	----	---

Ook de oeverloper is een doortrekker. Meestal zien we een enkele vogel. De totale aantallen schommelen sterk zonder dat er een lijn in te ontdekken valt.

ZWARTKOPMEEUW *Ichthyætus melanocephalus*

0	0	1	0	0	0	7	41
---	---	---	---	---	---	---	----

Wij zagen bijna ieder jaar een aantal Zwartkopmeeuwen. Sinds een aantal jaren broeden er Zwartkopmeeuwen op eilandjes in het Eemmeer. Het valt niet altijd mee om deze soort tussen de veel talrijkere Kokmeeuwen te ontdekken, dus waarschijnlijk is hij wel eens gemist. Landelijk neemt deze soort sterk toe.

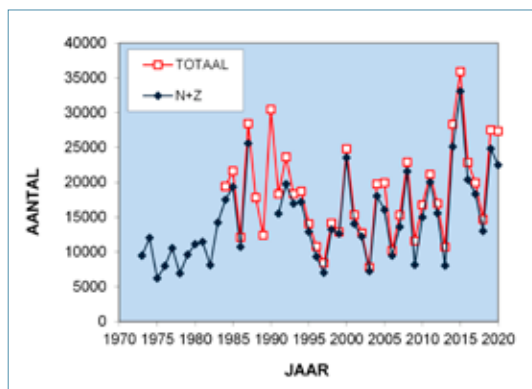
KOKMEEUW *Chroicocephalis ridibundus*

53186	73937	122895	103791	88267	95902	105465	148298
-------	-------	--------	--------	-------	-------	--------	--------

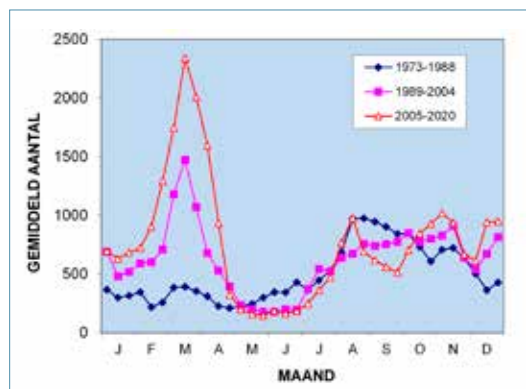
Nog nooit telden wij in zes jaar zoveel Kokmeeuwen. Deze toename komt met name doordat er steeds meer vogels in de periode maart-april worden gerapporteerd. Wij zien vaak grote groepen op weilanden waar gewerkt wordt. Daardoor kunnen de aantallen tussen de tellingen en ook van jaar tot jaar sterk schommelen. Een paar jaar geleden hebben er enkele in de polder op een plasdras gezet weiland gebroed, maar dat was uitzonderlijk. Er wordt wel gebroed op enkele eilandjes in het Eemmeer.

Als broedvogel is in Nederland sprake van een matige afname, maar als wintervogel zijn de aantallen de laatste jaren stabiel.

De verdeling over het jaar is verder niet wezenlijk veranderd. Er is een piek in maart en een minimum rond de broedtijd. De rest van het jaar zijn de aantallen ongeveer constant.

Totaal aantal getelde Kokmeeuwen per jaar

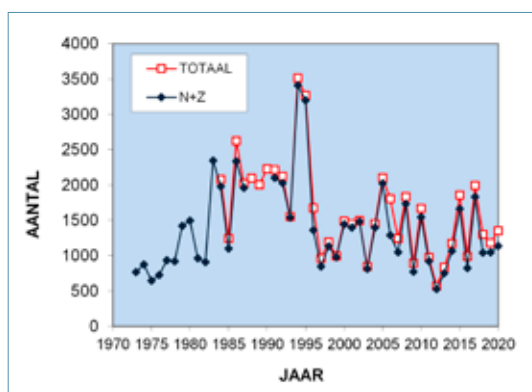
Gemiddeld aantal Kokmeeuwen per decade voor de drie periodes van zestien jaar

STORMMEEUW *Larus canusa*

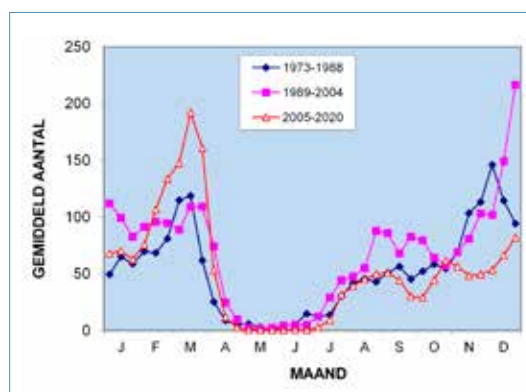
4862	9211	12220	14345	7580	9277	6116	8673
------	------	-------	-------	------	------	------	------

Het lijkt erop dat de Stormmeeuw sinds de eeuwwisseling gemiddeld min of meer stabiel is. Er zijn grote verschillen tussen de jaren, maar een trend lijkt afwezig. We zien wat meer Stormmeeuwen in telgebied Zuid dan in Noord. Landelijk neemt de soort matig af als broedvogel, maar is hij stabiel als wintergast.

De Stormmeeuw ontbreekt vrijwel in de broedtijd. De laatste zes jaar zijn de aantallen in maart gemiddeld sterk gestegen.

Totaal aantal getelde Stormmeeuwen per jaar

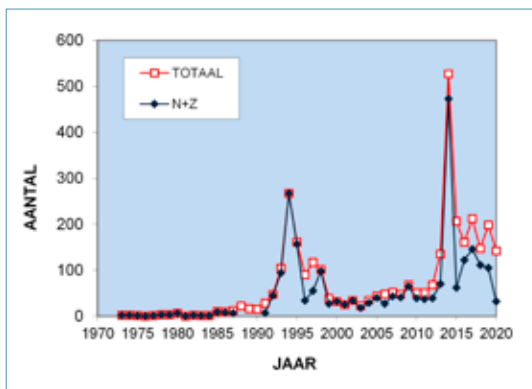
Gemiddeld aantal Stormmeeuwen per decade voor de drie periodes van zestien jaar

KLEINE MANTELMEEUW *Larus fuscus*

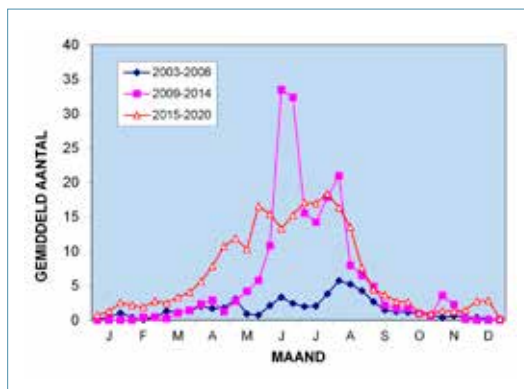
9	13	84	697	348	241	900	1066
---	----	----	-----	-----	-----	-----	------

Na een enorme piek in 2014 (dus net voor deze periode) zijn de aantallen van de Kleine Mantelmeeuw duidelijk hoger dan in de eerdere jaren. De toename is in alle telgebieden, maar hij is opvallend groot in de Oostmeent. Er is sinds enige jaren een broedkolonie op een eiland in het Eemmeer.

De verdeling over het jaar (met periodes van zes jaar) geeft aan dat de Kleine Mantelmeeuw de laatste jaren over een duidelijk langere periode aanwezig is. De meeste trekken weg vanaf augustus, maar ook in de winter zien wij zo nu en dan Kleine Mantelmeeuwen.

Totaal aantal getelde Kleine Mantelmeeuwen per jaar

Gemiddeld aantal Kleine Mantelmeeuwen per decade voor de drie laatste periodes van zes jaar

ZILVERMEEUW *Larus argentatus*

270	1099	2279	3105	2666	1137	658	836
-----	------	------	------	------	------	-----	-----

Het aantal Zilvermeeuwen loopt al jaren terug. Meestal zien wij maar kleine aantallen, zo nu en dan wordt er opeens een grotere groep gerapporteerd.

Van mei tot en met juli zien wij relatief weinig Zilvermeeuwen. Dit is de broedtijd, waarbij ze nauwelijks in het binnenland komen. In augustus en september zijn de aantallen juist hoog.

GROTE MANTELMEEUW *Larus marinus*

26	87	104	57	47	14	33	13
----	----	-----	----	----	----	----	----

Wij zien de meeste jaren wel een paar Grote Mantelmeeuwen. Het waren er in deze periode nooit meer dan twee tegelijk. Deze soort komt vooral aan de kust voor.

DWERMEEUW *Hydrocoloeus minutus*

0	0	0	0	0	0	0	8
---	---	---	---	---	---	---	---

Voor het eerst in de geschiedenis van de Eempoldertellingen zagen wij bij de tellingen een groepje Dwergmeeuwen. In dit geval waren ze op de najaarstrek. De Dwergmeeuw is in de trektijd soms in het binnenland te vinden.

VISDIEF *Sterna hirundo*

74	64	295	141	163	120	173	94
----	----	-----	-----	-----	-----	-----	----

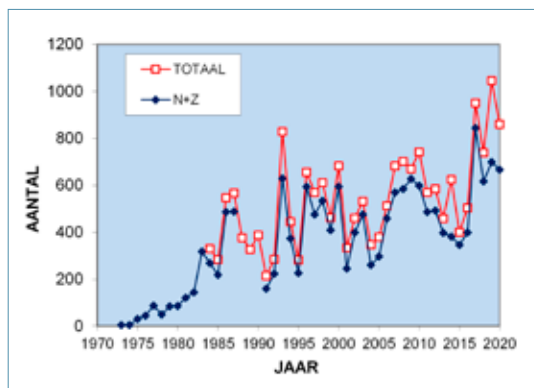
Wij zien Visdieven van april tot augustus. Meestal vissen ze in waaien. De aantallen lijken weer te dalen. Landelijk nemen de aantallen van de Visdief matig af.

HOLENDUIF *Columba oenas*

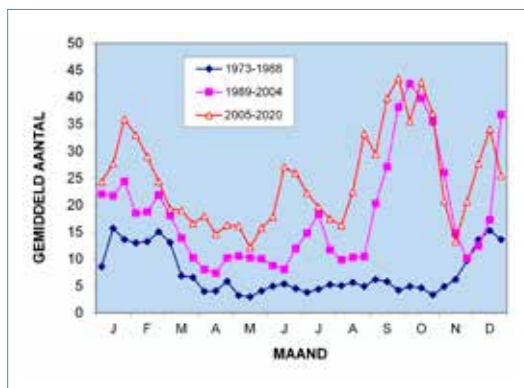
218	1080	2484	2708	3116	3150	3645	4496
-----	------	------	------	------	------	------	------

Het aantal waargenomen Holenduiven is weer duidelijk gestegen. De stijging vond min of meer gelijkmatig over het hele jaar plaats. De soort zien we in het hele gebied, met de grootste dichtheid in de Oostmeent. In de broedtijd zijn de aantallen in telgebied Noord het hoogst. Landelijk neemt de Holenduif als broedvogel matig toe, maar als wintervogel juist matig af.

De meeste Holenduiven zien we in september/oktober. Dit suggereert dat we te maken hebben met enige doortrek. De aantallen blijven daarna relatief hoog tot en met februari, met een opvallende dip in november. In de broedtijd (april-juli) lijken de aantallen nog steeds toe te nemen.

Totaal aantal getelde Holenduiven per jaar

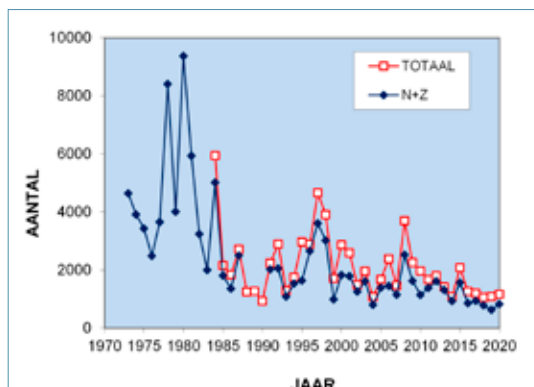
Gemiddeld aantal Holenduiven per decade voor de drie periodes van zestien jaar

HOUTDUIF *Columba palumbus*

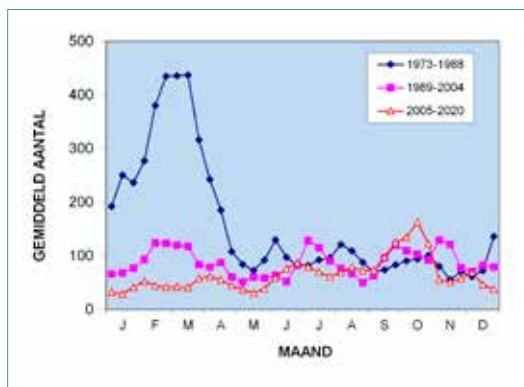
26518	30487	10144	14023	17213	12245	10171	7844
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	------

De totale aantallen zijn verder gedaald. Deze daling vond over het hele jaar plaats. De meeste Houtduiven zien we in het telgebied Zuid, maar in oktober zijn er opvallend veel Houtduiven in de Oosterveent. Als broedvogel is de Houtduif landelijk stabiel, als wintervogel neemt hij matig af.

De verdeling over het jaar toont tegenwoordig een geleidelijke toename in de loop van het jaar met een duidelijke piek rond oktober, die wel met doortrek te maken zal hebben. Na oktober nemen de aantallen snel af.

Totaal aantal getelde Houtduiven per jaar

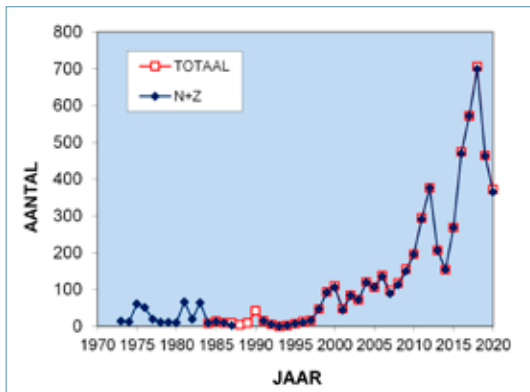
Gemiddeld aantal Houtduiven per decade voor de drie periodes van zestien jaar

TURKSE TORTEL *Streptopelia decaocto*

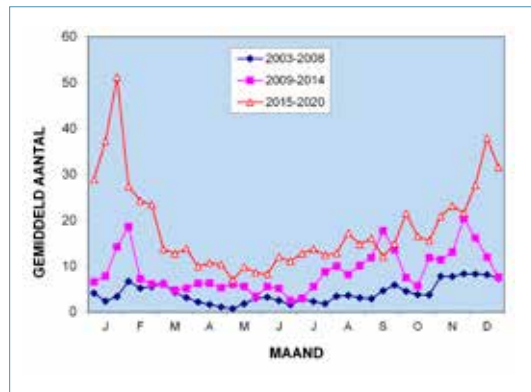
168	178	87	42	398	650	1381	2856
-----	-----	----	----	-----	-----	------	------

Ten opzichte van de vorige zes jaar zijn de aantallen sterk gestegen. Deze toename vond hoofdzakelijk plaats in het telgebied Noord. Daar was bij het sluisje een verzameling min of meer loslopende siervogels aanwezig. Op het voer daarvan kwamen soms meer dan honderd Turkse Tortels af.ek rond oktober, die wel met doortrek te maken zal hebben. Na oktober nemen de aantallen snel af.

Wij zien de minste Turkse Tortels in de periode april tot juli. In die periode zijn de aantallen de laatste zes jaar relatief wel sterk toegenomen, wat zou kunnen betekenen dat het aantal broedvogels in de polder zelf is toegenomen. In het winterhalfjaar is het aantal waarnemingen duidelijk hoger.

Totaal aantal getelde Turkse Tortels per jaar

Gemiddeld aantal Turkse Tortels per decade voor de drie laatste periodes van zes jaar

KOEKOEK *Cuculus canorus*

19	18	24	24	24	28	7	4
----	----	----	----	----	----	---	---

De achteruitgang van de Koekoek zet door. Wij zagen of hoorden nog maar vier keer een Koekoek.

STEENUIL *Athene noctua*

2	0	0	1	0	10	14	30
---	---	---	---	---	----	----	----

De Steenuilen in de boerderij in telgebied Zuid bleven aanwezig en lieten zich bij mooi weer regelmatig zien. In de andere telgebieden zagen wij geen Steenuilen.

VELDUIL *Asio flammeus*

10	6	1	0	0	2	0	2
----	---	---	---	---	---	---	---

Wij zagen twee keer een Velduil, beide keren in een voorjaar dat er relatief veel muizen waren. In 2017 werd er zelfs in de polders gebroed. Onze tellingen in de ochtend zijn niet erg geschikt om Velduilen te ontdekken.

GIERZWALUW *Apus apus*

2242	1465	1112	1020	410	669	425	177
------	------	------	------	-----	-----	-----	-----

Het aantal waargenomen Gierzwaluwen bij de tellingen is nog nooit bij benadering zo laag geweest. Opvallend is dat ze in de Oostermeent, waar we eerder nog relatief grote aantallen zagen, bijna verdwenen zijn. Landelijk nemen ze wel af, maar de snelheid is lang niet zo groot als in de polders. Dit suggereert een plaatselijke oorzaak. Er wordt (en werd) in de Eempolders niet gebroed. Kennelijk zijn ze als foerageergebied minder aantrekkelijk geworden. Zijn er minder vliegende insecten? Of gaan ze in de directe omgeving sterk achteruit?

IJSVOGEL *Alcedo atthis*

0	0	0	1	5	21	7	30
---	---	---	---	---	----	---	----

De eerste jaren zagen we veel IJsvogels. Dat hing samen met een aantal warme winters. In de winter van 2017/2018 was er een koude periode. Daarna was de IJsvogel uit de polders verdwenen, maar na drie jaar zagen we er weer enkele.

GROENE SPECHT *Picus viridis*

5	2	6	8	3	2	5	1
---	---	---	---	---	---	---	---

In deze periode was er maar één waarneming van een Groene Specht. Landelijk neemt deze soort matig toe.

GROTE BONTE SPECHT *Dendrocopus major*

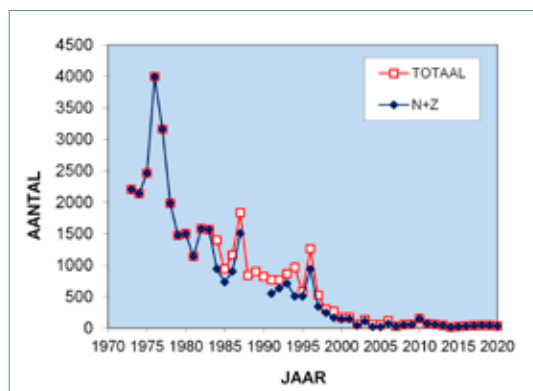
5	2	6	8	3	2	5	7
---	---	---	---	---	---	---	---

De Grote Bonte Specht is een bosvogel, en dus geen voor de hand liggende bewoner van de polders. In de omgeving is hij echter talrijk, en hij wordt soms gezien in de randen van het gebied. De aantallen zijn te klein om een trend te kunnen aangeven.

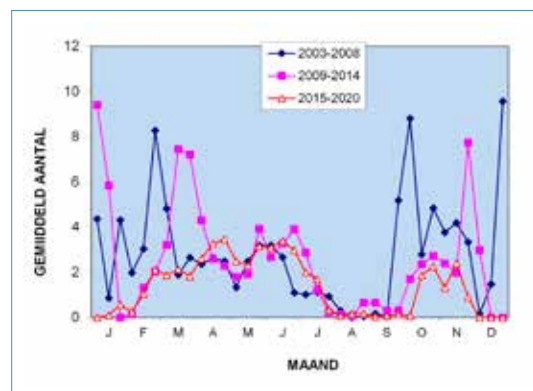
VELDLEEUWERIK *Alauda arvensis*

15817	8300	6232	5196	1480	439	400	218
-------	------	------	------	------	-----	-----	-----

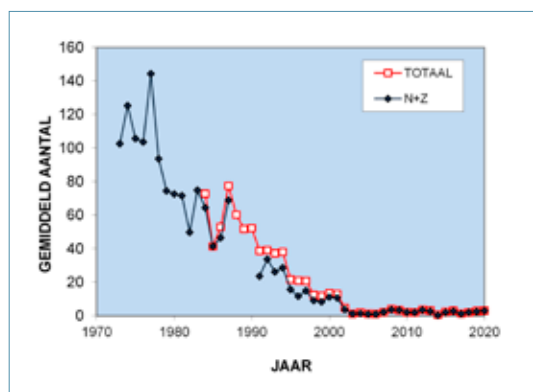
In de afgelopen zes jaar zijn de totale aantallen van de Veldleeuwerik bijna gehalveerd. Sinds het begin van de tellingen zijn de aantallen per zes jaar iedere keer lager geworden. De achteruitgang loopt tegen de 99%. Het blijkt dat de achteruitgang in deze laatste zes jaar volledig toe te schrijven is aan een afname van de doortrekkers en wintergasten. In de broedtijd schommelen de aantallen al sinds 2003 rond twee vogels per telling. Als we bedenken dat in de jaren zeventig het volstrekt normaal was om honderd zingende Veldleeuweriken te tellen blijkt natuurlijk wel hoe sterk de afname van deze soort is. Toch is het tegenwoordig eigenlijk wel bijzonder dat het nog mogelijk is om zingende Veldleeuweriken in de Eempolders te horen. Landelijk neemt de Veldleeuwerik als wintervogel matig af, als broedvogel is hij de laatste jaren stabiel.

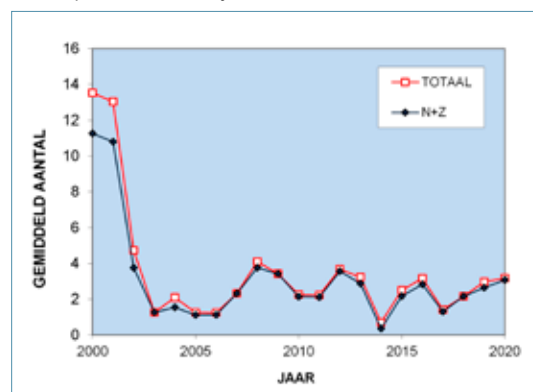
Totaal aantal getelde Veldleeuweriken per jaar

Gemiddeld aantal Veldleeuweriken per decade voor de drie laatste periodes van zes jaar

Gemiddeld aantal Veldleeuweriken per telling voor april-juli (broedtijd) per jaar

Dezelfde grafiek als links, maar nu alleen de Veldleeuweriken voor de laatste twintig jaar

OEVERZWALUW *Riparia riparia*

18	35	21	63	58	35	97	169
----	----	----	----	----	----	----	-----

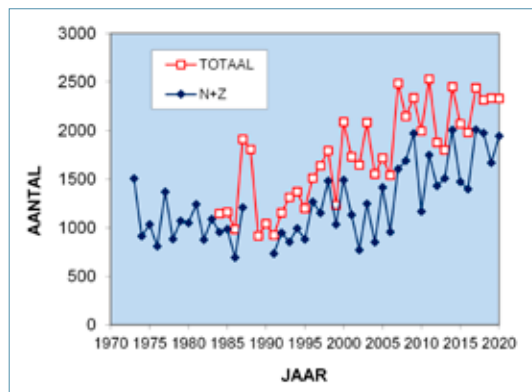
Wij zien in de meeste jaren wel een paar keer Oeverzwaluwen. Gezien de nabijheid van een kolonie bij het Raboes is het opmerkelijk dat wij ze zo weinig zien. Als wij ze zien is dat nogal eens in wat grotere aantallen. Het lijkt er op dat de Oeverzwaluw meestal bij het Eemmeer jaagt, en alleen bij bepaalde weersomstandigheden boven de polders komt. Landelijk zijn de aantallen stabiel.

BOERENZWALUW *Hirundo rustica*

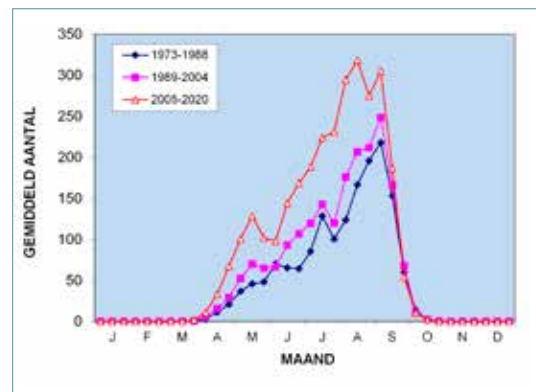
6517	6474	7819	7471	10129	11529	12993	13469
------	------	------	------	-------	-------	-------	-------

De totale aantallen van de Boerenzwaluw zijn nauwelijks veranderd. Wel is de verdeling over het gebied iets anders. In telgebied Zuid is sprake van een toename terwijl in de andere twee telgebieden juist een kleine afname te zien is. De dichtheid in de Oostermeent is nog steeds het hoogst. Landelijk is sprake van een matige toename.

De verdeling over het jaar is gelijk gebleven: een geleidelijke toename gevolgd door een plotselinge afname in oktober. Sinds het begin van de tellingen is de eerste aankomstdatum van de boerenzwaluw twee weken naar voren geschoven.

Totaal aantal getelde Boerenzwaluwen per jaar

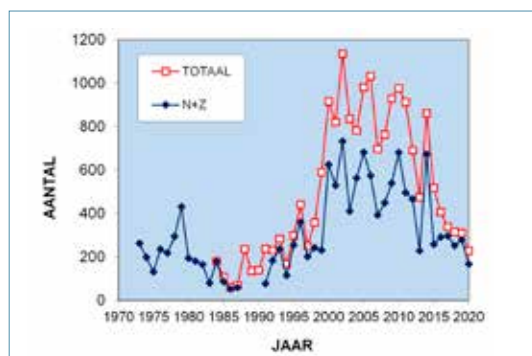
Gemiddeld aantal Boerenzwaluwen per decade voor de drie periodes van zestien jaar

HUISZWALUW *Delichon urbicum*

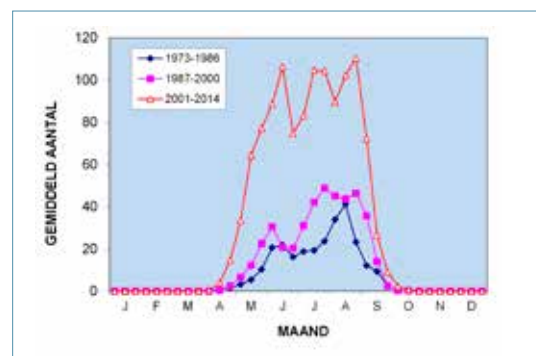
1338	1226	746	1655	4065	5086	4839	2112
------	------	-----	------	------	------	------	------

De aantallen van de Huiszwaluw zijn in deze periode meer dan gehalveerd. Enkele grote kolonies in boerderijen zijn vrijwel verdwenen. De afname is sterk in de telgebieden Zuid en Oostermeent, in telgebied Noord gaat het wat minder slecht. De oorzaak van deze afname is niet duidelijk. Landelijk is juist sprake van een matige toename. Ook in de regio lijken de aantallen toe te nemen.

De verdeling over het jaar is niet veranderd. We zien een snelle stijging van april tot juni, met daarna ongeveer constante aantallen tot begin september. Daarna verdwijnen de Huiszwaluwen en begin oktober zijn de aantallen te verwaarlozen.

Totaal aantal getelde Huiszwaluwen per jaar

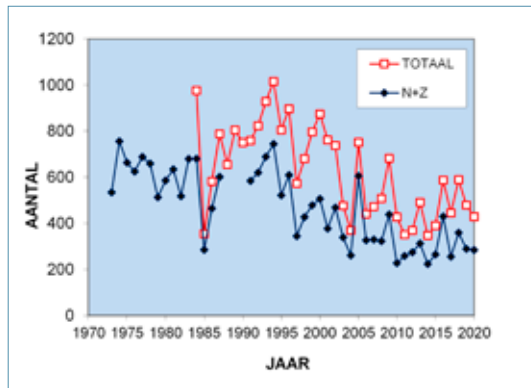
Gemiddeld aantal Huiszwaluwen per decade voor de drie periodes van zestien jaar

GRASPIEPER *Anthus pratensis*

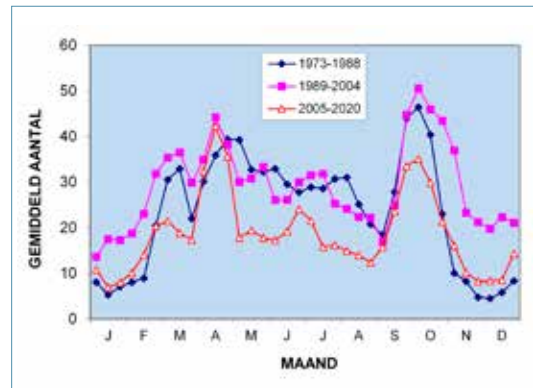
3852	3699	3814	5228	4423	3016	2666	2918
------	------	------	------	------	------	------	------

Na een lange daling lijken de aantallen in de laatste zes jaar te stabiliseren. De Oostermeent blijft het deelgebied met de hoogste dichtheid. Landelijk neemt de Graspieper als broedvogel matig af, als wintervogel is hij stabiel.

De verdeling over het jaar toont pieken in april en oktober. Die hangen ongetwijfeld samen met doortrek. De winter aantallen zijn duidelijk lager dan die in de broedtijd.

Totaal aantal getelde Graspiepers per jaar

Gemiddeld aantal Graspiepers per decade voor de drie periodes van zestien jaar

WATERPIEPER *Anthus spinoletta*

0	0	1	0	0	5	0	3
---	---	---	---	---	---	---	---

Bij één gelegenheid werden drie Waterpiepers gezien. Met onze telmethode zijn Waterpiepers alleen vast te stellen als ze vlak bij de weg zitten. Ook dan is determinatie niet simpel. Deze soort is dus zeer waarschijnlijk onderteld.

GELE KWIKSTAART *Motacilla flava*

125	143	643	474	98	84	59	271
-----	-----	-----	-----	----	----	----	-----

Tot onze vreugde is de Gele Kwikstaart sterk vooruit gegaan. De toename speelt zich vooral af in de broedtijd in het telgebied Noord en meer specifiek in het reservaat. In de Oostermeent zien we ook een toename, maar alleen in de trektijd. De aantallen in telgebied Zuid zijn te verwaarlozen. Landelijk is de laatste jaren sprake van een matige toename als broedvogel.

GROTE GELE KWIKSTAART *Motacilla cinerea*

0	1	1	2	4	5	2	6
---	---	---	---	---	---	---	---

De Eempolders zijn geen geschikt broedgebied voor de grote gele kwikstaart. Wij zien ze daarom alleen op de trek, en dan nog maar sporadisch.

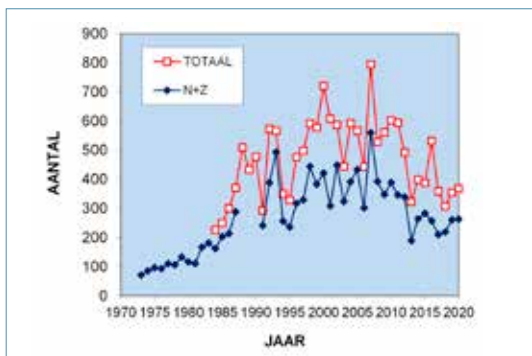
WITTE KWIKSTAART *Motacilla alba*

545	876	2249	2582	3580	3366	2970	2306
-----	-----	------	------	------	------	------	------

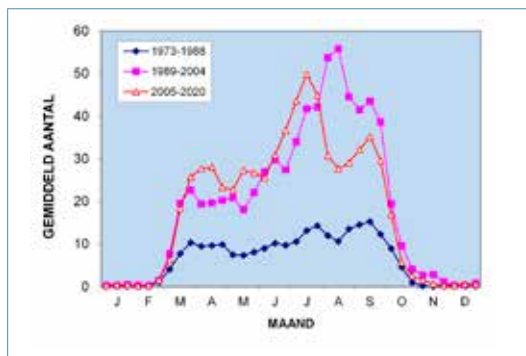
Deze zes jaar zijn de aantallen duidelijk lager dan in eerdere periodes. Deze lagere aantallen komen vooral door een afname in het telgebied Zuid. Na een lange toename lijken de aantallen van deze soort de laatste jaren te gaan dalen. Deze daling zien we in alle telgebieden. De aantallen zijn in alle telgebieden ongeveer even hoog, wat betekent dat de dichtheid in de veel kleinere Oostermeent veel hoger is. Landelijk is de Witte

Kwikstaart na een eerdere afname de laatste jaren stabiel.

Pas vanaf maart zien wij redelijke aantallen Witte Kwikstaarten. De aantallen nemen dan snel toe. Vanaf begin april is er een geleidelijke toename tot juli/augustus. In de loop van oktober verdwijnen de kwikstaarten weer uit de polders. Er is geen duidelijke piek in de trektijd, wat suggereert dat we vooral met lokale broedvogels en hun jongen te maken hebben.

Totaal aantal getelde Witte Kwikstaarten

Gemiddeld aantal Witte Kwikstaarten per decade voor de drie periodes van zestien jaar

WINTERKONING *Trochilodytes troglodytes*

109	72	39	135	80	100	59	63
-----	----	----	-----	----	-----	----	----

De Winterkoning is in deze zes jaar stabiel gebleven, na een eerdere afname. Landelijk is de laatste jaren sprake van een matige toename. Deze soort vinden we vooral in de begroeiing bij de boerderijen.

HEGGENMUS *Prunella modularis*

42	26	32	32	21	36	21	23
----	----	----	----	----	----	----	----

De Heggenmussen zitten meestal in de bosjes rond de boerderijen. Ze worden vooral in het voorjaar waargenomen, wat uiteraard samenhangt met de zang. Een lijn valt in de aantallen niet te ontdekken.

ROOBBORST *Erithacus rubecula*

65	38	22	62	83	46	57	135
----	----	----	----	----	----	----	-----

Roodborsten zien wij vooral buiten de broedtijd. De aantallen zijn opvallend gestegen, zulke grote aantallen zagen wij nog nooit. De oorzaak hiervan is niet duidelijk.

PAAPJE *Saxicola rubetra*

94	67	56	59	28	17	11	10
----	----	----	----	----	----	----	----

Het Paapje gaat duidelijk achteruit. Van de tien Paapjes werden er zeven op één teldag gezien, maar wel verdeeld over alle drie de telgebieden. Kennelijk was dit een hele goede trekdag. Wij zien onze Paapjes hoofdzakelijk tijdens de herfsttrek. Dit is een duidelijke verandering ten opzichte van de tijd voor de eeuwwisseling, toen ook in het voorjaar regelmatig Paapjes werden waargenomen. Landelijk gaat het Paapje als broedvogel na een eerdere afname weer vooruit.

ROOBBORSTTAPUIT *Saxicola rubicola*

2	2	0	4	1	4	12	27
---	---	---	---	---	---	----	----

Het aantal waarnemingen van Roodborsttapuiten is de afgelopen zes jaar weer sterk toegenomen. In tegenstelling tot eerdere jaren zagen wij hen nu ook in de broedtijd. De meeste vogels zagen wij in de Oostmeent. Landelijk gaat de Roodborsttapuit als broedvogel sterk vooruit.

TAPUIT *Oenanthe oenanthe*

294	256	410	289	339	243	337	226
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

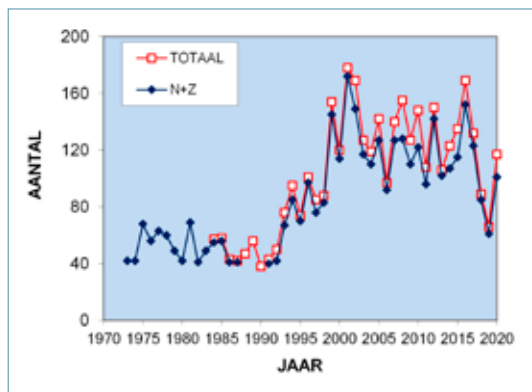
De tapuit is een duidelijke doortrekker (Mooij 2015c). De totale aantallen wisselen, in deze periode waren ze nogal laag. De afname in het voorjaar is tot stilstand gekomen, maar nu nemen ze juist in de herfst duidelijk af. Als broedvogel zijn in Nederland de aantallen van de Tapuit na een sterke afname de laatste jaren stabiel.

MEREL *Turdus merula*

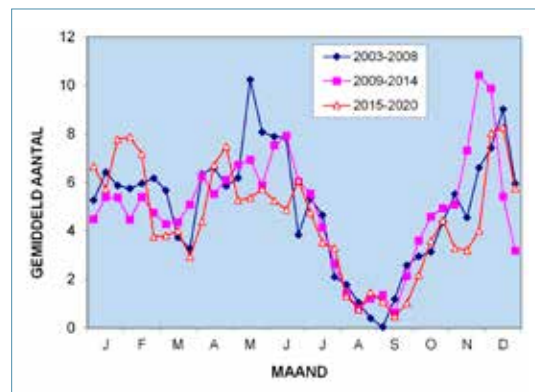
331	307	284	439	854	780	762	708
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

De afname in deze zes jaar is volledig ontstaan in de laatste drie jaar. Het ligt voor de hand om de uitbraak van het Usutu virus als oorzaak van deze daling te beschouwen. Het wordt interessant om te kijken in hoeverre de stand zich in de komende jaren kan herstellen. De resultaten in 2020 suggereren dat het herstel al weer begonnen is. Ook landelijk is er een afname in de laatste jaren.

De verdeling over het jaar is ongeveer constant, met uitzondering van een diep dal rond eind augustus. Dit is de ruitijd van de merel, en dat suggereert een verband. Waarschijnlijk houden de Merels zich dan meer schuil, zodat we ze minder zien.

Totaal aantal getelde Merels per jaar

Gemiddeld aantal Merels per decade voor de drie periodes van veertien jaar

BEFLIJSTER *Turdus torquatus*

2	0	1	2	1	0	0	2
---	---	---	---	---	---	---	---

De twee waarnemingen van de Beflijster waren op één dag maar in twee verschillende telgebieden. Kennelijk was dit een hele goede trekdag, want in de groeve Oostermeent werden die ochtend bij een broedvogelinventarisatie ook Beflijsters gezien

KRAMSVOGEL *Turdus pilaris*

11205	3319	923	1740	2581	715	508	1056
-------	------	-----	------	------	-----	-----	------

De toename van de aantallen komt door een paar grote groepen in begin 2015. Verder zagen we zo nu en dan kleine groepjes. Er is geen reden om aan te nemen dat de aantallen weer structureel toenemen. Landelijk nemen de aantallen de laatste jaren matig

ZANGLIJSTER *Turdus philomelos*

29	25	32	32	34	15	15	15
----	----	----	----	----	----	----	----

De totale aantallen bleven gelijk ten opzichte van de vorige periode van zes jaar. Landelijk neemt de Zanglijster matig af.

KOPERWIEK *Turdus iliacus*

760	234	135	270	328	191	27	542
-----	-----	-----	-----	-----	-----	----	-----

Ook de Koperwiek was in begin 2015 met een grote groep aanwezig. Als we daarvan afzien zijn de aantallen groter dan in de vorige periode maar vergelijkbaar met die van de periodes daarvoor. Landelijk is de Koperwiek de laatste jaren als wintervogel stabiel

GROTE LIJSTER *Turdus viscivorus*

44	49	60	57	66	12	1	3
----	----	----	----	----	----	---	---

Er waren twee waarnemingen van de Grote Lijster. In de loop van deze eeuw is deze soort in de polders vrijwel verdwenen. Landelijk neemt deze soort matig af.

RIETZANGER *Acrocephalus schoenobaenus*

29	10	60	15	17	32	72	159
----	----	----	----	----	----	----	-----

De Rietzanger is weer sterk toegenomen. Met name in 2020 werden er veel waargenomen. De meeste horen wij in de rietkraag langs het Eemmeer in de Oostermeent, maar de toename vindt ook plaats in de andere telgebieden. Landelijk neemt de Rietzanger matig toe.

SNOR *Locustella luscinioides*

4	0	0	1	1	2	0	3
---	---	---	---	---	---	---	---

Er waren twee waarnemingen van een zingende Snor in de rietkraag van het Eemmeer bij de Oostermeent. Een andere waarneming was in het telgebied Zuid. Landelijk neemt de Snor matig toe.

BOSRIETZANGER *Acrocephalus palustris*

7	4	1	11	5	2	4	6
---	---	---	----	---	---	---	---

Ook nu werden weer een paar Bosrietzangers gemeld. De aantallen blijven klein.

BOSRIETZANGER *Acrocephalus palustris*

7	4	1	11	5	2	4	6
---	---	---	----	---	---	---	---

Ook nu werden weer een paar Bosrietzangers gemeld. De aantallen blijven klein.

KLEINE KAREKIET *Acrocephalus scirpaceus*

67	150	153	241	280	213	127	146
----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

De aantallen van de Kleine Karekiet lijken te stabiliseren na de sterke afname in de vorige periode. Met name in de laatste jaren lijken ze weer toe te nemen. Landelijk is sprake van een matige toename

CETTI'S ZANGER *Cettia cetti*

0	0	0	0	0	0	0	1
---	---	---	---	---	---	---	---

Voor het eerst in de geschiedenis van de tellingen werd er een Cetti's Zanger gemeld. Deze zuidelijke soort neemt in Nederland nu sterk toe. Te verwachten is dat wij er de komende jaren veel meer zullen horen.

BRAAMSLUIPER *Sylvia curruca*

Voor het eerst sinds lange tijden was er een waarneming van een Braamsluiper.

GRASMUS *Sylvia communis*

De Grasmus is in deze periode maar één keer waargenomen. Waarschijnlijk is het gebied te open voor deze soort.

TUINFLUITER *Sylvia borin*

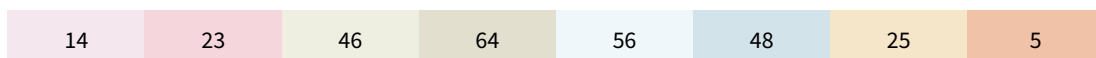
De waarnemingen suggereren dat we met broedvogels te maken hebben. Kennelijk zijn de bosjes in de polders niet (meer) geschikt voor deze soort, die een voorkeur voor vochtige lage bosjes heeft. Landelijk neemt de Tuinfluiter na een eerdere afname weer wat toe.

ZWARTKOP *Sylvia atricapilla*

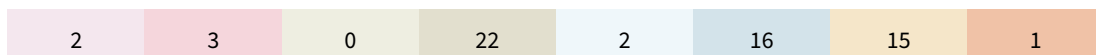
Ook de Zwartkop vertoont nog steeds een afname. De waarnemingen vallen in de broedtijd. Landelijk is sprake van een matige toename.

TJIFTJAF *Phylloscopus collybita*

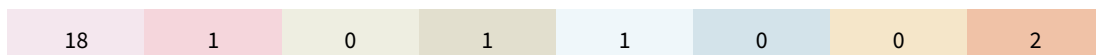
De waarnemingen van de Tjiftjaf vallen vooral tussen eind maart en augustus, dus in de tijd dat ze zingen. Er zijn een paar waarnemingen later in het jaar. Landelijk neemt de Tjiftjaf matig toe.

FITIS *Phylloscopus trochilus*

De Fitis is in deze zes jaar bijna verdwenen. Waarschijnlijk wordt de biotoop, open jong bos, waar deze soort een voorkeur voor heeft steeds schaarser in de Eempolders. Landelijk neemt de Fitis matig af

BAARDMANNETJE *Panurus biarmicus*

.Er was één waarneming van een Baardmannetje in het riet langs het Eemmeer. De aantallen lijken nogal gedaald, maar in de vorige periode betrof het één groep van 15 vogels.

GOUDHAANTJE *Regulus regulus*

Het Goudhaantje is vooral een soort van sparrenbossen. In de Eempolders zijn ze dan ook alleen op de trek te verwachten, en dan nog is een waarneming uitzonderlijk. Er was één waarneming van twee vogels.

STAARTMEES *Aegithalos caudatus*

0	0	0	8	16	14	9	2
---	---	---	---	----	----	---	---

Er was in deze zes jaar nog maar één waarneming van twee Staartmezen. Landelijk neemt deze soort matig af.

PIMPELMEES *Cyanistes caeruleus*

133	80	63	74	56	62	69	77
-----	----	----	----	----	----	----	----

De aantallen Pimpelmezen worden langzaam weer wat groter. De meeste Pimpelmezen zien wij buiten de broedtijd. Ook landelijk neemt de soort als wintervogel wat toe.

KOOLMEES *Parus major*

291	367	190	292	236	234	190	245
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

De aantallen van de Koolmees zijn niet wezenlijk veranderd. Ze zijn nu weer wat hoger dan in de vorige periode, maar liggen in dezelfde orde als de periodes daarvoor. Er is landelijk de laatste jaren sprake van een stabiele populatie.

BOOMKRUIPER *Certhia brachydactyla*

0	9	1	7	3	1	4	6
---	---	---	---	---	---	---	---

In deze periode zagen we vijf keer één of meer Boomkruipers. Deze soort neemt landelijk toe, maar onze aantallen zijn natuurlijk veel te klein om een trend te kunnen vaststellen.

GAAI *Garrulus glandarius*

13	23	18	23	48	64	67	68
----	----	----	----	----	----	----	----

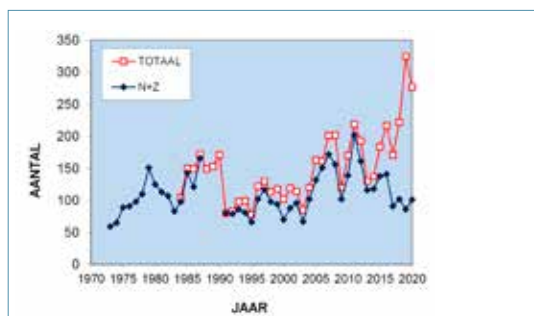
De totale aantallen van de gaai over deze zes jaar liggen op hetzelfde niveau als in de vorige twee periodes. We zien weinig Gaaien in de broedtijd, maar in die tijd zijn ze nogal schuw, dus dat zegt misschien niet veel. Landelijk zijn de aantallen stabiel.

EKSTER *Pica pica*

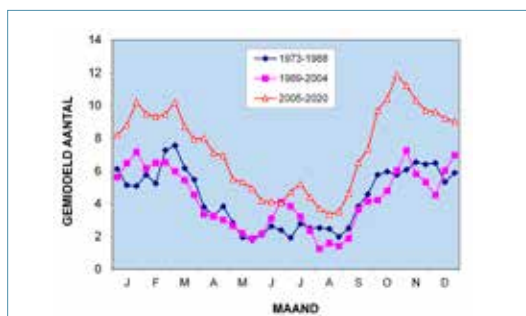
512	684	944	560	696	932	969	1396
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------

De aantallen van de Ekster zijn de laatste jaren sterk gestegen. Deze toename komt helemaal door een stijging in de Oostermoent, waar de aantallen in deze zes jaar vijf keer zo hoog zijn geworden. In het telgebied Zuid nam de Ekster af, in Noord was hij stabiel.

De verdeling over het jaar geeft aan dat de toename over het hele jaar plaats vond. De toename van de laatste jaren vond vooral in het winterhalfjaar plaats.

Totaal aantal getelde Eksters per jaar

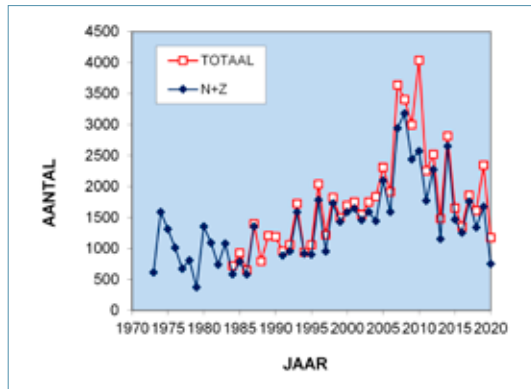
Gemiddeld aantal Eksters per decade voor de drie periodes van zestien jaar

KAUW *Corvus monedula*

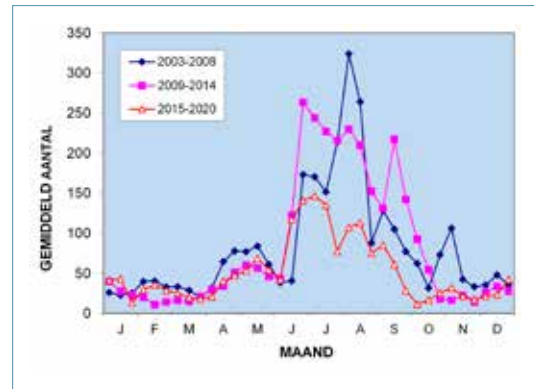
6011	5367	6170	7787	9533	14861	16112	10001
------	------	------	------	------	-------	-------	-------

De stabilisatie van de aantallen die in het vorige rapport werd gemeld is omgeslagen in een afname. Vooral de aantallen in 2020 waren zeer laag, maar de eerdergenoemde grote schommelingen tussen opvolgende jaren zien we ook hier. Landelijk zijn de aantallen van de Kauw stabiel.

De verdeling over het jaar wordt hier voor drie periodes van zes jaar gegeven. Duidelijk blijkt dat de afname hoofdzakelijk van juni tot september plaats vindt. In die periode verzamelen Kauwen zich met hun jongen in de polders. Het lijkt er op dat ze de laatste tijd vaak naar andere plekken gaan.

Totaal aantal getelde Kauwen per jaar

Gemiddeld aantal Kauwen per decade voor de laatste drie periodes van zes jaar

ROEK *Corvus frugilegus*

82	156	99	2	2	0	0	1
----	-----	----	---	---	---	---	---

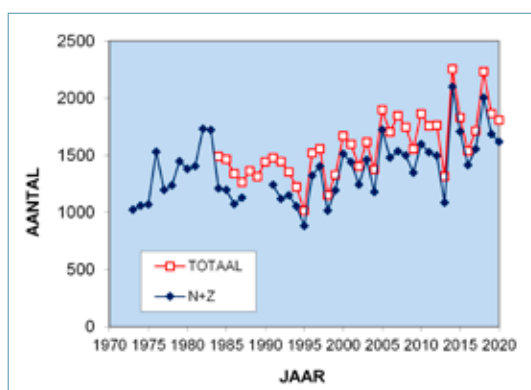
Voor het eerst sinds vele jaren is er weer eens een Roek bij onze tellingen gezien. Er zijn geen kolonies in de buurt. Heel vroeger zagen wij nog wel eens Roeken in de trektijd, maar tegenwoordig overwinteren er nauwelijks nog buitenlandse Roeken in Nederland.

ZWARTE KRAAI *Corvus corone*

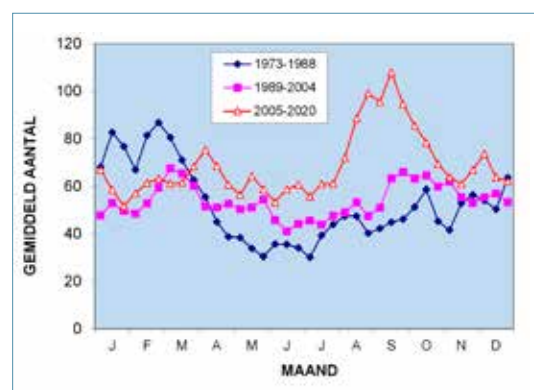
7120	9176	8188	8035	8706	10182	10509	10986
------	------	------	------	------	-------	-------	-------

Wij zagen iets meer Zwarte Kraaien dan in de vorige periode. Deze toename is niet homogeen verdeeld over de deelgebieden. In Noord en in mindere mate de Oostmeent is sprake van een daling van de aantallen over het hele jaar. In Zuid daarentegen zien we juist een stijging, ook weer over het hele jaar. Landelijk neemt de Zwarte Kraai de laatste jaren zowel als broedvogel als in de winter matig af.

De verdeling over het jaar geeft aan dat tegenwoordig de aantallen het grootste deel van het jaar constant zijn. De laatste jaren is er een duidelijke piek rond oktober. In de broedtijd (april-mei) is de dichtheid in het telgebied Noord meer dan twee maal zo laag als in de rest van het gebied.

Totaal aantal getelde Zwarte Kraaien per jaar

Gemiddeld aantal Zwarte Kraaien per decade voor de drie periodes van zestien jaar

BONTE KRAAI *Corvus cornix*

3189	4212	2319	665	99	7	0	2
------	------	------	-----	----	---	---	---

In september 2017 werd op twee opeenvolgende teldagen een Bonte Kraai waargenomen, respectievelijk in Zuid en in de Oostermeent. Het is aannemelijk dat het om dezelfde vogel ging. Voor zover te zien was het een zuivere Bonte Kraai. Sinds 2005 was deze soort niet waargenomen. Merkwaaardig genoeg was het de eerste waarneming van deze soort in september. In het begin van de tellingen, toen de Bonte Kraai nog een talrijke wintergast was, is er nooit een waarneming in september geweest.

RAAF *Corvus corax*

0	0	0	0	0	7	12	38
---	---	---	---	---	---	----	----

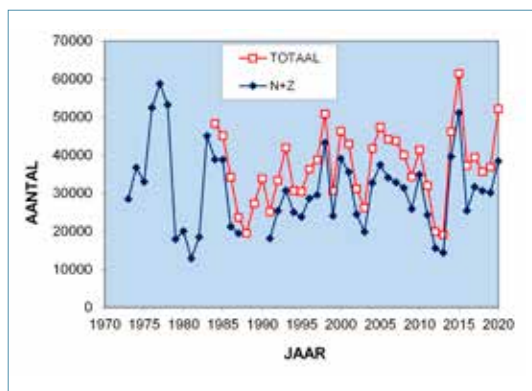
Het aantal waarnemingen van Raven is in deze periode sterk toegenomen. De waarnemingen zijn vooral gedaan buiten de broedtijd. Als broedgebied lijken de Eempolders niet erg geschikt, er wordt wel in de wijde omgeving gebroed. Landelijk neemt de Raaf matig toe.

SPREEUW *Sturnus vulgaris*

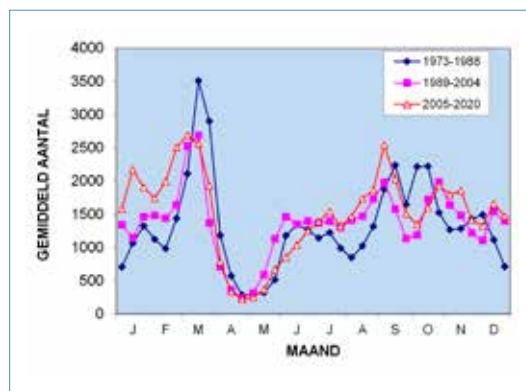
232647	162677	183609	197884	240596	243307	192739	262766
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

In deze periode zagen wij meer Spreeuwen dan in enige andere periode. De variaties zijn echter zo groot dat het de vraag is of er echt een trend is. De toename was met name in het winterhalfjaar. Landelijk neemt de Spreeuw wat af in de broedtijd en wat toe in de winter.

De verdeling over het jaar toont pieken rond de trektijd, waarbij het voorjaar meer opvalt dan het najaar. Rond begin mei is er een sterke dip, die samenhangt met de broedtijd. In de polders is weinig broedgelegenheid, daardoor wijken de spreeuwen uit naar de omgeving. Na de broedtijd komen ze met hun jongen naar de polders.

Totaal aantal getelde Spreeuwen per jaar

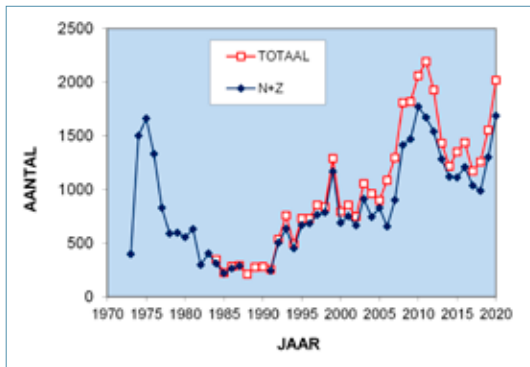
Gemiddeld aantal Spreeuwen per decade voor de drie periodes van zestien jaar

HUISMUS *Passer domesticus*

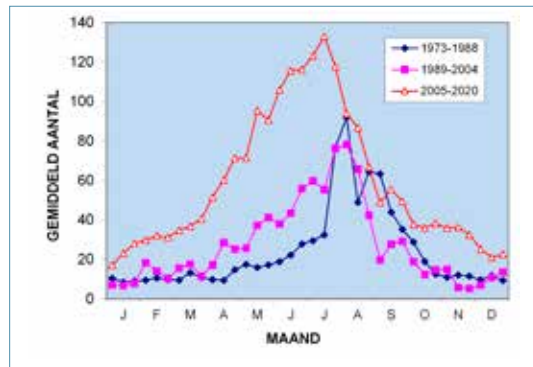
6311	2832	1564	3498	5380	7104	10649	8787
------	------	------	------	------	------	-------	------

In deze zes jaar is het aantal waargenomen Huismussen wat gezakt. Deze daling treedt bijna alleen in de maanden juni en juli op. In die tijd trekken de jonge Huismussen vaak naar gebieden buiten de bebouwde kom. In de winter zijn de aantallen juist wat gestegen. Landelijk is de Huismus de laatste jaren als broedvogel stabiel en als wintervogel matig afgenomen.

De verdeling over het jaar toont een toename in de eerste zeven maanden van het jaar, gevolgd door een afname in de rest van het jaar. Een deel van de toename komt ongetwijfeld doordat er jonge vogels uitvliegen. De toename begint echter al voor de broedtijd, dus er komen dan extra mussen naar de polders of de kans dat wij ze zien neemt toe. Wat de beste verklaring is valt niet zonder verder gericht onderzoek te zeggen.

Totaal aantal getelde Huismussen per jaar

Gemiddeld aantal Huismussen per decade voor de drie periodes van zestien jaar

RINGMUS *Passer montanus*

614	278	1015	625	403	613	801	319
-----	-----	------	-----	-----	-----	-----	-----

De Ringmus is de afgelopen zes jaar sterk afgenomen. Met name in de tweede helft van het jaar zagen wij heel weinig Ringmussen. In eerdere periodes kwamen dan nog al eens grotere groepen voor. Landelijk lopen de aantallen sterk terug, wat de reden is dat deze soort als gevoelig op de Rode Lijst staat.

VINK *Fringilla coelebs*

457	526	262	283	319	435	362	911
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Het aantal waargenomen Vinken is in deze periode spectaculair toegenomen. Dit komt vooral door een paar grote groepen in de Oostermeent in het najaar. De aantallen in de broedtijd zijn stabiel.

GROENLING *Chloris chloris*

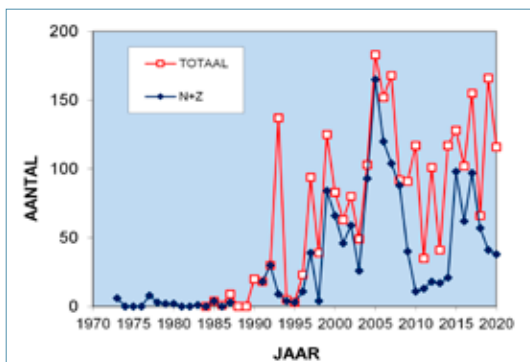
38	27	29	70	128	63	165	182
----	----	----	----	-----	----	-----	-----

De hoge aantallen van de Groenling komen vooral door een paar grote groepen in de Oostermeent in het najaar van 2019. De andere waarnemingen komen grotendeels uit de broedtijd. Het is daarom aannemelijk dat in de polders gebroed wordt. Landelijk neemt de Groenling de laatste jaren als broedvogel toe, maar als wintervogel neemt hij sterk af.

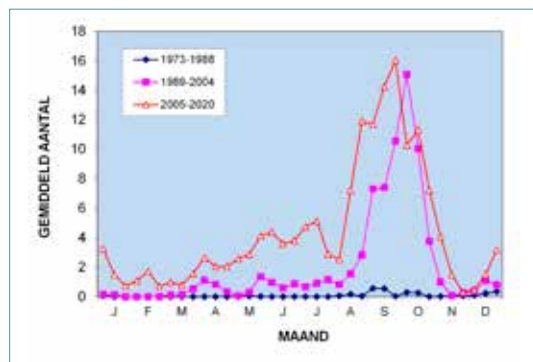
PUTTER *Carduelis carduelis*

17	5	34	216	484	747	502	733
----	---	----	-----	-----	-----	-----	-----

De aantallen zijn in deze periode weer gestegen. Er zijn grote variaties tussen de jaren, ook al doordat een belangrijk deel van de waarnemingen betrekking heeft op vrij grote groepen. Die groepen komen voor in de periode na de broedtijd. Landelijk meldt men een sterke toename als broedvogel en een matige toename als wintervogel. Uit de verdeling over het jaar blijkt dat wij de grootste aantallen zien in de periode augustus-oktober.

Totaal aantal getelde Putters per jaar

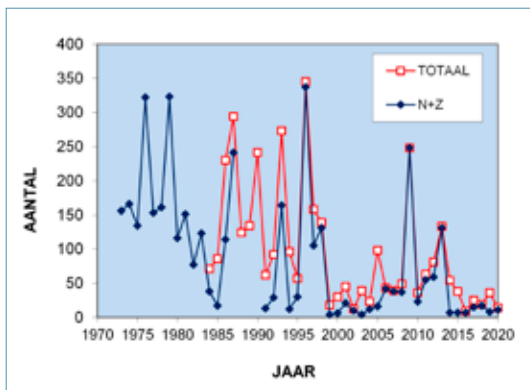

Gemiddeld aantal Putters per decade voor de drie periodes van zestien jaar

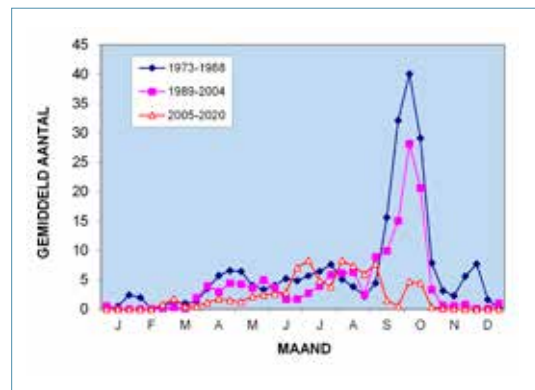
KNEU *Linaria cannabina*

1092	861	1109	925	402	291	615	141
------	-----	------	-----	-----	-----	-----	-----

We zagen nog nooit zo weinig Kneuen als in deze zes jaar. Er is maar één keer een groep groter dan tien vogels gezien. De achteruitgang is evident. Landelijk neemt de Kneu zowel als broedvogel en als wintervogel toe.

Totaal aantal getelde Kneuen per jaar

Gemiddeld aantal Kneuen per decade voor de drie periodes van zestien jaar

SIJS *Spinus spinus*

291	367	190	292	236	234	190	137
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

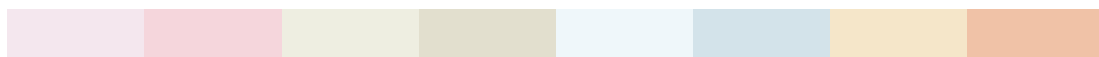
Er werden vier groepen Sijzen waargenomen. De polders zijn te open voor deze soort, ze trekken alleen door.

RIETGORS *Emberiza schoeniclus*

974	348	374	483	421	281	224	323
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

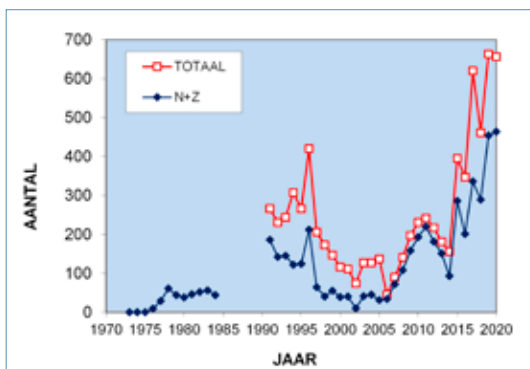
We zien een duidelijke toename van de Rietgors. Die zien we vooral in maart en april in de Oosterveent. We zien nog steeds weinig Rietgorzen in telgebied Zuid. Landelijk neemt de Rietgors als broedvogel matig toe.

ZOOGDIEREN

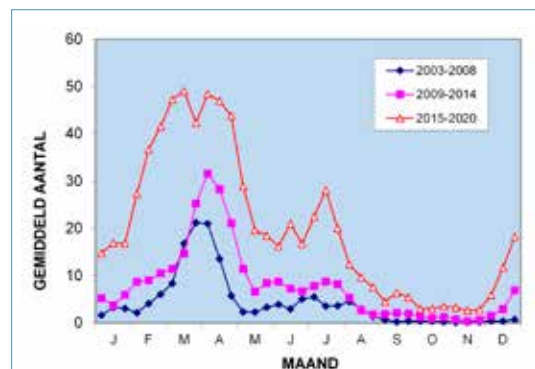

Bij onze tellingen noteren wij ook de waargenomen wilde zoogdieren. De enige soort waarbij het zinvol is om een analyse van de resultaten te maken is de Haas. Gedurende de afgelopen zes jaar zijn de aantallen waargenomen hazen sterk toegenomen. Deze stijging is in alle telgebieden en over het hele jaar. In Nederland is de haas recent op de rode lijst geplaatst omdat de aantallen verontrustend afnemen. In de Eempolders lijkt de situatie geheel anders.

Bij de verdeling over het jaar valt op dat de piek rond eind maart in deze zes jaar veel breder was dan in de eerdere periodes. Wij zagen verder in totaal twee Reeën, drie Wezels en zes Hermelijnen.

Totaal aantal getelde hazen per jaar

Gemiddeld aantal Hazen per decade voor de laatste drie periodes van zes jaar

Bronnen

- Alleyn, W.F., Bergh, L.M.J.van den, Braaksma, S.J., Haar Th.J.F.A. ter, Jonkers D.A., Leys H.N. & Straaten J. van der (eindredactie) 1971. Avifauna van Midden-Nederland, Van Gorcum, Assen.
- Beintema A., Moedt O., & Ellinger D. 1995. Ecologische Atlas van de Nederlandse Weidevogels. Schuyt en Co., Haarlem.
- Bijlsma R.G., Hustings F. & Camphuysen, C.J. 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht.
- Hustings F., Koffijberg K., Winden E.van, & Roomen M. van, SOVON Ganzen- en Zwanenwerkgroep & L.Soldaat. 2008. Watervogels in Nederland in 2006/2007.
- SOVON-monitoringrapport 2008/04, Waterdienst-rapport 2008-061. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Jonkers, D.A. 1972. Eempolder in het vizier. De Korhaan 6(6): 2.
- Jonkers, D.A. 2006. Resultaten van weidevogelinventarisaties in delen van de Noordpolder te Veld, Maatpolder en object De Slaag (Hoogland) in 2006. Uitgave 158. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum.
- Klein, J. 1972. Werkgroep Eemland. De Korhaan 6(7): 4-5.
- Klippel, N.A.& Leyden, A.van, 1981. Vogels in de Eempolders. Zes jaren Eempoldertellingen 1973-1978. Uitgave 34. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum.
- Kole, R.A.& Klippel, N.A., 1989. De vogels in de westelijke Eempolders. Periodieke tellingen tot 1984 in Noord- en Zuidpolder te Veld en Oostermeent. Uitgave 63. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum.
- LWVT & SOVON 2002. Vogel trek over Nederland 1976-1993. Schuyt & Co, Haarlem.
- Mooij, J. 2005a. Hoe de Bonte Kraai verdween uit de Eempolders. De Korhaan 39(3): 71-72.
- Mooij, J. 2005b. Het voorkomen van de Grutto in de Eempolders. De Korhaan 39(5): 136-138.
- Mooij, J. 2006a. De Knobbelzwaan in de Eempolders. De Korhaan 40(1): 11-12.
- Mooij, J. 2006b. Het voorkomen van de Scholekster in de Eempolders. De Korhaan 40(2): 45-46.
- Mooij, J. 2006c. Het voorkomen van de Veldleeuwrik in de Eempolders. De Korhaan 40(3): 68-70.
- Mooij, J. 2006d. De Tureluur in de westelijke Eempolders. De Korhaan 40(4): 95-96.
- Mooij, J. 2006e. Het voorkomen van de Graspieper in de Eempolders. De Korhaan 40(5): 124-125.
- Mooij, J. 2007a. De vogels in de westelijke Eempolders, na de landinrichting (1991 t/m 2002). Uitgave 159. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum.
- Mooij, J. 2007b. Het voorkomen van de Kievit in de Eempolders. De Korhaan 41(2): 53-54.
- Mooij, J. 2007c. Het voorkomen van de Huismus in de Eempolders. De Korhaan 41(3): 82-83.
- Mooij, J. 2008a. Het voorkomen van kwikstaarten in de Eempolders. De Korhaan 42(1): 29-31.
- Mooij, J. 2008b. Muizenjaren in de Eempolders. De Korhaan 42(2): 63-66.
- Mooij, J. 2008c. De Grauwe Gans in de westelijke Eempolders. De Korhaan 42(3): 56-57.
- Mooij, J. 2008d. De Watersnip in de westelijke Eempolders. De Korhaan 42(4): 112-114.
- Mooij, J. 2008e. Het voorkomen van de Zwarte Kraai in de westelijke Eempolders. De Korhaan 42(5): 145-147.
- Mooij, J. 2009a. De Kleine Zwaan in de westelijke Eempolders. De Korhaan 43(2): 52-53.
- Mooij, J. 2009b. De Nijlgans in de westelijke Eempolders. De Korhaan 43(3): 88-89.
- Mooij, J. 2009c. Het voorkomen van de Spreeuw in de Eempolders. De Korhaan 43(4): 114-115.
- Mooij, J. 2009d. Het voorkomen van de Canadese Gans in de westelijke Eempolders. De Korhaan 43(5): 145-146.
- Mooij, J. 2010a. Het voorkomen van de Wulp in de westelijke Eempolders. De Korhaan 44(1): 5-6.
- Mooij, J. 2010b. Het voorkomen van de Kauw in de westelijke Eempolders. De Korhaan 44(2): 60-62.
- Mooij, J. 2010c. Het voorkomen van de Koekoek in de westelijke Eempolders. De Korhaan 44(3): 100-101.
- Mooij, J. 2010d. Het voorkomen van de Kempfaan in de westelijke Eempolders. De Korhaan 44(4): 136-138.
- Mooij, J. 2010e. Het voorkomen van de Kolgans in de westelijke Eempolders. De Korhaan 44(5): 161-162.
- Mooij, J. 2011a. Het voorkomen van de Wilde Eend in de westelijke Eempolders. De Korhaan 45(1): 6-7.
- Mooij, J. 2011b. Wat feitjes rond de duizendste Eempoldertelling. De Korhaan 45(2): 60-62.
- Mooij, J. 2011c. Het voorkomen van de kokmeeuw in de westelijke Eempolders. De Korhaan 45(3): 96-98.
- Mooij, J. 2011d. Het voorkomen van de gierzwaluw in de westelijke Eempolders. De Korhaan 45(4): 137-139.
- Mooij, J. 2011e. Het voorkomen van de boerenzwaluw in de westelijke Eempolders. De Korhaan 45(5): 183-185.
- Mooij, J. 2011f. De vogels in de westelijke Eempolders 2003 t/m 2008. Uitgave 204. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum
- Mooij, J. 2012a. Het voorkomen van het waterhoen in de westelijke Eempolders. De Korhaan 46(1): 31-32.
- Mooij, J. 2012b. Het voorkomen van de torenvalk in de westelijke Eempolders. De Korhaan 46(2): 68-70.
- Mooij, J. 2012c. Het voorkomen van de buizerd in de westelijke Eempolders. De Korhaan 46(3): 108-110.
- Mooij, J. 2012d. Het voorkomen van de meerkoet in de westelijke Eempolders. De Korhaan 46(4): 146-147.

- Mooij, J. 2012e. Het voorkomen van de houtduif in de westelijke Eempolders. De Korhaan 46(5): 180-181.
- Mooij, J. 2013a. Het voorkomen van de blauwe reiger in de westelijke Eempolders. De Korhaan 47(1): 18-19.
- Mooij, J. 2013b. Het voorkomen van de brandgans in de westelijke Eempolders. De Korhaan 47(2): 60-61.
- Mooij, J. 2013c. Het voorkomen van de fuut in de westelijke Eempolders. De Korhaan 47(3): 131-132.
- Mooij, J. 2013d. Graseters in de westelijke Eempolders. De Korhaan 47(4): 145-147.
- Mooij, J. 2013e. Graseters in de westelijke Eempolders in de periode januari tot en met maart. De Korhaan 47(5): 182-184.
- Mooij, J. 2013f. De Huiszwaluw in de westelijke Eempolders 1973-2012. Het Vogeljaar 61(4+5): 196-200.
- Mooij, J. 2014a. Graseters in de westelijke Eempolders in de periode april tot en met juni. De Korhaan 48(1): 7-9.
- Mooij, J. 2014b. Graseters in de westelijke Eempolders in de periode juli tot en met september. De Korhaan 48(2): 62-63.
- Mooij, J. 2014c. Graseters in de westelijke Eempolders in de periode oktober tot en met december. De Korhaan 48(3): 95-97.
- Mooij, J. 2014d. Het voorkomen van de holenduif in de westelijke Eempolders. De Korhaan 48(4): 135-136.
- Mooij, J. 2014e. Het voorkomen van de kneu in de westelijke Eempolders. De Korhaan 48(5): 182-183.
- Mooij, J. 2015a. Het voorkomen van de putter in de westelijke Eempolders. De Korhaan 49(1): 30-31.
- Mooij, J. 2015b. De grutto in de Eempolders, tien jaar later. De Korhaan 49(2): 65-67.
- Mooij, J. 2015c. Het voorkomen van de tapuit in de westelijke Eempolders. De Korhaan 49(3): 120-121.
- Mooij, J. 2015d. Het voorkomen van de bergeend in de westelijke Eempolders. De Korhaan 49(4): 3-5.
- Mooij, J. 2015e. Het voorkomen van de kuifeend in de westelijke Eempolders. De Korhaan 49(5): 13-14.
- Mooij, J. 2016a. Het voorkomen van de bruine kiekendief in de westelijke Eempolders. De Korhaan 50(1): 6-7.
- Mooij, J. 2016b. Het voorkomen van de grote zilverreiger in de westelijke Eempolders. De Korhaan 50(2): 8-9.
- Mooij, J. 2016c. De Kievit in de westelijke Eempolders, een update. De Korhaan 50(3): 8-10.
- Mooij, J. 2016d. Zoogdieren in de westelijke Eempolders. De Korhaan 50(4): 8-9.
- Mooij, J. 2017a. De Vogelwerkgroep en de westelijke Eempolders. De Korhaan 51(1): 62-66.
- Mooij, J. 2017b. De vogels in de westelijke Eempolders 2009 t/m 2014. Uitgave 256. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum
- Mooij, J. 2017c. Het voorkomen van de krakeend in de westelijke Eempolders. De Korhaan 51(2): 24-25.
- Mooij, J. 2017d. Het voorkomen van de rietgors in de westelijke Eempolders. De Korhaan 51(3): 18-19.
- Mooij, J. 2017e. Het voorkomen van de kramsvogel in de westelijke Eempolders. De Korhaan 51(4): 28-29.
- Mooij, J. 2018a. Het voorkomen van de merel in de westelijke Eempolders. De Korhaan 52(1): 12-13.
- Mooij, J. 2018b. De smient in de westelijke Eempolders. De Korhaan 52(2): 6-7.
- Mooij, J. 2018c. De tureluur in de westelijke Eempolders, een update. De Korhaan 52(3): 10-11.
- Mooij, J. 2018d. Het voorkomen van de torenvalk in de westelijke Eempolders, een update. De Korhaan 52(4): 29-31.
- Mooij, J. 2019a. Het effect van een droge zomer op weidevogels in de Eempolders. De Korhaan 53(1): 27-29.
- Mooij, J. 2019b. Het voorkomen van de wulp in de westelijke Eempolders, een update. De Korhaan 53(2): 19-21.
- Mooij, J. 2019c. Het voorkomen van de slobeend in de westelijke Eempolders. De Korhaan 53(3): 28-30.
- Mooij, J. 2019d. Het voorkomen van de graspieper in de westelijke Eempolders, een update. De Korhaan 53(4): 19-20.
- Mooij, J. 2020a. De Scholekster in de westelijke Eempolders, een update. De Korhaan 54(1): 33-35.
- Mooij, J. 2020b. De Wilde Eend in de westelijke Eempolders, een update. De Korhaan 54(2): 35-37.
- Mooij, J. 2020c. De Stormmeeuw in de westelijke Eempolders. De Korhaan 54(3): 33-35.
- Mooij, J. 2020d. De Aalscholver in de westelijke Eempolders. De Korhaan 54(4): 35-37.
- Mooij, J. 2021a. Biodiversiteit in de westelijke Eempolders. De Korhaan 55(1): 42-45.
- Mooij, J. 2021b. De Grauwe Gans in de westelijke Eempolders. De Korhaan 55(2): 38-40.
- Mooij, J. 2021c. De Ekster in de Eempolders. De Korhaan 55(3): 34-36.
- Mooij, J. 2021d. De Nijlgans in de westelijke Eempolders, een update. De Korhaan 55(4): 38-40.
- Mooij, J. 2022a. De Merel en het usutu virus in de westelijke Eempolders. De Korhaan 56(1): 42-44.
- Mooij, J. 2022b. De Goudplevier in de westelijke Eempolders. De Korhaan 56(2): 38-40.
- Mooij, J. 2022c. De Huismus in de westelijke Eempolders, een update. De Korhaan 56(3): 42-44.
- Mooij, J. 2022d. De Goudplevier in de westelijke Eempolders. De Korhaan 56(4): 46-48.
- Mooij, J. 2023a. Vijftig jaar Eempoldertellingen: wat is er gebeurd? De Korhaan 57(4): 35-37.
- Mooij, J. 2022d. De Aalscholver in de westelijke Eempolders. De Korhaan 56(1): 35-37.
- Mooij, J. 2022d. De Aalscholver in de westelijke Eempolders. De Korhaan 56(4): 35-37.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland. Leiden
- Van Veen, R.& Klippel, N.A.1994. Vogels in de westelijke Eempolders. Op weg naar landinrichting. Uitgave 91. Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken, Hilversum.

Bijlage 1

Teldata

	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20	T21	T22	T23	T24	T25	T26	T27
2015	3/1	17/1	31/1	14/2	28/2	14/3	28/3	11/4	25/4	9/5	23/5	6/6	20/6	4/7	18/7	1/8	15/8	29/8	12/9	26/9	10/10	24/10	7/11	21/11	5/12	19/12	
2016	2/1	16/1	30/1	13/2	27/2	12/3	26/3	9/4	23/4	7/5	21/5	4/6	18/6	2/7	16/7	30/7	13/8	27/8	10/9	24/9	8/10	22/10	5/11	19/11	3/12	17/12	31/12
2017	14/1	28/1	11/2	25/2	11/3	25/3	8/4	22/4	6/5	20/5	3/6	17/6	1/7	15/7	29/7	12/8	26/8	9/9	23/9	7/10	21/10	4/11	18/11	2/12	16/12	30/12	
2018	13/1	27/1	10/2	24/2	10/3	24/3	7/4	21/4	5/5	19/5	2/6	16/6	30/6	14/7	28/7	11/8	25/8	8/9	22/9	6/10	20/10	3/11	17/11	1/12	15/12	29/12	
2019	12/1	26/1	9/2	23/2	9/3	23/3	6/4	20/4	4/5	18/5	1/6	15/6	29/6	13/7	27/7	10/8	24/8	7/9	21/9	5/10	19/10	2/11	16/11	30/11	14/12	28/12	
2020	11/1	25/1	8/2	22/2	7/3	21/3	4/4	18/4	2/5	16/5	30/5	13/6	27/6	11/7	25/7	8/8	22/8	5/9	19/9	3/10	17/10	31/10	14/11	28/11	12/12	26/12	

Bijlage 2

Incidentelewaarnemingen

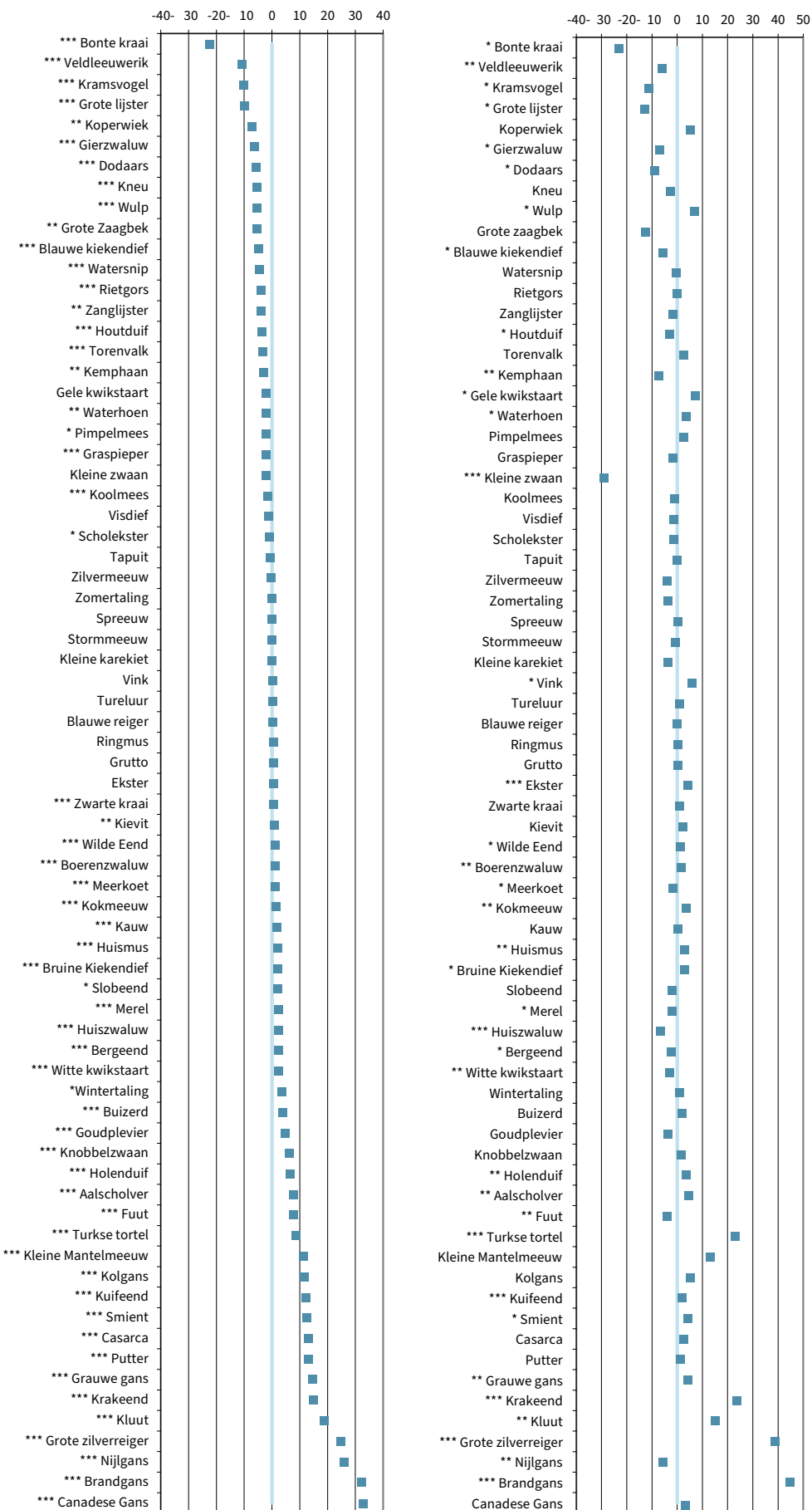
In deze lijst staan alle soorten die tussen 2015 en 2020 maximaal vijf keer werden waargenomen.

Soort	Aantal en jaar - nummer van de telling
Kleine Zilverreiger	1 ex 17-20
Koereiger	1 ex 18-01
Roerdomp	1 ex 19-08
Heilige Ibis	1 ex 16-21 / 1 ex 16-22 / 1 ex 17-15
Wilde Zwaan	1 ex 19-01
Toendrarietgans	3 ex 16-01 / 60 ex 18-04 / 1 ex 20-21
Muskuseend	1 ex 18-05
Nonnetje	1 ex 16-01 / 4 ex 19-03
Ruigpootbuizerd	1 ex 19-09
Boomvalk	1 ex 17-12
Patrijs	1 ex 20-09
Waterral	1 ex 16-22
Kleine Plevier	1 ex 15-15 / 3 ex 16-16 / 1 ex 16-17 / 1 ex 17-14 / 1 ex 17-26
Bokje	2 ex 20-21
Groenpootruiter	8 ex 15-10 / 5 ex 16-09 / 5 ex 16-16
Regenwulp	63 ex 16-09 / 4 ex 17-16 / 1 ex 19-17 / 33 ex 20-07 / 1 ex 20-12
Bosruiter	1 ex 16-16 / 2 ex 16-17
Bonte Strandloper	90 ex 16-06
Temmincks Strandloper	1 ex 16-16
Dwergmeeuw	8 ex 19-20
Koekoek	1 ex 15-09 / 1 ex 17-08 / 1 ex 20-09 / 1 ex 20-10
Velduil	1 ex 17-14 / 1 ex 19-10
Groene Specht	1 ex 17-20
Waterpieper	3 ex 15-21
Grote Gele Kwikstaart	5 ex 16-25 / 1 ex 18-04
Beflijster	2 ex 17-08
Grote Lijster	2 ex 15-04 / 1 ex 18-15
Paapje	1 ex 16-18 / 7 ex 18-19 / 2 ex 19-12
Snor	1 ex 16-08 / 1 ex 19-10 / 1 ex 20-12
Bosrietzanger	2 ex 18-11 / 1 ex 18-11 / 1 ex 19-10 / 2 ex 20-12
Cetti's Zanger	1 ex 19-19
Braamsluiper	1 ex 18-14
Grasmus	1 ex 17-08
Tuinfluitier	1 ex 15-11 / 1 ex 15-13 / 1 ex 19-10
Fitis	1 ex 15-09 / 1 ex 16-08 / 1 ex 16-10 / 1 ex 17-10 / 1 ex 20-07
Baardmannotje	1 ex 19-14
Goudhaantje	2 ex 19-22
Staartmees	2 ex 19-07
Boomkruiper	2 ex 15-23 / 1 ex 17-24 / 1 ex 18-12 / 1 ex 19-14 / 1 ex 19-23
Roek	1 ex 20-08
Bonte Kraai	1 ex 17-18 / 1 ex 17-19
Sijs	3 ex 17-10 / 120 ex 17-19 / 10 ex 18-04 / 4 ex 20-05

Bijlage 3 Jaarlijkse verandering in procenten

1973-2020 (zonder Oostermeent)

2001-2020 (met Oostermeent)

Gemiddelde jaarlijkse verandering in procenten over de periodes 1973-2020 en 1991-2020. (Zie hoofdstuk Samenvatting resultaten voor toelichting)

*** zeer significant ($p < 0,001$)
 ** significant ($p < 0,01$)
 * matig significant ($p < 0,05$)

Bijlage 4 Resultaten tellingen

NAAM		T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20	T21	T22	T23	T24	T25	T26	T27	Totaal
Dodaars	2015	2											1			2											1	6	
	2016																					1							1
	2017			1			1	2												1									5
	2018																												0
	2019																								4				4
	2020	1							1				2						1					1			1		7
Fuut	2015		2		6		6	4	5	5	3	4	3	4	1	3	3					3		1			1	54	
	2016	2					3	2	4	3	3	1	5	6	3	3			4									39	
	2017		5		3	7	4	4	5	1	3	5	2	2	3		1				2		2		1	1	1	52	
	2018	1	2			1	5	4	1	1	6		1	2			5		1	6		1			1	2	1	41	
	2019	2		2		6	7	8	1	5	2	12	8		4	3	2				4		1	2			5	74	
	2020	1		1		1	12	5	1	4	3	5	6	9	5		5	4				3	3	4		1		73	
Aalscholver	2015	22	12	37	39	22	17	16	9	2	5	2	1	6		8	5		4	14		15	8	7	8	23	24	306	
	2016	20	10	33	23	16	8	8	2	5	6	1	3	5	1	2	5	4	2	2	4	22	29	25	22	5	34	17	314
	2017	28	4		3	3	4	3	1	5		2	5	4	4	2	3	2	4	10	26	11	33	22	2	7	5	193	
	2018	15	20	11	7	11	12	3		1		4		7	3	2		1		3	26	30	11	6	12	18	10	213	
	2019	14	13	13	7	13	10	1	4	2	5	1	4	4	4	3	2	1	5	7	17	31	27	27	25	25	7	272	
	2020	6	18	13	31	8	43	14	12	6	13	3	3	6	3			2	4	6	1	7	16	20	9	5	25	274	
Blauwe Reiger	2015	27	54	34	61	34	40	6	26	17	15	32	28	42	33	36	38	48	31	42	71	58	23	22	26	12	15	871	
	2016	16	20	6	23	18	7	11	12	10	23	12	23	16	22	28	41	43	40	37	37	39	29	41	38	32	23	13	660
	2017	22	43	8	21	9	5	9	9	12	20	25	39	55	47	26	75	80	47	42	41	46	59	47	22	40	24	873	
	2018	23	37	35	34	22	11	3	22	12	15	14	26	43	27	20	34	28	35	54	31	52	35	35	34	18	25	725	
	2019	17	29	13	25	17	9	10	19	19	31	31	45	29	60	39	40	47	39	53	55	53	51	48	60	27	51	917	
	2020	44	37	38	16	21	10	18	19	19	16	34	8	35	31	33	26	42	55	70	50	30	23	38	24	13	29	779	
Purperreiger	2015																											0	
	2016																	1	1	1								3	
	2017																1	2										3	
	2018																											0	
	2019											3																3	
	2020												1															1	
Grote Zilverreiger	2015	57	27	24	56	29	18		2	2			3	12	6	9	13	6	11	16	25	23	21	23	9	12	404		
	2016	20	20	8	16	18	4		1		1			4	1	7	11	23	14	20	22	30	17	26	25	40	18	14	360
	2017	26	69	2	22	16			1	1	3	6	3	18	24	10	42	30	36	34	41	43	35	41	12	35	44	594	
	2018	39	43	33	62	17	5		1	5	1		3	5	3	24	13	28	25	13	20	22	21	28	30	23	31	495	
	2019	39	58	8	22	11	4		1	2	3	5	3	37	25	70	7	65	54	33	46	107	86	99	54	45	59	943	
	2020	64	53	78	7	11	6	3	1	7	1	5	1	28	16	20	8	8	20	16	30	34	28	31	30	20	19	545	
Ooievaar	2015							1		1	1	1		1	2	3	3		4									17	
	2016							2	3	1	3	1	1		3	2	4	7		3								30	
	2017				1	1	2	1	1	2	2	4	4	6	7	9	7	3	2	2		2						56	
	2018				1	3	2	2	1	2	1		3	4	2	9	3	3	2	2		2						42	
	2019						2		2	4	2		4	2	2	5		12	12	11	7	5	10	13	9	10	4	116	
	2020	2	4	3		2	2			1	2	1	2	1	3	6	14	4	4	8	3				2	2		2	68
Lepelaar	2015								1	1	2	1	1	13	1						1							21	
	2016										1	1	2	1	6	15		9			1							36	
	2017									1	2		6			1		3										13	
	2018									2		1			1		22	1	6									33	
	2019					7	1							3	2													13	
	2020														1													1	
Knobbelzwaan	2015	168	246	350	312	280	341	273	338	263	100	61	25	19	30	15	19	24	19	39	53	57	42	30	137	303	247	3791	
	2016	334	455	200	264	385	291	114	277	208	67	29	31	29	45	26	29	30	35	28	30	42	17	50	151	228	211	288	3894
	2017	351	338	217	404	245	235	212	229	141	50	36	47	25	16	16	14	33	35	35	93	71	148	157	144	325	350	3967	
	2018	558	485	278	293	281	221	241	283	38	36	19	36	30	10	38	47	37	25	36	61	46	39	98	107	224	291	3858	
	2019	399	374	428	215	275	254	153	112	87	45	20	26	19	17	11	7	7	9	32	88	97	61	210	266	420	387	4019	
	2020	706	305	410	411	267	234	195	175	253	80	15	16	11	22	14	24	17	35	31	39	220	202	217	348	233	510	4990	

NAAM		T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20	T21	T22	T23	T24	T25	T26	T27	Totaal
Kuifeend	2015	6	9	21		3	12	24	36	35	31	28	3	33	2	2		4			1	2	3	2	3		10		270
	2016	8	5	15		20	6	23	20	22	12	22	14	14	10	8				3					11		2	61	276
	2017			2	28	29	26	38	23	23	28	5	11	10	5				2	1			2	19		12			264
	2018	16	4		5	21	6	30	24	27	18	16	5	6	30	2	4					2				14	30	1	261
	2019	6		101	16	15	8	18	9	56	24	16	20		130	4								1	4		16		444
	2020			12	115	12	30	4	14	10	1	2	4		24	23								6	8			2	267
Grote Zaagbek	2015																												0
	2016	2	1		2																								5
	2017	2																									3	5	
	2018																										3	3	
	2019				2															1									3
	2020																												0
Bruine Kiekendief	2015									4			3	7	3	5		2	3	1	1								29
	2016		2		2				2	2	1	1	1	6	8	2	4	5	2	4	1				1			2	46
	2017							5	2		4	4	4	7	5	3	7	5	8		4		2						60
	2018					1			7	3	2	4	12	4	5	3	1	5	3	7							1	58	
	2019							3	1		1		6	2	2	1	1	8	15	6		1					2		49
	2020				1			1	6	5		7	3	6	4	4	1	2	4	3		1	1				1		50
Blauwe Kiekendief	2015					1													1	1									3
	2016													1													2	3	
	2017																									1			1
	2018					1		2																1					4
	2019	1				2					1														4				8
	2020	1	1		1																								3
Sperwer	2015				1																								1
	2016																												0
	2017									1					1														2
	2018																												0
	2019																						1			1			2
	2020																										1		1
Buizerd	2015	27	41	40	49	29	42	16	24	19	6	13	6	15	7	12	5	11	15	17	16	32	16	11	17	10	20		516
	2016	14	10	4	13	8	16	4	9	3	5	5	8	14	7	4	13	13	13	14	16	24	17	31	18	29	11	11	334
	2017	17	24	16	16	20	8	5	8	6	5	10	6	13	13	11	24	13	18	37	19	33	48	39	13	34	21		477
	2018	29	23	37	27	18	17	11	13	8	6	9	9	7	11	10	19	24	14	24	14	29	20	32	18	17	25		471
	2019	12	16	8	13	8	15	4	4	5	11	8	6	4	10	8	9	14	24	39	38	41	63	77	75	40	119		671
	2020	49	63	33	29	24	24	39	18	11	11	10	5	21	13	12	5	13	19	26	24	23	17	21	15	23	20		568
Torenvalk	2015	7	6	7	14	6	6	1	19	2		3		2	2	3		4	2	2	1	3	1	5	2	4		102	
	2016	4	1		2	3					3		1			2	2	4	3	3	8	5	5	7	6	10	6	4	79
	2017		2	4		3	4	1	1					3	9	6	12	12	11	23	13	16	24	18	7	12	10		191
	2018	8	13	14	11	6	6	2		1	2		1	1	4	5	1	7	5	9	10	10	7	8	8	8	6		153
	2019	5	3	4	2	4	3	2	3	4	1	4	5	7	5	8	3	15	17	11	12	24	24	22	26	20	24		258
	2020	20	18	10	7	5	7	8	5	1	6			7	5	11	5	7	10	17	10	3	4	14	10	11	9		210
Smelleken	2015			1														1											2
	2016																										1		1
	2017																										1		1
	2018			1																									1
	2019																												0
	2020																									1			1
Slechtvalk	2015																												0
	2016													1								1							2
	2017	1	1		1															1				1		1			6
	2018			1																									1
	2019					1	1																						2
	2020																1												1
Zeearend	2015									1								1											2
	2016																												0
	2017						1																				1		2
	2018																2	1											3
	2019												1																1
	2020								1																		1		2

NAAM		T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20	T21	T22	T23	T24	T25	T26	T27	Totaal	
Grote Bonte Specht	2015																												0	
	2016																													0
	2017										1																		1	
	2018																												0	
	2019								1						1														2	
	2020											1						1				1				1			4	
Veldleeuwerik	2015					2	1		1	5	1	5	1	7	1	1													25	
	2016						2		2	7	4	3	2	6		3		1	1		1								32	
	2017		4			7	4	4		1		3		1	3							13							40	
	2018					2	2	2	1	7	1	3		5								1	6	15					45	
	2019				12			4	11		1	4	4	2	1							4							43	
	2020						4	4			4	7	6	4	4														33	
Oeverzwaluw	2015													1							2								3	
	2016													40		6													46	
	2017										32		3	5															40	
	2018																												0	
	2019																												0	
	2020												10	70															80	
Boerenzwaluw	2015								34	97	67	117	72	314	128	323	124	549	159	50	35								2069	
	2016								5	68	48	155	128	152	238	185	278	319	226	146	33								1981	
	2017							2	50	85	83	72	46	246	300	287	636	205	421	3	3								2439	
	2018							3	22	40	124	175	92	102	153	196	481	413	378	132	3	1							2315	
	2019							4	27	109	84	96	244	146	306	204	196	486	278	152	3								2335	
	2020							2	27	106	133	78	41	117	157	294	198	232	702	240	3								2330	
Huiszwaluw	2015									16	30		51	44	50	93	60	87	86										517	
	2016										57	30	23	37	146	14	4	13	32	50									406	
	2017									4	50	13	85	21	29	34	16	68	8	10									338	
	2018									1	28	21	48	19	50	77	12	12	43	4									315	
	2019									5	24	36	16	61	12	24	91	31	5	4									309	
	2020									4	5	69	3	41	33	15	4	43	9					1					227	
Graspieper	2015	3	1	1	36	16	5	6	16	71	11	10	14	15	26	18	18	20	18	16	28	11	4	4	4	16	2		390	
	2016		2	12	1	22	17	9	53	39	16	23	43	17	61	23	17	2	4	6	63	55	26	19	27	7	5	18	587	
	2017	10	4	14	14	76	15	27	13	6	41	20	23	27	14	3	13	2	4	36	27	5	17	21	2	6	5		445	
	2018			27	91	32	10	59	18	26	14	11	17	18	2	19	11	8	29	14	55	27	75	14	3		9		589	
	2019	29	19	0	25	31	21	34	59	17	22	13	45	16	9	3	12	11	28	24	9	11	12	4	2	13	10		479	
	2020	8	12	18	6	8	9	20	39	18	12	12	21	66	18	18	6	11	9	14	8	9	8	8	20	8	42		428	
Gele Kwikstaart	2015									14				1	1	2	1	4											23	
	2016								3	2	8	1	7		1		10	3	24										59	
	2017								6	7	2	1	2	1	7	1	6	5	1	6									45	
	2018							1	1	7		1	4		5	4		3	5	6									37	
	2019								7	6	7	5	19	3			3	18	1		1								70	
	2020								8	2		12	2	2	3	2		4		2									37	
Witte Kwikstaart	2015	1		1			15	7	19	20	33	28	12	25	35	27	35	24	25	33	20	10	10			1	6		387	
	2016			6			13	19	16	12	33	18	38	34	55	60	111	26	50	18	12	7		3					531	
	2017					17	30	35	14	13	23	22	34	16	45	11	24	27	6	31	6	1	3	1					359	
	2018					9	13	13	14	13	11	12	31	24	27	8	11	7	70	39		5							307	
	2019				1	3	39	12	27	10	33	11	23	15	74	15	12	19	29	17	14								354	
	2020	1				6	15	31	27	19	23	23	26	43	55	49	6	6	22	9	2	1	2	1		1			368	
Winterkoning	2015											4		3		2										1		1		11
	2016					1			1			1										1	1	1			1	2		9
	2017					1								1	1									1						4
	2018								5		1	1	1	2																10
	2019					1	3				2	2	1	3														1		13
	2020						3	3	1		1	1	2	2	1						1		1							16
Heggenmus	2015											1		1						3									5	
	2016							1		1															1			1	4	
	2017							1																					1	
	2018										1							1									1		3	
	2019						1		1		1				1					1									5	
	2020						1								1			1	1								1		5	

NAAM		T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20	T21	T22	T23	T24	T25	T26	T27	Totaal
Roodborst	2015	1			3	1																2	3	1	2	6	2	2	23
	2016					1			1			1										1	1	1			1	2	9
	2017	1	5	6		1																		3	2	1	2	1	22
	2018	1		3	1	3										1		1				1	8	2	1				22
	2019			1		1			1				1									2	3		5	2		4	20
	2020	1	3			1				1	1							1				2	4	4	3	2	15	1	39
Roodborst-tapuit	2015																	1											1
	2016																	3											3
	2017					4			4																				8
	2018					1				1													1						3
	2019									2		1								1		2							6
	2020												1	3							2								6
Tapuit	2015								1	12	1							3	2	17		1	1						38
	2016										8	1						1	8	10	5	2							35
	2017									6							4	7	11	5	4								37
	2018								1	7								17	6	20		1							52
	2019								9		6	2	1	1				2	13	1	4	1							40
	2020								7	3		2							6	4	2								24
Merel	2015	7	6	12	19	6	11	4	4	11	11	4	3	6	6	4	2	1	1	1	1	2	2	6	2	2	1		135
	2016	13	1	3	14	6	4	1	7	15	1	9	4	3	3	3	2	1	2			1	20	1	2	23	17	13	169
	2017	13	14	5	2	3	3	12	8	7	7	11	6	10	4	2	1	4		1	1	1	2	1	2	6	6		132
	2018	6	6	10	4	5	6	1	5	4	5	8	7	4	1	7						1		4		3	1	1	89
	2019	6	2			2	1	1	4	2	3	5	5		6					2		5	4	1	8	2	4	3	66
	2020	5	9	3		1	1	3	7	6	4	4		14	2	6			1	3		4	2	5	5	2	27	3	117
Kramsvogel	2015			243	506			95																					844
	2016							6																		2			8
	2017			1																			6		19				26
	2018	50			25		2																	17	16				110
	2019			49																			10	6	1				66
	2020																					1				1			2
Zanglijster	2015				1	1																							2
	2016											1									1								2
	2017														1														1
	2018	1				1																	1						3
	2019																												0
	2020							1	1					3									1			1			7
Koperwiek	2015			381																									381
	2016																												0
	2017																						120	20					140
	2018																					1							1
	2019																						3						3
	2020																								12	5			17
Rietzanger	2015										2			1	2														5
	2016									1		2	3	1	7	4	2												20
	2017								9	2	11	4	3	5	3			1											38
	2018								4	3	2	2	1	5	1														18
	2019								5	1	1	2	4	4	2	2													21
	2020								12	1	4	6	5	17	4	8													57
Kleine Karekiet	2015										2	2		3	2	1													10
	2016											3	1	3	1	1													9
	2017								2	2	4	9	3		7														27
	2018								1		3	0	5	1	3	3													16
	2019								1	1	5	6	4	12	4	6													39
	2020								3	1	7	9	7	6	9	2	1												45
Zwartkop	2015											5				1													6
	2016										1					2													3
	2017																												0
	2018																												0
	2019											1																	1
	2020												1		1														2

NAAM		T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20	T21	T22	T23	T24	T25	T26	T27	Totaal
Ringmus	2015		2		3	10				6	2			3		3			4			2			2				37
	2016				32					21	1	7	2	3		2		10								8		8	94
	2017		3					3		4															6				16
	2018	23	2	15		8							1			4		2							2				57
	2019	4					1		10		2	2	12	15								3	1	2				4	56
	2020	5	20		15				2	2	2		1		1			3	2					4			4		61
Vink	2015				15		22	1	4	6		4		3	1	2									1	2	9	70	
	2016	5			1	2	2	2	1	6	1		2	1	1	2										14	1	41	
	2017							2	1	4	3	1	1										5	1	28	3		49	
	2018	1		26		1	1	1	1		1	4	4	3	2									3	40	46	54	185	372
	2019	8	1	1		7	5	2	1		7	3	4	1	1			2		1	21	188	9		3		3		268
	2020	14				3	3	7	1	2	3	4	6	3	3							6	5	5		10	24	12	111
Groenling	2015										1			1								2							4
	2016								1	1	1			2			3												8
	2017									2		1																	3
	2018								5						1														6
	2019										1				16				2		60		52						131
	2020					1						2				9													12
Putter	2015				24					4	14			4	1	5	5	2		21	46	2							128
	2016	43	2			1			4	2		5	8	5	15		3		4		10								102
	2017							13				3	4	7	6			15	3	28	34	2	40						155
	2018								1			23	3			4	4	1		10						20		66	
	2019	5			1				2	1	7		17		20	4		12	16	20	6	40	3	12					166
	2020										3	1			5	25		2		24	24		32						116
Kneu	2015									1					6	6	2	23											38
	2016											3	1							4	1								9
	2017						5	2		8	4	4	2																25
	2018										2		5	2	6							4							19
	2019					1		4		4					6			20	1										36
	2020								3			2	3		6														14
Rietgors	2015						2	5		6			4	1	6		1												25
	2016					1	3		4	3	6	7	2	1	3														30
	2017		1			3		14	3	7	13	4	16	5	13					5									84
	2018					7	1	2	12	18	6	6	5	4	4	2	2	1				4	1						75
	2019				4		5	2	4	1	2	5	5	11	6	4													49
	2020	1				1	1	8	6	3	7	2	10	11	8						2								60

Rietgors bij Gemaal Gooiergracht | Doortje van Dijk

PLAS-DRAS PROJECT EEMLAND

Waarom deze plas-dras?

Dit soort melioratie is het voorjaar het favorietste. Zijn uit Afrika hebben ze wel zin in het lekken. Een plas-dras is het restant van een melioratie.

Om na braken te komen, na de lange reik is al veel water nodig. Dat geeft overlast de later in het jaar nog niet de meeste lasten en juist in droogte moeten vaak worden.

Naast het lekken melioratie bij een plas-dras wordt de bodemwaterstand laag in de grond samen met een laag waterpeil.

De melioratie hebben de melioratie afgevoerd om het vele water te laten verdampen.

Maar ook het is niet mogelijk om het water te laten verdampen. Het water moet worden afgevoerd.

BRONNEN: AR & FEMMARICHERM
REACTIE: AQUA RITA ZONNEPOMPEN

